Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 222 ◆ Субота, 16 листопада 1991 року ◆ Ціна 30 коп. (Передплатникам — 10 коп.).

ПІДПИСУЄТЕ?

ЦЕ ВЖЕ МИ ПРОХОДИЛИ

У принципі узгоджено новий союзний договір на засіданні Держради в Ново-Огарьово. Президент СРСР і керівники семи колишніх союзних республік досягли домовленості про те, що Радянський Союз перетвориться у конфедерацію й зватиметься Союзом Суверенних Держав. У засіданні взяли участь Горбачов, а також президенти Росії, Казахстану, Азербайджану й Киргизії Єльцин, Назарбаєв та Акаєв, Голови Верховних Рад Білорусі й Туркменистану Шушкевич та Мурадов, а також заступник Голови таджицького парламенту Іскандаров. Представники України не приїхали на засідання. Передбачено, що текст союзного договору передадуть республікам на обговорення, а згодом його знову розгляне Держрада СРСР.

ВКП У ДІЇ

До проведення масової кампанії за усунення президентів СРСР і Росії закликала нещодавно заснована у Санкт-Петербурзі Всесоюзна комуністична партія. Її лідер, «славнозвісна» Ніна Андрєєва, наголосила, що Горбачов вкупі з Єльциним ведуть країну до безнадійної економічної та військової деградації.

ЦИТАТА ДНЯ

— Мені телефонували, запитували, чи я приїду. Але я не вірю, що ново-огарьовський процес увінчається успіхом. Про який Союз йдеться, я весь час думаю?.. Центр себе скомпрометував, тому, як на мій погляд, все варто починати на принципово новій основі.

УВАГА: «ГАРЯЧИЙ ТЕЛЕФОН»

Після опублікування в нашій газеті програми кандидата в Президенти України Л. М. Кравчука до редакції надійшло багато листів читачів з проханням влаштувати «гарячий телефон» з Головою Верховної Ради, щоб безпосередньо з ним детальніше поговорити про його програму, про насущні проблеми.

Повідомляємо наших читачів, що Леонід Макарович буде відповідати на ваші запитання 19 листопада з 18-ї до 19-ї години 30 хвилин по телефону в Києві 293-02-33.

Стенограму «гарячого телефону» буде надруковано в «Голосі України».

Редакція звертається до читачів з проханням висловити свої думки щодо програм інших кандидатів у Президенти.

ЗУСТРІЧ У БІЛОМУ ДОМІ

«Переговори з американським керівництвом мали величезне значення, і я повністю задоволений підсумками мого візиту до США»,— заявив після зустрічі з Джорджем Бушем вірменський президент Тер-Петросян. Як повідомило «Радіо «Свобода», під час переговорів він конкретно й виразно порушив питання про дипломатичне визнання Вірменії Сполученими Штатами, а також закликав спрямовувати американську допомогу безпосередньо республікам.

З ДОБРЕ поінформованих джерел нашій газеті стало відомо, що найближчими днями між Україною і Угорщиною буде підписано Договір про основи відносин між ними і встановлено дипломатичні зв'язки на рівні посольств.

Це ж саме стосується і деяких інших країн.

ЧОРНОМОРСЬКЕ морське пароплавство поповнилось пасажирським судном нової серії — теплоходом «Колумбус-каравела». Воно призначене для туристичних подорожей у широтах Світового океану. Судно вже залишило Фінляндію, де було збудоване, і взяло курс до берегів Німеччини.

13 ЛИСТ ДО КОХАНОЇ

11 РЕАБІЛІТУЙМО НАШИХ СУДДІВ

Встати, суд іде!

Але — куди?

Дедалі більше народу звертається до суду.

Дедалі більше суддів залишатимуть свої посади.

12 І ПАТРІАРХ ЙОГО БЛАГОСЛОВИВ

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України

◆

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
252047
Київ, вул. Нестерова, 4

◆

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Приймальня — 446-92-11
Відповідальний секретар — 446-72-63
Завідуючий коректорською — 441-84-42, 224-72-54 (телефакс).

ВІДДІЛИ:
парламентський — 441-84-52, 441-85-64,
листів — 441-29-61,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
міжнародний — 446-91-20,
партій і рухів — 441-82-05,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-05,
екології — 441-88-59,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44,
бухгалтерія — 441-84-00.

◆

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955

Тираж 158.700

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

◆

Газета виходить 5 разів на тиждень.
Сьогодні на 16 сторінках.

ПЕРШОМУ ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ МІЖНАЦІОНАЛЬНОМУ КОНГРЕСУ

Користуючись нагодою — проведенням Народним рухом України I-го Всеукраїнського міжнаціонального конгресу, звертаюся до вас напередодні історичної події — референдуму на підтвердження Акта проголошення незалежності України.

Україна твердо стала на шлях незалежності. Ми будуємо державність для всіх народів, які живуть на її землі. Відкидаючи політику зневажання прав людини і прав народів колишнього тоталітарного режиму, прагнемо і будемо робити все від нас залежне, щоб ніхто не був скривдженим.

Наша національна політика чітко зафіксована в Декларації прав національностей України. Незалежна Українська держава гарантує усім людям рівні права і повагу незалежно від національного чи соціального походження, раси або кольору шкіри, політичних переконань чи ставлення до релігії. Вона забезпечить всім національним меншинам рівні можливості і повну свободу розвитку їх мов і культур.

Жити у вільній Україні не означає жити ізольовано. Українська держава бере на себе зобов'язання забезпечити всім національностям вільні духовні, культурні, родинні та інші зв'язки із співвітчизниками, які проживають поза її межами. Міждержавні, економічні відносини незалежної України будуть здійснюватися так, як це прийнято в усьому цивілізованому світі: шляхом укладання рівноправних, взаємовигідних угод з усіма державами.

Водночас ми відхиляємо ідею реанімації колишнього центру, у тому числі під гаслом «оновленого Союзу», як таку, що є перешкодою на шляху нормального розвитку націй. Намагатися зберегти його — це йти супроти природнього права кожного народу на самовизначення.

Маємо підстави сподіватися, що національності України знайдуть всі можливості застосувати свої таланти в суверенній Україні. Переконані, що під час референдуму 1 грудня вони виявлять мудрість і підтвердять історичний Акт проголошення незалежності України.

Бажаю Конгресу конструктивної плідної роботи, яка б дійсно сприяла взаєморозумінню, реальному вирішенню національних і міжнаціональних проблем, консолідації всіх національних груп у побудові нашої суверенної держави.

Л. КРАВЧУК.

ПОСТАНОВА ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ПРО СТВОРЕННЯ ТИМЧАСОВОЇ КОМІСІЇ З ПИТАНЬ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ

З метою роз'яснення позиції Верховної Ради України щодо всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 року та широкого інформування виборців з цього питання Президія Верховної Ради України **постановляє:**

1. Створити Тимчасову комісію з питань всеукраїнського референдуму. Персональний склад комісії затвердити (додається).
2. На Кабінет міністрів України покласти матеріально-технічне забезпечення оперативної діяльності Тимчасової комісії.
3. Секретаріату Верховної Ради України подати необхідну допомогу в організації діяльності Тимчасової комісії у м. Києві.
4. Міністерству культури України, Міністерству народної освіти України, Міністерству вищої освіти України, Державному комітету України по зв'язку, Державному комітету України по пресі, Державній телерадіомовній компанії України подати Тимчасовій комісії всебічну допомогу у проведенні роз'яснювально-агітаційної роботи.
5. Рекомендувати Верховній Раді Кримської АРСР, обласним, Київській та Севастопольській міським Радам народних депутатів створити аналогічні комісії, залучивши до їх роботи депутатів місцевих Рад народних депутатів, представників творчої та науково-технічної інтелігенції, громадських рухів і політичних партій.
6. Тимчасова комісія та відповідні формування на місцях підтримують зв'язок з Центральною виборчою комісією по виборах народних депутатів України, Комісією Кримської АРСР по виборах народних депутатів Кримської АРСР, обласними, Київською і Севастопольською міськими Радами народних депутатів та створеними дільничними комісіями по виборах Президента України, на які покладено питання підготовки всеукраїнського референдуму, виключно на засадах координації та погодження дій, невтручання у роботу вищезазначених комісій і керуються у своїй діяльності чинним законодавством та постановами Верховної Ради України з цього питання.

Голова Верховної Ради України Л. КРАВЧУК

м. Київ
6 листопада 1991 року

СКЛАД ТИМЧАСОВОЇ КОМІСІЇ З ПИТАНЬ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ

ПЛЮЩ Іван Степанович — Перший заступник Голови Верховної Ради України, голова Комісії

МАСИК Костянтин Іванович — Перший віце-прем'єр України, заступник голови Комісії

ВОЛКОВЕЦЬКИЙ Степан Васильович — народний депутат України, заступник голови Комісії

Члени Тимчасової комісії:

БАДЗЬО Юрій Васильович — голова Демократичної партії України

БУТКО Володимир Іванович — голова Спілки молодіжних організацій України

ВОЛКОВ Павло Порфирович — Міністр транспорту України

ГОНЧАР Олесь Терентійович — письменник

ГОРИНЬ Михайло Миколайович — народний депутат України

ДЕЛІКАТНИЙ Володимир Іванович — Голова Держкомзв'язку України

ДРАЧ Іван Федорович — народний депутат України

ДЯЧЕНКО Юрій Павлович — Голова Держкомпреси України

ЄМЕЦЬ Олександр Іванович — народний депутат України

ЗЯЗЮН Іван Андрійович — Міністр народної освіти України

ІЛЛЄНКО Юрій Герасимович — кінорежисер

КОВАЛЕВСЬКИЙ Анатолій Михайлович — Голова Ради федерації незалежних профспілок України

МАТВІЄНКО Анатолій Сергійович — народний депутат України

МОВЧАН Павло Михайлович — народний депутат України

МОРОЗ Олександр Олександрович — народний депутат України

ОХМАКЕВИЧ Микола Федорович — Президент Держтелерадіокомпанії України

ПАВЛИЧКО Дмитро Васильович — народний депутат України

ПРАВДЕНКО Сергій Макарович — народний депутат України

ТАЛАНЧУК Петро Михайлович — ректор КПІ, народний депутат СРСР

ХМЕЛЬКО Валерій Євгенович — співголова Координаційної ради Партії демократичного відродження України

ХОМЕНКО Микола Григорович — народний депутат України

ХОРОЛЕЦЬ Лариса Іванівна — Міністр культури України

КОМІТЕТ ДІЄ

У далекій Бразилії діє Комітет за незалежність України, створений Українсько-Бразилійською Центральною Репрезентацією разом з іншими установами української громади. І хоча я вже коротко повідомляв про це, нині хочу детальніше поінформувати про заходи, які здійснює Комітет. Його членами розроблено два проекти праці. Перший має на меті сприяти визнанню незалежності України з боку бразилійського уряду. Для цього готується спеціальний документ. У ньому буде подано інформацію про історію, культуру, економічний потенціал республіки, про історичні змагання її народу за свободу, а також про участь України в засіданні ООН. Міститиме він і підписи українських формальних та неформальних організацій Бразилії, бразилійських діячів та впливових установ на підтримку прагнень українського народу. Цей документ ми передамо президенту, міністрові закордонних справ, сенаторам і депутатам Республіки Бразилія. Крім цього, всім політикам країни буде скеровано лист від української громади з вимогою визнати й підтримати українську державу.

Другий проект — співпраця з бразилійською пресою й телебаченням. Комітет планує організувати прес-конференцію про Україну, а також 30 листопада, напередодні референдуму, проведе символічне голосування за її суверенітет. Уже домовлено, що ці заходи широко висвітлюватимуться місцевими засобами масової інформації.

Українська громада впевнена, що таким чином вона посприяє найскорішому визнанню української незалежності урядом та народом Бразилії.

Нестор КУТИНСЬКИЙ, власний кореспондент «Голосу України».
Курітіба, Бразилія.

ГОЛОВІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ КРАВЧУКУ Л. М.

Шановний Леоніде Макаровичу!

Ми, єпископат, клір, миряни, представники монастирів та духовних навчальних закладів, що зібралися 1—2 листопада 1991 року на Соборі Української Православної Церкви у столиці нашої Батьківщини місті Києві, в Києво-Печерській Свято-Успенській Лаврі, з молитвами і сподіваннями на милість Божу вирішили звернутися до Патріарха Московського і всієї Русі Алексія II та собору єпископів Руської Православної Церкви з проханням надати нашій Українській Православній Церкві повну незалежність, тобто канонічну автокефалію.

Своїм рішенням звернутися до Патріарха Московського і всієї Русі Алексія та єпископату Руської Православної Церкви з проханням автокефалії та виклавши її детальне історичне обгрунтування, Собор Української Православної Церкви висловив волю і бажання своєї 35-мільйонної пастви.

Наша свята Церква завжди, у дні неладу і в часи благоденства залишалася разом зі своїм народом. І тому сьогодні, коли наша Україна стала незалежною державою, Українська Православна Церква опікується долею своїх вірних чад, міжнаціональним миром, чистотою Православ'я — віри наших пращурів-козаків. Тому самостійність Української Православної Церкви у незалежній Українській державі є канонічно виправданою й історично неминучою.

Всі ми, учасники Собору Української Православної Церкви, зібравшись під благодатним покровом святих києво-печерських молилися, щоб Господь благословив як церковні починання, так і становлення незалежності України.

Православні віруючі України щиросердно дякують Вам за турботи про благополуччя нашого народу на посаді Голови парламенту Української держави і одночасно запевняють, що єпископат і клірики Української Православної Церкви докладатимуть усіх зусиль для формування нашого суспільства в атмосфері терпимості і громадянської злагоди між різними конфесіями.

Прикликаємо Боже благословення на Вас, на Український уряд та парламент, просимо Господньої допомоги у Вашій плідній праці на користь нашого народу.

З повагою
Від імені Собору Української Православної Церкви
**ФІЛАРЕТ
МИТРОПОЛИТ КИЇВСЬКИЙ І ВСІЄЇ УКРАЇНИ.**

КАНДИДАТИ ТА АХІЛЛЕСОВІ П'ЯТИ

У Росії на президентських виборах обирали більше особистість, ніж голосували за певну програму суспільного розвитку. Як буде в нас? Очевидно, комбінація першого і другого плюс ще третє: зростаюче значення фактора випадковості. В умовах української дійсності ця обставина взагалі може одержати вирішальне значення, один ефективний, але нестандартний хід може принести перемогу або ж одна помилка назавжди похоронить надії на успіх. Цю думку підтверджують і соціологічні дані (значна частина яких, щоправда, викликає немалі сумніви). Вони чітко фіксують першу трійку — Л. Кравчук, І. Юхновський, В. Чорновіл, проте важливіші, з моєї точки зору, інші показники. У ряді досліджень зазначається: 50 відсотків населення ще не визначилося, що свідчить про високу ймовірність зміни їхніх настроїв до 1 грудня.

ХАРАКТЕРИСТИК особистостей претендентів на посаду Президента уникають практично всі, хто висловлюється на цю тему. Не стану винятком і я, хоча, звичайно, маю свої симпатії та антипатії. Важливішим у даному разі є реальний політичний курс, якого дотримувалися кандидати (добре, що двоє — Л. Кравчук та В. Чорновіл — мали можливість більше року виявити свої здібності як керівники) до сьогодні, реальні справи і здатність до проведення радикальних і водночас виважених політичних, економічних та інших реформ.

Підкреслю ще один, ключовий момент діяльності майбутнього Президента. Коли на третьому році після перевороту в Чілі Піночет почав здійснювати перетворення, які в кінцевому підсумку вивели країну в число провідних на південноамериканському континенті, його особистої заслуги в цьому було дуже мало. Його заслуга полягала в тому, що цей чоловік з обличчям тупого солдафона відкрив дорогу молодим зубастим економістам з «чиказької школи», які зробили з Чілі державу з відкритою соціально орієнтованою ринковою економікою. Точно так само головна (без усякого перебільшення) заслуга Вашингтона полягає в тому, що він після здобуття незалежності зумів зосередити навколо себе сильну команду мислячих людей, в тому числі й тих, хто був у тактиці, ба, навіть стратегії з ним категорично не згодний. Хто з наших претендентів має найбільше здатності сформувати таку команду? Але переконаний — Президент, який не має її або має коло себе слухняних виконавців і посередностей,— приречений.

Катастрофічний стан української економіки спонукає до одного незаперечного висновку — з такої прірви її може вивести лише радикальна ринкова реформа з такими складовими, як широкомасштабна приватизація державності, жорсткі фінансові заходи, в тому числі непопулярні, вінцем яких мають стати запровадження національної валюти та лібералізація цін.

Проте головним фактором, який визначатиме симпатії та волевиявлення народу, очевидно, буде бачення майбутнього в плані соціально-економічних перетворень. Тривіальний комуністичний лозунг «Треба нагодувати народ» сьогодні в умовах повсюдного падіння показників розвитку, в умовах тотальної кризи видозмінюється в інший: «Треба створити оптимальні умови для зростання творчої ініціативи громадян, щоб вони самі себе нагодували». Держава сама по собі, а тим більше Президент, не може і не повинен годувати 52-мільйонну націю. Він зобов'язаний створювати для цього всі необхідні передумови, забезпечувати разом з цим внутрішню і зовнішню безпеку громадян та їхню свободу.

Відтоді як людство винайшло поняття власності, питання про те, кому вона має належати протягом епох, ставало головною причиною всіх воєн, вбивств і конфліктів. Право власності в одних руках було могутнім важелем економічного процвітання, в інших призводило до занепаду й хаосу. Природно, що реформа відносин власності займає ключове місце у програмах та діях претендентів на президентський пост. Якщо конкретно — спосіб її роздержавлення та приватизації. Тут підходи претендентів також різні. Одні ратують за повільні і поступові кроки в цьому напрямі, за збереження великої частки власності в руках держави, що відповідає інтересам держапарату, ставить його у привілейоване становище і неминуче породить спокусу, особливо на місцях, до чиновницької приватизації майна з необхідним її супутником — корупцією. Інші відомі як послідовні прихильники докорінної реформи державної власності, переходу переважної її частки у приватні руки та в руки колективів. Об'єктивно такий напрям реформи зробив би учасниками процесу величезну кількість громадян України, розбудив би в них ініціативу та ділову активність, привів би до перетворення рабського народу у власників-творців справді цивілізованого суспільства. А власники обов'язково стають продуцентами, виробниками матеріальних цінностей, починають створювати для себе і для нас потрібні товари бодай першої необхідності. У таку приватизацію люди повірять і підтримають, такий ринок уже не буде страховищем, яким усіх нас лякали, починаючи з 1917 року. Тільки радикальна глибока і комплексна заміна державної монополії на власність через наділення людей сертифікатами, акціями, майном, через гласний і відкритий аукціонний продаж з паралельним впровадженням інших механізмів ринку відповідатиме інтересам переважної більшості населення і приведе до створення соціально орієнтованої ринкової економіки в Україні. Саме з цих міркувань мені в першу чергу імпонують погляди В. Пилипчука та І. Юхновського.

Зусилля адміністративних органів влади, збереження чи посилення їх могутності щодо громадянського суспільства не є синонімом державної незалежності України, а швидше її антиподом. Найяскравішим показником незалежності є розвинута демократія і свобода кожного індивіда при збереженні ролі державного начала на рівні необхідного мінімуму (оборона, захист безпеки громадян, енергетика, ряд інших). Перехід до нової системи цінностей, без сумніву, буде болісним, тому, крім рішучості майбутнього Президента іти на радикальну економічну реформу, не менш важливою є здатність іти на непопулярні, а часом дуже непопулярні заходи. Найлегше продовжувати діяти в дусі вироблення дедалі нових і нових соціальних програм, десятки яких напроголошувала і не виконала колишня комуністична система. Найлегше наобіцяти підвищення зарплати, пенсій, індексації доходів, зігравши на почуттях мільйонів бідних і знедолених. Це буде типовий соціальний популізм, від якого тхне простою демагогією. Держава не здатна сьогодні цього забезпечити, навіть якщо б президентом України став геній. Значно важче відверто сказати собі і народові гірку правду: так, буде гірше, буде підвищення цін, буде кризова фаза творення нових економічних відносин, яку треба пройти, але я знаю і пропоную спосіб виходу з кризи і готовий, в разі обрання, докласти всіх сил для здійснення свого плану. Це буде не тільки виявом мужності, а передусім, чесності перед народом, відповідальність за долю якого візьме на себе Президент України.

Короля, як відомо, грає його оточення. Одні зосереджують навколо себе посередніх виконавців, на фоні яких бачать себе великими. Інші люблять дифірамби підлеглих, не терплячи критики та іншої точки зору. Треті підбирають і висувають рівних собі, прагнуть бачити у своїй команді більш талановитих за себе і віддають їм належне. Тільки ці, останні, і є справді великими лідерами. Історичний шанс України полягає в тому, щоб зупинити свій вибір саме на такому провідникові. Такому, яким для Америки був Вашингтон, для Англії — Черчілль, для Франції — де Голь. Разом з новим Президентом до керма нашої держави повинна прийти когорта нових людей, мислячих і дійових інтелектуалів, які напишуть на своїх знаменах безсмертне Франкове «більше поту, менше крові». Цього буде досить, щоб зробити реальними для громадян України три такі прості й такі досі не досяжні речі: незалежність, добробут, свобода.

Тарас СТЕЦЬКІВ,
народний депутат України.

НЕ В МІНІСТРИ, ТАК У ДИПЛОМАТИ

Учора Київську асоціацію народної дипломатії реорганізовано в Асоціацію народної дипломатії України. Республіканський статус цієї добровільної громадської неурядової організації дасть можливість повніше реалізувати її мету: сприяти поглибленню взаєморозуміння між людьми різних національностей і країн, розширенню контактів між порідненими містами, громадськими, державними, міжнародними організаціями в Україні та поза її межами, підтриманню інших нетрадиційних гуманітарних зв'язків.

За рік існування Київська асоціація народної дипломатії багато чого встигла і залишила своїй спадкоємиці багатий заділ. Голландія, Польща, Іспанія, Бельгія, Франція, Німеччина, Англія, США, Італія — ось далеко не всі адреси, за якими Асоціація організовувала обмін спортивними групами, групами медичних працівників, дитячими для оздоровлення, стажування студентів та журналістів, виставки живопису та скульптури. Окремі члени Асоціації стали учасниками програми сімейного обміну з бельгійцями. Асоціація була організатором розлогої міжнародної програми на традиційному святі-фестивалі газети «Вечірній Київ».

Віднині, окрім київських підприємств, організацій, установ, засновниками Асоціації є регіональні організації з Криму, Луганщини, Одеси, Закарпаття.

Президентом Асоціації народної дипломатії України обрано народного депутата республіки, головного редактора газети "Вечірній Київ" Віталія Карпенка.

Ті, хто бажає стати членом Асоціації, можуть звернутися за адресою: Київ, вул. Десятинна, 1. Телефон 228-50-02.

НА РІДНІЙ ЗЕМЛІ

Вчора на Рівненщині перебував Голова Верховної Ради України Леонід Кравчук. Першою була його зустріч з трудовим колективом торгово-виробничого льняного об'єднання. Розмови в цехах, переходах, кімнатах відпочинку, в робітничому профілакторії були щирими й невимушеними. Голова Верховної Ради розповів, як будуть захищені мешканці України в умовах вільного ціноутворення, де український уряд братиме кошти для підвищення пенсій, збільшення заробітної платні тощо.

Леонід Макарович побував і в Рівненському кооперативному технікумі, де в юнацькі роки навчався. І педагоги, і майбутні працівники торгівлі з великою увагою вислухали міркування Голови Верховної Ради щодо подальшої розбудови незалежної України, поставили багато гострих запитань.

Не менш цікавою для обох сторін була й зустріч Леоніда Кравчука з хліборобами колгоспу імені Леніна Рівненського району. Адже на селі також починаються революційні процеси — насамперед, зміна власника землі і засобів виробництва. Народження нових економічних відносин викликає безліч запитань.

Голова Верховної Ради України Леонід Кравчук зустрівся також з представниками місцевих засобів масової інформації, виступив по обласному радіо.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ,
Сергій МЕЛЬНИЧУК,
спеціальні кореспонденти «Голосу України».

Думка читача

АГІТУЙТЕ ЧИСТИМИ УСТАМИ

Кого б не послухав із претендентів на президентську посаду — хороша програма, скерована на поліпшення нашого життя. Та особисто я найбільше вірю в Леоніда Макаровича Кравчука. Бо бачу — він мудрий чоловік. Ось подивіться. Пам'ятаєте, як здіймався був у пресі гвалт, що, мовляв, на Західній Україні мало що не вішають комуністів, переслідують росіян? Поїхав тоді до Львова Леонід Макарович, зустрівся з людьми, всебічно вивчив ситуацію — і ці брудні вигадки були відкинуті, плітки недоброзичливців припинились.

А його виступ на сесії у Криму! Леонід Кравчук уміє відкрити людям очі на правду, погасити суперечки, привести до злагоди. Недарма його, як тонкого і далекоглядного політика, високо оцінив Джордж Буш, визнали це й керівники інших держав. Такий державний діяч зможе вивести Україну на шлях свободи і достатку.

Звичайно, не всім він подобається, особливо деяким суперникам по передвиборній боротьбі та їхнім прихильникам. Це явище природне, і можна було б не говорити про це, якби не бачив нечесних методів боротьби. Скільки доводилося чути брудних вигадок щодо особи Леоніда Кравчука! І такий він, мовляв, закоренілий партократ, що й на похорони рідної матері не приїжджав. І що збудував матері (яка давно померла. — В. Г.) у Великому Житині за державний кошт триповерховий будинок, обгородивши навколо нього металевою сіткою гектарну площу. І що не визнає родичів...

Я бував у Великому Житині, що поруч з Рівним, розмовляв з людьми. Високо цінять земляки Леоніда Макаровича. І матір він поховав, як належить, і пам'ятник поставив, і на могилу приїздить. І ніяких палаців не будував, а жила мати скромно й непомітно, як і всі сільські люди. І родичів визнає, пишається такою великою працелюбною родиною...

Соромно за людей, які підхоплюють брехні, пущені недоброзичливцями. Боротьба, особливо за високий пост Президента, має бути чесною і чистою. Брудними вустами і такими ж методами високої мети не здобути.

Володимир ГРИЦЬКО,
водій автобази тресту «Рівнемеліоводбуд».
Рівне.

Коротко

КОЛОМИЯ — УНІВЕРСИТЕТСЬКЕ МІСТО

Вільний український університет буде відкрито у Коломиї. Нещодавно для нього освятили приміщення колишнього міськкому партії (понад 900 квадратних метрів). Засновники університету — Чернівецький інститут менеджменту (на перших порах університет діятиме на правах його філії) та Коломийський міськвиконком.

ЧИЙ ПАПІР — ТОГО ОДЕСА

«Голосу України» в кіоски Одеси з Києва надходить лише 600 примірників. Хоча їх розкуповують вмить, можливо, надходитиме ще менше. Через брак паперу видавництво «Черноморская коммуна» не друкує жодну республіканську газету. Але друкує пробним 6-тисячним тиражем «Российскую газету», яка надходить фототелеграфом з Москви.

«Інтелект».

ВІДДЯЧИВ СПОВНА

Рідне дитя для батьків завжди найчесніше, найпорядніше і найкраще. Можна лише поспівчувати громадянину Т., який дізнався, що крадіжку у квартирі вчинив... його 20-річний син.

Анатолій ВЛАСЕНКО.
Біла Церква Київської області.

ТОВАРИСТВО РЕПРЕСОВАНИХ

На установчі збори цього громадського об'єднання до Ужгорода з'їхалися колишні політв'язні з усіх районів області. Обрано координаційну раду товариства, затверджено статут. Очолив нове утворення Василь Рогач.

Микола ГОРВАТ.

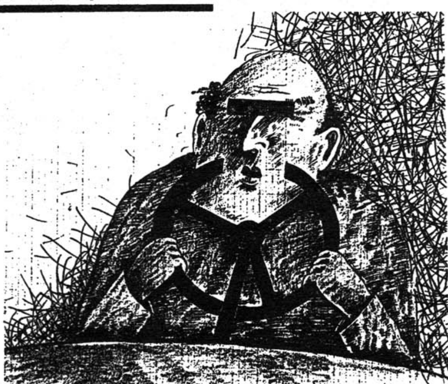
Незареєстровані рекорди

ГАЛЬМАНУЛИ

Тонну чистого спирту можна одержати, виявляється, звичайнісіньким спиртовим фокусом. Його продемонстрував на Чернігівщині директор Семенівського райагропостачу П. Вербовий зі своїми спільниками Г. Моторою, К. Воробйом, В. Пархоменком, М. Шакалом. Власниками дефіциту — 1019,8 літра спирту-ректифікату вищої очистки (у переведенні на 95-градусну міцність) на суму 43851 карбованець вони стали в результаті бюрократичних махінацій — домовлялися в облагропостачі про виділення «вогненної» рідини для «гальмівних систем автомобілів КамАЗ». Та нею, мабуть, можна було б загальмувати всю область! Цей своєрідний рекорд зафіксувала прокуратура області. Оціночно фокус належно. П. Вербовий, зокрема, потрапив на 4 роки за грати.

Вячеслав ЛЕВІН.
Чернігів.

ДАІ попереджає

ЗВАЖТЕ НА ПОГОДУ

Трагічно розпочався вихідний для трьох пасажирів рейсового автобуса, що їхав з Піщанки на Хмільник. КамАЗ, керований водієм Миколаївського АТП-14855 І. Паращуком, раптово вискочив на зустрічну смугу, де й зіткнувся з автобусом. Решта пасажирів ЛАЗа (а їх у салоні було 42) за свій порятунок мають дякувати Богові. А погода того дня була не на висоті. Вочевидь, вона й зіграла злий жарт з водієм-професіоналом. А що казати про автолюбителів! Вони повинні бути удвоє обережнішими. На жаль, розуміють це далеко не всі. Власник «Жигулів» Л. Греков, мешканець (тепер уже колишній) Сімферополя, незважаючи на туман, був не досить уважним і зіткнувся з зустрічним легковиком. Потерпіли ще четверо пасажирів обох машин. Випадки ці не поодинокі. З настанням холодів кількість автоаварій значно зросла. Минулого тижня зафіксовано 914 пригод, у яких загинуло 198 і поранено 922 чоловіка. Кожна четверта пригода трапилась через негоду — слизьку дорогу, туман, дощ. А дисципліна водіїв низька: за тиждень працівники ДАІ виявили 62 тисячі порушень, з них майже 4 тисячі порушень скоєно нетверезими водіями.

Тому й змушена Державтоінспекція України вдатися до відповідного попередження.

Мал. Анатолія СТАНКУЛОВА.

Резонанс

Коли все буде гаразд—поговоримо

У № 163 за 23 серпня нинішнього року у рубриці «Цифровий калейдоскоп» було надруковано матеріал «Дядечку, дай телефончик!» У ньому йшлося про украй погане становище з установкою телефонів, у тому числі й інвалідам війни.

Сьогодні ми одержали офіційну відповідь від Міністерства зв'язку України, хоча прямо це міністерству у матеріалі не звинувачувалося — ясно ж, що самі зв'язківці усіх проблем вирішити не в змозі. Проте сам факт відгуку на виступ газети вселяє надію, що справи повернуть на краще. Саме про це й свідчить лист, підписаний першим заступником Голови Держкомзв'язку України Ю. Солов'йовим. Він визнає, що факти, наведені у цій статті, дійсно мають місце.

Та не поспішайте вигукувати: «Ага! Ось хто тут винен!» Давайте почитаємо далі: «Кількість незадоволених заяв на встановлення квартирних телефонів від пільговиків постійно зростає. Незважаючи на те, що за XIII п'ятирічку встановлено більше 250 тисяч телефонів, нових заяв за цей період надійшло 280 тисяч, з яких 35—40 відсотків повторних заяв у зв'язку з одержанням нових квартир, перепрописок до родичів та іншими причинами». А ще врахувати, що «більша частина ветеранів війни, які не мають квартирних телефонів, проживає у будинках приватної забудови та в сільській місцевості на великих відстанях від існуючих телефонних мереж, де встановлення телефонів можливе тільки за рахунок додаткового будівництва індивідуальних ліній зв'язку».

Ясно, що проблем вистачає, як і загалом у будь-якій галузі виробництва за наших непевних часів. Але Ю. Солов'йов запевняє, що «в умовах, які склалися, підприємства зв'язку при контролі та підтримці з боку Держкомітету по зв'язку використають всі можливості, щоб скоріше вирішити цю болючу проблему». Саме так. Контроль, а, найголовніше — підтримка потрібна і самим зв'язківцям. Годі шукати винних у наших нещастях. Коли сушити голову у пошуках причин наших труднощів, забуваєш про те, що треба ще й працювати. А ми останнім часом все більше страйкуємо та мітингуємо.

Катерина ВОРОНЕНКО.

Що хвилює

ВОДУ — НАРОДУ

Згідно із заявою головного спеціаліста з екології Ю. Філіпова, санітарні норми якості питної води у Житомирі будуть виконуватися лише тоді, коли виділятимуться достатні кошти на її переробку. Скидається на те, що не за горами підвищення плати за воду, оскільки фінансові ресурси на покращення її якості взяти ніде.

Але подорожчання води поставить перед відповідальними товаришами нову досить серйозну проблему: тепер житомиряни зможуть більш наполегливо вимагати цілодобової наявності її у крані. Адже поки що у деяких районах міста вода зникає на 2—3 дні. Споживач заплатить, але й скаже: «Давай воду!» Чи вдасться місцевій владі уникнути «водних бунтів»?

Юрій АНИСИМОВ.
Житомир.

Подробиці

ЛЮБОВ З РОЗКЛАДАЧКИ

Нещодавно у слідчому ізоляторі Херсона з'явилась нова особа — Любов Жирна. Та сама жінка з розкладачки, котра відіграла не останню роль у справі Степана Хмари. Випадково чи ні, але її переселення з Києва сталося майже одразу після появи в Херсонській облпрокуратурі колишнього генерального прокурора республіки М. Потебенька.

30-літня жінка 7 років провела в колоніях. До Херсонського СІЗО потрапила після тривалого слідства, не пов'язаного з гучними торішніми подіями, в епіцентр яких Жирна загадково потрапила. Цими днями, під час зустрічі з кореспондентом, Любов Олексіївна розповіла, що котитися по похилій їй «допомогли» й правоохоронні органи. Вони, за її словами, не лише не підтримали Жирну в скрутну хвилину, коли не було як жити й працювати, коли її позбавили материнських прав, — поспішили захозати її за грати, застосувавши психотропні препарати.

Однак, вона ледь не з захопленням говорить про міліцію та прокуратуру, зокрема, про Потебенька, а торішню голодовку студентів пов'язує з якоюсь матеріальною вигодою, і очорнює людей, котрі співчутливо поставились до неї й надали притулок у Києві. Судячи з усього, громадськість так і не дізнається, що ж насправді трапилось того осіннього дня. У Херсонському ізоляторі Жирна почуває себе добре, претензій до начальства не має.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсон.

Майже реклама

ХАНА ВІД «САПСАНА»

Добре відомо, що зброя живе набагато довше, ніж її хазяїн. І не завжди діти переймаються захопленням батька. Для того, щоб відродити стару зброю, у Києві створено колективне підприємство «Сапсан». Спеціальний відділ фірми реставрує таку зброю і віддає у продаж. Уже створюється мережа його магазинів, де торгівля проводитиметься за карбованці і валюту.

— Довгий час зброя розподілялася товариством мисливців і рибалок, — говорить директор фірми Юрій Кізько. — Зробити такий розподіл справедливим було майже неможливо. З появою нашої фірми придбати мисливську зброю може кожен, хто має мисливський квиток і дозвіл на її придбання. На аукціоні, який відбудеться 30 листопада у Києві, буде представлено колекційну зброю, а також рушниці об'єднань «Іжевський механічний завод», «Тульський збройний завод». Аукціон — благодійний. Весь прибуток «Сапсан» направить на будівництво школи народних ремесел, яка буде створена для дітей школи-інтернату № 19 Подільського району Києва. Їхніми учителями стануть знамениті збройні майстри, які володіють унікальним способом діамантового оздоблення сталі, різьбленням по дереву та інкрустацією. Телефон для довідок у Києві: 228-32-93.

Ірина АНАТОЛЕНКО.

Вибори Президе

ПІДТРИМКУ ЗН

Після зустрічей кандидата у президент Гриньова з виборцями Миколаєва та Хер ків значно побільшало. Конструкторам, лям, викладачам і студентам вузів імпону кандидата, власні погляди на економічні Він бачить майбутню Україну не ізольова такою, що будуватиме не стіни, а шляхи цтва з іншими країнами. Після знайом Херсонському індустріальному інституті в тримки.

Реалії

БУНТ ФЕМІДИ

Два тижні продовжується страйк суддів Івано-Франківська. Припинилося слухання кримінальних, цивільних, адміністративних справ. Причина — незадовільні умови праці, життя служителів Феміди.

Свої вимоги вони надіслали Верховній, обласній, міській та районній Радам, Мінюсту та Верховному суду України. Серед них — не лише поліпшення умов для виконання судових функцій, житлових умов суддів, а й прискорення прийняття закону про судоустрій і статут суддів, скликання республіканського з'їзду працівників правосуддя.

— На жаль, наші вимоги залишаються без відповіді, — говорить голова обласного суду Є. ... держ... правосуд... свідчить ... го ролі ... якою де...

У зв'... би мас... мовчуют... у перек... ступник ... ду М. К... місцево... підкресл... рамках ... виступа... раїну, ... дян ... мі Ак... раїни.

Іван...

У ЛУЦЬКУ — НЕ ПО...

Трухлявий, без фундаменту, перекошений, покрівля з різнокольорового руберойду — цей будиночок стоїть у Луцьку, на Ковельській, 30. «Йому понад 100 років, — каже мешканець четвертої квартири П. Бабкевич. — А моя сім'я живе тут 33 роки. Коли нас поселяли, обіцяли за рік-два дати щось ліпше, бо вже тоді будинок вважався ветхим...

Ветхий — ласкаве слово. Сюди ж просто страшно заходити! Кімната № 4 — це 17 квадратних метрів, де живе шість чоловік трьох поколінь. Підлога тут провалюється, дірки затулено килимами та газетами, немає ванни, туалету, а по воду треба йти через дорогу. Йде зима, тектиме дах, але ... горищ... лася. Ч... № 1, д... риста ... нова, й... Луцьког... дітей-ш... рів, єд... люди ... їсти, го... двом ... було о... і рік, і ... діти хв... ку в лі... татів, ... йшо... живу...

Луц...

Коротко

ЛОЖКА ЯК С...

Мешканка села Кам'яні Потоки Євдокія Хмара передала для музею козацької слави сімейну реліквію — дерев'яну ложку. Символічний подарунок, з огляду хоча б і на те, що недавно двоє немовлят з того села потрапили до дитячої лікарні з діагнозом «отруєння». Дітям було по 14 днів від поя... врятува... ня — ... Ніж вар... ді — ... до муз...

Ком...
Полт...

Зверніть увагу

ПИШУТЬ ДО МІ... ЖИТЕЛІ КАН...

Сенсаційне повідомлення облетіло днями Новомиргород. До редакції райгазети «Червона зірка» надійшов лист за підписом президента канадського агентства допомоги українцям споріднених міст Олега Підхайні, де він пропонував надрукувати звернення своїх колег до депутатів міської Ради з пропозицією зав'язати побратимські стосунки з одним із канадських міст. А після того, говориться в листі, наші заокеанські співвітчизники обіцяють надати гуманітарну, матеріальну, медичну допомогу, організувати культурний взаємообмін.

Збентежені несподіваним листом, народні обранці почали губитись у здогадах, що ж с... діваної ... раїнців ... примітн... слава ... кої гі... тися ... ладати ... неоклас... А може ... змушен... щину ... згадав ... серцю ... входит... Та так ... ни, вир... тання ... данні ... ропону...

Кір...

ГОДУ

зустрічним лег-
рпіли ще чет-
в обох машин.
поодинокі. З
одів кількість
ачно зросла
зафіксовано
яких загинуло
922 чоловіка.
пригода тра-
негоду — слизь-
ман, дощ. А
дів низька: за
цівники ДАІ
сячі порушень,
тисячі пору-
тверезими во-

ена Державто-
ріни вдатися до
опередження.

ал. Анатолія
АНКУЛОВА.

...ГОВОРИМО

ржанням нових
рописок до ро-
причинами».
ти, що «більша
анів війни, які
ртирних телефо-
у будинках при-
та в сільсь-
великих від-
ючих телефон-
встановлення
ливе тільки за
ового будівни-
них ліній зв'яз-

облем вистачає,
у будь-якій га-
за наших не-
Але Ю. Солов-
що «в умовах,
підприємства
онтролі та під-
Держкомітету по
стають всі мо-
скоріше виріши-
проблему». Са-
, а, найголов-
мка потрібна і
цям. Годі шука-
наших нещастях.
олову у пошу-
их труднощів, за-
, що треба ще
А ми останнім
ьше страйкуємо

ОРОНЕНКО.

...У

ову досить сер-
тепер жито-
більш напо-
цілодобової
рані. Адже по-
районах міста
2—3 дні. Спо-
але й скаже:
дається місь-
нути «водних

АНИСИМОВ.

Подробиці

ЛЮБОВ З РОЗКЛАДАЧКИ

Нещодавно у слідчому ізоляторі Херсона з'явилась нова особа — Любов Жирна. Та сама жінка з розкладачки, котра відіграла не останню роль у справі Степана Хмари. Випадково чи ні, але її переселення з Києва сталося майже одразу після появи в Херсонській облпрокуратурі колишнього генерального прокурора республіки М. Потебенька.

30-літня жінка 7 років провела в колоніях. До Херсонського СІЗО потрапила після тривалого слідства, не пов'язаного з гучними торішніми подіями, в епіцентр яких Жирна загадково потрапила. Цими днями, під час зустрічі з кореспондентом, Любов Олексіївна розповіла, що хотіла по похилій її «допомогли» й правоохоронні органи. Вони, за її словами, не лише не підтримали Жирну в скрутну хвилину, коли не було як жити й працювати, коли її позбавили материнських прав, — поспішили захозати її за грати, застосувавши психотропні препарати.

Однак, вона ледь не з захопленням говорить про міліцію та прокуратуру, зокрема, про Потебенька, а торішню голодовку студентів пов'язує з якоюсь матеріальною вигодою, і очорнює людей, котрі співчутливо поставились до неї й надали притулок у Києві. Судячи з усього, громадськість так і не дізнається, що ж насправді трапилось того осіннього дня. У Херсонському ізоляторі Жирна почуває себе добре, претензій до начальства не має.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсон.

Майже реклама

ХАНА ВІД «САПСАНА»

Добре відомо, що зброя живе набагато довше, ніж її хазяїн. І не завжди діти переймаються захопленням батька. Для того, щоб відродити стару зброю, у Києві створено колективне підприємство «Сапсан». Спеціальний відділ фірми реставрує таку зброю і віддає у продаж. Уже створюється мережа його магазинів, де торгівля проводитиметься за карбованці і валюту.

— Довгий час зброя розподілялася товариством мисливців і рибалок, — говорить директор фірми Юрій Кізько. — Зробити такий розподіл справедливим було майже неможливо. З появою нашої фірми придбати мисливську зброю може кожен, хто має мисливський квиток і дозвіл на її придбання. На аукціоні, який відбудеться 30 листопада у Києві, буде представлено колекційну зброю, а також рушниці об'єднань «Іжевський механічний завод», «Тульський збройний завод». Аукціон — благодійний. Весь прибуток «Сапсан» направить на будівництво школи народних ремесел, яка буде створена для дітей школи-інтернату № 19 Подільського району Києва. Їхніми учителями стануть знамениті збройні майстри, які володіють унікальним способом діамантового оздоблення сталі, різьбленням по дереву та інкрустацією. Телефон для довідок у Києві: 228-32-93.

Ірина АНАТОЛЕНКО.

Вибори Президента

ПІДТРИМКУ ЗНАЙШОВ

Після зустрічей кандидата у президенти України Володимира Гриньова з виборцями Миколаєва та Херсона його прихильників значно побільшало. Конструкторам, суднобудівникам, ткалям, викладачам і студентам вузів імпонувала комунікабельність кандидата, власні погляди на економічні та соціальні проблеми. Він бачить майбутню Україну не ізольованою від інших держав, такою, що будуватиме не стіни, а шляхи всебічного співробітництва з іншими країнами. Після знайомства з кандидатом у Херсонському індустріальному інституті виникла група його підтримки.

Реалії

БУНТ ФЕМІДИ ТРИВАЄ

Два тижні продовжується страйк суддів Івано-Франківська. Припинилося слухання кримінальних, цивільних, адміністративних справ. Причина — незадовільні умови праці, життя служителів Феміди.

Свої вимоги вони надіслали Верховній, обласній, міській та районній Радам, Мінюсту та Верховному суду України. Серед них — не лише поліпшення умов для виконання судових функцій, житлових умов суддів, а й прискорення прийняття закону про судоустрій і статут суддів, скликання республіканського з'їзду працівників правосуддя.

— На жаль, наші вимоги залишаються без відповіді, — говорить голова обласного суду Є. ...ків. — ...дужість держ... влади ... потреб правосуддя, на нашу думку, свідчить про нерозуміння його ролі у правовій державі, якою декларується Україна.

У зв'язку з тим, що засоби масової інформації або замовчують, або подають страйк у перекрученому вигляді, заступник голови обласного суду М. Кочан зробив заяву по місцевому телебаченню, в якій підкреслив, що судді діють у рамках чинного законодавства, виступають за самостійну Україну, закликають усі... громадян ... ...имати на ...ерендумі Акт про незалежн... України.

Василь САМАРІВ.
Івано-Франківськ.

У ЛУЦЬКУ — НЕ ПО-ЛЮДСЬКИ

Трухлявий, без фундаменту, перекошений, покрівля з різнокольорового руберойду — цей будиночок стоїть у Луцьку, на Ковельській, 30. «Йому понад 100 років, — каже мешканець четвертої квартири П. Бабкевич. — А моя сім'я живе тут 33 роки. Коли нас поселяли, обіцяли за рік-два дати щось ліпше, бо вже тоді будинок вважався ветхим...

Ветхий — ласкаве слово. Сюди ж просто страшно заходити! Кімната № 4 — це 17 квадратних метрів, де живе шість чоловік трьох поколінь. Підлога тут провалюється, дірки затулено килимами та газетами, немає ванни, туалету, а по воду треба йти через дорогу. Їде зима, тектиме дах, але м... ри боят... ...лізти на горищ... ...би стеля ...ровалилася. Через стіну — квартира № 1, де мешкає сім'я тракториста «Сільгоспхімії» В. Трунова, його дружина, робітниця Луцького автозаводу, та троє дітей-школярів. Ті самі 17 метрів, єдине віконечко. Де ці люди сплять, миються, варять їсти, готують уроки? Адже тут двом важко розминутися. Їх було обіцяно відселити звідси і рік, і два, і три роки тому. А діти хворіють, стоять на обліку в лікарні. І жоден з депутатів, ...які є в Луцьку, не зайшов... ...е глянув ... ...к люди живу...

Богдан БЕРЕКЕТА.
Луцьк.

Коротко

ЛОЖКА ЯК СИМВОЛ

Мешканка села Кам'яні Потоки Євдокія Хмара передала для музею козацької слави сімейну реліквію — дерев'яну ложку. Символічний подарунок, з огляду хоча б і на те, що недавно двоє немовлят з того села потрапили до дитячої лікарні з діагнозом «отруєння». Дітям було по 14 днів від появи на світ. Життя їм врятували. А причина отруєння — вода, взята з криниці. Ніж варити борщ на такій воді — краще здати усі ложки до музею.

Іван БУРДИМ.
Комсомольськ,
Полтавська область.

Зверніть увагу

ПИШУТЬ ДО МІСЬКРАДИ ЖИТЕЛІ КАНАДИ

Сенсаційне повідомлення облетіло днями Новомиргород. До редакції райгазети «Червона зірка» надійшов лист за підписом президента канадського агентства допомоги українцям споріднених міст Олега Підхайні, де він пропонував надрукувати звернення своїх колег до депутатів міської Ради з пропозицією зав'язати побратимські стосунки з одним із канадських міст. А після того, говориться в листі, наші заокеанські співвітчизники обіцяють надати гуманітарну, матеріальну, медичну допомогу, організувати культурний взаємообмін.

Збентежені несподіваним листом, народні обранці почали губитись у здогадах, що ж стало причиною несподіваної уваги канадських українців до їхнього, нічим не примітного, міста. Можливо, слава колишньої Златопільської гімназії, де починав учитися В. Винниченко і викладати латину майбутній поет-неокласик професор М. Зеров? А може, хтось із земляків, змушений покинути батьківщину в роки громадянської, згадав отчу землю і любий серцю Златопіль, що нині входить до Новомиргорода? Та так і не дійшли до істини, вирішили розглянути питання на найближчому засіданні міськвиконкому і запропонувати ідею підтримати.

Микола ВОЛОК.
Кіровоградська область.

Експрес-інтерв'ю

Фото

Вона не дає нам спокою

У січні 1992 року в Києві відбудеться міжнародний пісенний фестиваль «Нова українська хвиля». Ініціатор — агентство «Ростислав-шоу», серед спонсорів — фірми BMW, «Кемел», а серед учасників — Тіна Тернер, можливо — Віка, гурти «Опальний принц», «Цей дощ надовго». Ця бесіда з солісткою останнього гурту Іриною БІЛИК відбулась у короткій перерві між репетиціями.

— Іро, яка твоя найбільша проблема сьогодні?

— Мабуть, моя популярність.

— Що, є конкуренти?

— Гадаю, є. Приміром, статуя Свободи у Нью-Йорку.

— У тебе багато прихильників і, кажуть, до чоловіків ти ставишся лояльно...

— ...але, кілька літ тому, дізнавшись про історію життя мого кумира, генерала Ейзенхауера, я зрозуміла, що навіть найкращі з них здатні на підлість.

— А хто нині твій кумир?

— Ісаак Ньютон.

— Чому?

— Бо саме він відкриз закон притягання двох тіл.

— Ти постійно змінюєш імідж, з'являєшся на телеекранах у найпровокаційнішому вигляді, і це не дає людям спокою...

— Вважаю, що поводжусь не лише як поп-зірка, а як справжня жінка, котрій завжди хочеться, щоб на неї звертали увагу.

— Недавно тобі запропонували працювати фотомоделлю за кордоном, ти відмовилась, чому?

— Бо моя краса потрібна на Україні, крім того, не хочу залишати своїх друзів з агентства «Ростислав-шоу»...

Бесіду вів Миколай НИДВОРАЙ.
Фото А. БОБРОВСЬКОГО.

Уїк-енд, тобто вихідн...

Камінь місяця

ТОПАЗ

Цей самоцвіт — талісман останнього місяця осені. Топаз надзвичайно красивий в обробленому вигляді й у природних кристалах. Відрізняється він багатою палітрою кольорів, різноманітними їх відтінками: голубий, зеленуватий, жовтий, оранжевий, димчастий, фіолетово-червоний, просто прозорий... Звичайно, це дає можливість модницям підібрати собі прикраси під колір очей, волосся, під певний одяг тощо. За чудові декоративні властивості самоцвіт посідає почесне місце серед коштовного каміння.

В основному ювелірний топаз на світовий ринок надходить з Бразилії.

Наприкінці минулого століття на Україні було відкрито Волинське родовище. За кількістю і якістю здобутих ювелірних топазів це родовище стоїть в одному ряду з найбільшими у світі. Але, як і крупні Уральські родовища, наше «заморожене». Тож і топаз нині у великому дефіциті.

А шкода. Адже цей прекрасний камінь — привабливий талісман. Як вірили в давнину, він відганяє від людини гнів, знімає буйні пристрасті, дає можливість безтурботливо насолоджуватися життям.

П...

С...
(24 жовтня...
Під сузі... роджуються... натури. Сн... пристрасті ... ночас. На... знаком пр... тилежної ... крайнощів, ... недовірливі. ... з неприєм... гублюються ... «стежку ... свою тактик...
А взагалі ... треба бути ... легше йти ... ми.
Особливо ... відальні сп... ваш щасли... вер, уникаі... вдалого для...

Х...

КОЛІР ГО...

Виявляєть... на довідати... що жоден ... же, якщо ... ний колір.

Окремі в... друкували. Не обіцяєм... віримо: буд... те за наши...

Червоний ... страсть і ... рювати, з... жання ва... Якщо чер... ді ваш, то ... бите завж...

3. Щоб м...

Та все ж Польща вабить росіян, українців, білорусів, латишів, литовців. Навіть туркменів та узбеків можна зустріти на польських ринках з тюбетейками і килимами. Вабить тим, що тут можна продати будь-який товар з вигодою для себе. Випускаючи злотий, як грошову одиницю, з розрахунків, всі рівняють наш «дерев'яний» до долара. І якщо товар, придбаний за 10—25 карбованців, продати за долар, то це — вигідно. Адже у нас за долар на «чорному» ринку дають вже понад 50 карбованців.

А у Польщі вже давно не існує «чорного» валютного ринку. Держава дала свободу не тільки підприємцям, а й дозволила вільно купляти і продавати валюту. І злотий, по суті, став конвертованим. Його можна продати і купити у банку, приватних конторах, яких у Варшаві безліч. Правда, інфляція не обходить і злотий. Якщо в січні за долар давали 9500 злотих, то у жовтні він дорівнював 11800—11900 злотих. А як наш карбованець? Його ціна постійно падає. У жовтні наш громадянин за карбованець міг отримати лише 230 злотих. Що можна купити за ці гроші? Судіть самі: одноразове користування туалетом у Будинку культури на Маршалківській коштує 1000 злотих. Отже, і чотирьох карбованців не вистачить, якщо виникне потреба. Вже не йдеться про смачний обід, бо тих тридцяти карбованців, які офіційно дозволяється обміняти радянським за кордоном, ледь ви...

Наші ма...

...стачить на... брод.

Ось пиш... док із зв... радянськог... тоді дуже ... що до нас... ся з през... обіцяли пі... дянської л... От тільки ... ном? Пра... ДКНС вал... казні, а во... ли б за к... кишені. Бо... бується пр... треба яко... їсти.

А саме ... лари, мар... взуття і ва... шави, Кра... ни, Росії, ... Польща вж... сфери на... колишньог... лишився ... ніч — за ... нінградцям... русами. А... поки що н... рокого за... чина? На т... що дозвол... рез нашу... ко не ... ба ще ... ся до на... лонки на р... у Польщі ... майже пів... кої бензо... мобілі п... рідко. Бо ...

КРОСВО...

По горизонталі: 2. Україн... рично-гумористичний часопис... див у Львові в 1923—33 рока... їнський канадський художни... кі племена. 9. Група озброє... які несуть варту. 11. Великі ... ти. 13. Птах родини яструбо... раїнська художниця в Ав... Оповідання Миколи Хвильово... жавна посада, яка вводиться... 22. Картина Феодосія Гуменю... ман Романа Іваничука. 27. ... кочові племена, які в XI ст... Півдні Русі. 28. Повітря, гус... водяною парою. 29. Загаль... назва карбонатів натрію. 30... Українських січових стрільці... лася хоробрістю та геройств... ровинна українська назва С...

По вертикалі: 1. Українськ... військовий діяч з роду Габ... Одна з семи вільних наук, ... далася у Києво-Могилянськ... 4. Виконавець ролі Захара ... одноименному фільмі. 6. Шан... тання до жінки в Україні. ... Волині. 10. Український пис...

ГОЛОС України

ЙШОВ

ни Володимира
ого прихильни-
удівникам, тка-
мунікабельність
льні проблеми.
інших держав,
ого співробітни-
кандидатом у
група його під-

ИВАЄ

— дужість
ади потреб
нашу думку,
нерозуміння йо-
вовій державі,
ться Україна.
тим, що засо-
формації або за-
подають страйк
му вигляді, за-
обласного су-
робив заяву по
бaченню, в якій
судді діють у
законодавства,
самостійну Ук-
ють усіх грома-
на ренду-
залежність Ук-

ь САМАРІВ.
ківськ.

ДСЬКИ

оять лізти на
теля ровали-
тіну — квартира
ає сім'я тракто-
спхімії» В. Тру-
ужина, робітниця
заводу, та троє
Ті самі 17 мет-
онечко. Де ці
миються, варять
уроки? Адже тут
розминутися. Їх
відселити звідси
ри роки тому. А
стоять на облі-
жоден з депу-
Луцьку, не за-
нув к люди

БЕРЕКЕТА.

МВОЛ

світ. Життя їм
причина отруєн-
взята з криниці.
рщ на такій во-
здати усі ложки

ан БУРДИМ.
ськ,
область.

КРАДИ
ДИ

ричиною неспо-
канадських ук-
нього, нічим не
иіста. Можливо,
ької Златопільсь-
де починав учи-
ниченко і вик-
майбутній поет-
фесор М. Зеров?
ь із землякiв,
кинути батьків-
громадянської,
емлю і любий
піль, що нині
Новомиргорода?
ійшли до істи-
розглянути пи-
ближчому засі-
конкому і зап-
ю підтримати.

н ВОЛОК.
ська область.

Експрес-інтерв'ю

Вона не дає нам спокою

У січні 1992 року в Києві відбудеться міжнародний пісенний фестиваль «Нова українська хвиля». Ініціатор — агентство «Ростислав-шоу», серед спонсорів — фірми BMW, «Кемел», а серед учасників — Тіна Тернер, можливо — Віка, гурти «Опальний принц», «Цей дощ надовго». Ця бесіда з солісткою останнього гурту Іриною БІЛИК відбулась у короткій перерві між репетиціями.

— **Іро, яка твоя найбільша проблема сьогодні?**

— Мабуть, моя популярність.

— **Що, є конкуренти?**

— Гадаю, є. Приміром, статуя Свободи у Нью-Йорку.

— **У тебе багато прихильників і, кажуть, до чоловіків ти ставишся лояльно...**

— ...але, кілька літ тому, дізнавшись про історію життя мого кумира, генерала Ейзенхауера, я зрозуміла, що навіть найкращі з них здатні на підлість.

— **А хто нині твій кумир?**

— Ісаак Ньютон.

— **Чому?**

— Бо саме він відкрив закон притягання двох тіл.

— **Ти постійно змінюєш імідж, з'являєшся на телеекранах у найпровокаційнішому вигляді, і це не дає людям спокою...**

— Вважаю, що поводжусь не лише як поп-зірка, а як справжня жінка, котрій завжди хочеться, щоб на неї звертали увагу.

— **Недавно тобі запропонували працювати фотомоделлю за кордоном, ти відмовилась, чому?**

— Бо моя краса потрібна на Україні, крім того, не хочу залишати своїх друзів з агентства «Ростислав-шоу»...

Бесіду вів
Миколай НИДВОРАЙ.

Фото
А. БОБРОВСЬКОГО.

Уїк-енд, тобто вихідні

Камінь місяця
ТОПАЗ

Цей самоцвіт — талісман останнього місяця осені. Топаз надзвичайно красивий в обробленому вигляді й у природних кристалах. Відрізняється він багатою палітрою кольорів, різноманітними їх відтінками: голубий, зеленуватий, жовтий, оранжевий, димчастий, фіолетово-червоний, просто прозорий... Звичайно, це дає можливість модницям підібрати собі прикраси під колір очей, волосся, під певний одяг тощо. За чудові декоративні властивості самоцвіт посідає почесне місце серед коштовного каміння.

В основному ювелірний топаз на світовий ринок надходить з Бразилії.

Наприкінці минулого століття на Україні було відкрито Волинське родовище. За кількістю і якістю здобутих ювелірних топазів це родовище стоїть в одному ряду з найбільшими у світі. Але, як і крупні Уральські родовища, наше «заморожене». Тож і топаз нині у великому дефіциті.

А шкода. Адже цей прекрасний камінь — привабливий талісман. Як вірили в давнину, він відганяє від людини гнів, знімає буйні пристрасті, дає можливість безтурботливо насолоджуватися життям.

Пізнай себе
СКОРПІОН
(24 жовтня — 22 листопада)

Під сузір'ям Скорпіона народжуються сильні, рішучі натури. Скорпіон — продукт пристрасті й інтелекту водночас. Народжені під цим знаком привабливі для протилежної статі. Це люди крайнощів, часто жорстокі й недовірливі. При зіткненні з неприємностями не розгублюються а стають на «стежку війни» вибираючи свою тактику бою.

А взагалі, Скорпіони, вам треба бути довірливішими й легше йти на контакт з людьми.

Особливо важливі й відповідальні справи починайте у ваш щасливий день — четвер, уникайте середи — невдалого для вас дня.

Хочете знати!
КОЛІР ГОВОРИТЬ ПРАВДУ...

Виявляється, про себе можна довідатися багато такого, що жоден екстрасенс не скаже, якщо знати свій улюблений колір.

Окремі відомості ми вже друкували. А тепер — ще. Не обіцяємо, що востаннє, бо віримо: будуть новіші. Стежте за нашим уїк-ендом.

Червоний — активність, пристрасть і прагнення підкорювати, завойовувати. Це бажання важко задовольнити. Якщо червоний колір справді ваш, то ви — командир, любите завжди бути першим. Дивіться, не піддавайтеся егоїзму, бо у вас чимало шансів стати лідером, керівником.

І останнє. Червоний — колір панування, і до цього він вів багатьох людей. Усіх їх об'єднувало прагнення господарювати й манія величі.

Темно-зелений — спокій, стабільність і... гроші. Колір цей означає ще й духовне багатство, іноді є ознакою невизнання чужих думок. Упертість й «зацикленість» на власному світі можуть стати причиною егоїзму. Чимало проблем ви можете самі собі створити нездатністю до терпимості, вам треба бути гнучкішим.

Світло-сірий — це розум, інтелектуальне сприйняття світу і проблем, гостре мислення. «Світло-сіра» людина не визнає обмежень і бар'єрів, вона любить обминати й уникати труднощі. Таких людей можна дорікнути за відсутність теплоти й глибини, але по суті — це сором'язливість.

Голубий колір — мрійливість, романтизм, а також почуття безпеки, колір материнства, почуттів. Мати — фігура, котра відіграє головну роль у дитинстві й дорослому житті любителів голубого кольору.

Жовтий — творчість і любов. Уособлює тепло, славу, життєздатність. Дозволяє сконцентрувати волю і спрямувати її на звершення великих справ. Колір серця. Якщо ви любите цей колір, то ви щедра, творча натура і постійно прагнете щастя.

3. Щоб ми так жили

Наші мандрівки

Та все ж Польща вабить росіян, українців, білорусів, латишів, литовців. Навіть туркменів та узбеків можна зустріти на польських ринках з тюбетейками і килимами. Вабить тим, що тут можна продати будь-який товар з вигодою для себе. Випускаючи злотий, як грошову одиницю, з розрахунків, всі рівняють наш «дерев'яний» до долара. І якщо товар, придбаний за 10—25 карбованців, продати за долар, то це — вигідно. Адже у нас за долар на «чорному» ринку дають вже понад 50 карбованців.

А у Польщі вже давно не існує «чорного» валютного ринку. Держава дала свободу не тільки підприємцям, а й дозволила вільно купляти і продавати валюту. І злотий, по суті, став конвертованим. Його можна продати і купити у банку, приватних конторах, яких у Варшаві безліч. Правда, інфляція не обходить і злотий. Якщо в січні за долар давали 9500 злотих, то у жовтні він дорівнював 11800—11900 злотих. А як наш карбованець? Його ціна постійно падає. У жовтні наш громадянин за карбованець міг отримати лише 230 злотих. Що можна купити за ці гроші? Судіть самі: одноразове користування туалетом у Будинку культури на Маршалківській коштує 1000 злотих. Отже, і чотирьох карбованців не вистачить, якщо виникне потреба. Вже не йдеться про смачний обід, бо тих тридцяти карбованців, які офіційно дозволяється обміняти радянським за кордоном, ледь вистачить на маленький бутерброд.

Ось пишу це і пригадую рядок із звернення ДКНС до радянського народу. Путчисти тоді дуже ображалися на те, що до нас на Заході ставляться з презирством і жалем, і обіцяли підняти престиж радянської людини за кордоном. От тільки не сказали яким чином? Правда, на 6 членів ДКНС валюти б вистачило у казні, а всі б інші так і їздили б за кордон з протягом у кишені. Бо якщо уряд не турбується про людей, то самим треба якось одягатися, щось їсти.

А саме можливість мати долари, марки, придбати одяг, їжу і вабить до Хелма, Варшави, Кракова людей з України, Росії, країн Прибалтики. І Польща вже умовно поділена на сфери напливу гендлярів з колишнього Союзу. Південь залишився за українцями, північ — за прибалтами та калініградцями, центр — за білорусами. А ось захід Польщі поки що не відкритий для широкого загалу гендлярів. Причина? На тій кількості бензину, що дозволяється провезти через нашу митницю, далеко не поїдеш. А треба ще й повернутися до найближчої бензоколонки на радянському боці, бо у Польщі літр бензину коштує майже півдолара. До польської бензозаправки наші автомобілі під'їжджають вкрай рідко. Бо не всі собі дозволяють шикувати, скажімо, у Варшаві. Простенький готель (на кшталт наших малосімейок), тушонка і черствий окраєць хліба — все це для того, щоб зекономити тисячу-другу злотих для придбання сувенірів і чогось смачненького для дітей.

На Варшавському ринку, де найбільший наплив людей з єдиного економічного простору, поляки виставляють такий товар, про існування якого нинішнє покоління радянських дітей навіть не знає. Банани, ананаси, ківі, усілякі освіжаючі напої, цукерки, жвачки, салями, буженина... Пройти повз це спокійно важко.

У Польщі ж два-три роки тому ситуація в магазинах і на ринках була подібна нашій нинішній. Вільний ринок за якийсь рік зробив диво. Так, ціни на все виросли, але й зарплата зросла. Магазини наповнилися товарами, влада припинила переслідування за підприємництво, комерцію, у людей прокинувся інтерес до продуктивної праці — ось спрощена схема поліпшення життя народу, яку нам малювали. Проте за нею різні життєві трагедії, бо не всі легко перейшли до ринку. Але з ким би не розмовляв, ніхто не хотів повернення до старих часів комуністичної диктатури з переслідуванням, порожніми магазинами, нескінченними чергами.

Зараз Польща не жебракує, не стоїть у чергах за дефіцитами. І народ у сусідній країні повеселішав. А коли ж так буде у нас?

Олександр БІЛИК.

Прем'єри

«ГНАТОК!» СКАЗАВ ВИШНЯ

Якби мені було дозволено таку розкіш, я списав би всю оцю газету враженнями від однієї-єдиної репліки Богдана Ступки у фільмі Ярослава Ланчака «Із життя Остапа Вишні». Фільм щойно двічі показано по ТБ. Та репліка сказана Ступкою в епізоді на Соловках, коли його герой, Вишня, згадує про Гната Юру і видихає крізь цигарковий дим: «Гнаток!» Це щось містичне, неймовірне. Актор, навіть геніальний, не може отак сказати. Так може сказати тільки один живий чоловік про іншого живого чоловіка, сидячи в тюрмі. Й не кажіть мені, що, мовляв, нічого нового про Остапа Вишню з цього фільму ви не довідалися. Адже ви бачили тут (нехай лиш одну мить) живого Вишню. Вам — мало?!

Відтепер усі, хто братиметься за так звані «екранізовані біографії», змушені будуть довго озиратися на фільм Ланчака, і прислухатимуться: звучить «Гнаток!» чи не звучить...

Христофор ГРУША.

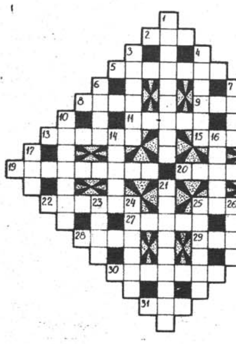
Фото
Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

ПОГОДА

У найближчі дві доби у східних та південних областях України опадів не передбачається. Вночі та вранці місцями туман. На решті території часом дощ, сьогодні в Карпатах місцями сильні опади. Вітер південний та південно-східний, 7—12 метрів за секунду, в західній частині республіки пориви 15—20, а в Карпатах місцями до 25 метрів за секунду. Температура вдень 6—12, на півдні до 16 градусів тепла. Вночі 1—7 градусів тепла.

По Києву та області сьогодні вдень часом невеликий дощ. Вітер південний, поривчастий. Температура 6—11 градусів тепла.

КРОСВОРД

По горизонталі: 2. Український сатирично-гумористичний часопис, що виходив у Львові в 1923—33 роках. 5. Український канадський художник. 8. Скіфські племена. 9. Група озброєних людей, які несуть варту. 11. Великі червоні квіти. 13. Птах родини яструбових. 15. Українська художниця в Австралії. 19. Оповідання Миколи Хвильового. 20. Державна посада, яка вводиться в Україні. 22. Картина Феодосія Гуменюка. 25. Роман Романа Іваничука. 27. Тюркомовні кочові племена, які в XI ст. осіли на Півдні Русі. 28. Повітря, густо насичене водяною парою. 29. Загальна технічна назва карбонатів натрію. 30. Хорунжа Українських січових стрільців, відзначалася хоробрістю та геройством. 31. Старовинна українська назва Сонця.

По вертикалі: 1. Український поет і військовий діяч з роду Габсбургів. 3. Одна з семи вільних наук, що викладалася у Києво-Могилянській академії. 4. Виконавець ролі Захара Беркута в однойменному фільмі. 6. Шанобливе звертання до жінки в Україні. 7. Ріка на Волині. 10. Український письменник, автор драми «Павло Полуботок». 12. Великий князь литовський, який об'єднав під своєю владою литовські землі. 14. Місто на Дніпрі. 16. Християнське ім'я княгині Ольги. 17. Розмінна монета УНР. 18. Збірка поезій Володимира Сосюри. 21. Кошовий отаман Запорозької Січі після Полтавської битви очолював Олешківську Січ. 23. Поетичний твір гетьмана Івана Мазепи. 24. Виборний ватажок козацького війська. 25. Український скульптор, лауреат Шевченківської премії. 26. Праслов'янська богиня гармонії та любові, мати Лелі — богині води і Поленя — бога світла.

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД, опублікований 2 листопада

По горизонталі: 1. Білгород. 5. Розлив. 6. Ерг. 7. Нарвал. 8. Народна. 12. Ести. 13. Китай. 14. «Рено». 16. Капніст. 21. Органіст. 22. Костенко.

По вертикалі: 1. Бортнянський. 2. Головко. 3. Равелін. 4. Драглі. 9. Розтока. 10. Джейран. 11. Мито. 15. «Ніс». 17. Пласт. 18. Ілюк. 19. Титло. 20. Йорк.

Черговий по випуску новин Віталій ЖЕЖЕРА.
Тел. 441-86-20

ВІД РЕФЕРЕНДУМУ ДО ВСЕЄВРОПЕЙСЬКОЇ НАРАДИ

Україна, відповідно до Акта 24 серпня ц. р., перейшла до практичної розбудови своєї державності. Водночас СРСР юридично ще існує. Імперські сили центру та України активізуються, їхній тиск на нас у міру наближення до референдуму 1 грудня стає дедалі потужнішим, загрожуючи політичній стабільності українського суспільства.

Обгрунтуванню оцінки становища і концепції виходу з нього й присвячено подальші міркування.

Зміст концепції. Концепція, якій було б логічно дати назву «Порозуміння», безпосередньо стосується України і має всеохопний зміст: національно-політичний (українська державність), загальногромадянський, екологічний, економічний, духовний. Мова йде про історичну потребу міжлюдського, міжнаціонального й міждержавного порозуміння в ім'я майбутнього. Щодо України йдеться про порятунок:

1) української нації від чужоземного поневолення;

2) народу України від нерівноправної політичної, економічної та культурної залежності від інших держав, від імперського економічного грабунку та, як наслідок такого становища, — екологічних небезпек;

3) етнічних груп українського суспільства від загрози денаціоналізації і виснажливої боротьби за своє національно-культурне виживання;

4) громадян України від постійної політичної нестабільності, якщо Україна не утвердиться як незалежна держава, і, в зв'язку з цим, від небезпеки встановлення великодержавними силами «стабільних» диктаторських режимів;

5) людської особистості українського суспільства від духовного дискомфорту внаслідок історичної периферійності свого становища: не ставши незалежною, Україна неминуче залишатиметься придатком центру, політичною й культурною провінцією російської імперії.

Ідеологія концепції. Концепція «Порозуміння» грунтується на ідеології гуманізму, демократії, раціоналізму.

Історична ситуація. Відбувається епохальна перебудова світогляду, політичного й соціально-економічного ладу, міжнаціонального устрою та міждержавних взаємин у масштабах світу, Європи і СРСР.

Суть українського питання. З часу політичного занепаду Русі-України та загибелі згодом української держави і до сьогодні український народ перебуває в стані безперервної боротьби за виживання. Кількісна та якісна величина нації спонукає зробити безсумнівний, самоочевидний висновок: ця боротьба може закінчитися тільки утворенням власної незалежної держави. Усякі інші варіанти розв'язання української проблеми недалекоглядні й безперспективні.

Масштаби українського питання. Від татаро-монгольської навали на Україну (середина 13 ст.; це початок нашого теперішнього становища) і до кінця другої світової війни Україна безпосередньо і посередньо (через Польщу і Росію — як їхня підлегла частина) є учасником загальноєвропейських процесів. Нині, коли вирішується, бути чи не бути Союзові, українське питання закономірно й неминуче стає предметом високої міжнародної політики: від позиції України щодо СРСР залежить доля цієї імперії, без нашої країни СРСР неодмінно втратить статус наддержави.

Особливість українського становища. 750 років виснажливої, у нерівних умовах, боротьби за виживання підірвали сили українського народу. Ми достатньо живі, щоб боротися, але ще недостатньо міцні, щоб без надзвичайних зусиль цілковито опанувати вигідні для нас історичні обставини. Нам бракує національно-історичної самосвідомості, згуртованості й солідарності. Українська патріотична самосвідомість неукраїнського населення України щойно почала формуватися. Російська великодержавна ідеологія й політика в Україні живиться як покаліченою свідомістю частини українців, так і імперськими впливами з Росії.

Стан і перспективи. Задум концепції. У сьогоднішньому своєму становищі Україна може зробити вибір на свою користь чи проти себе: або висмикнути голову з ярма багатосотлітнього поневолення і утвердитись як незалежна держава, або залишитися в оновлених тенетах несвободи. Нині все залежить від історичної відповідальності політичних сил. Звідси задум концепції: пригальмувати політичні пристрасті й запропонувати зацікавленим сторонам поміркувати над перспективою власного майбутнього.

Методологічний підхід. Баланс інтересів. Усе живе керується власними інтересами. Та річ у тім, які ці інтереси — наскільки вони узгоджуються з потребами інших людей і творять умови співпраці задля власного й загального добра. Свобода кожного — це врешті-решт вигода кожному. Критерій свободи конкретизується політично як принцип демократії. Демократія — спільний стратегічний інтерес людей і народів.

Україна і демократія — два аспекти питання. Нині Україна може здобути незалежність (вийти зі складу СРСР і стати самостійною державою) тільки демократичним шляхом і лише як демократичне суспільство. Колишня КПУ (навіть переоформившись як нова партія), щоб очолити український самостійницький рух і здобути перемогу, відновивши таким чином тоталітаризм своєї влади, не має для цього ні внутрішніх патріотичних сил, ні авторитету в суспільстві, ні історичної перспективи; їй протистоїть уже чимала демократична опозиція. Той, хто залякує громадськість небезпекою українського «суверен-комуністичного» тоталітаризму в разі здобуття Україною державної незалежності, або зовсім не розуміє ситуації, або свідомо трактує її фальшиво.

Другий, зовнішній аспект питання — доля української державності і перспективи демократизації СРСР. Суть національно-політичної колізії: споконвічне прагнення Росії етнічно поглинути Україну, споконвічна боротьба України проти російської експансії — за свою національну ідентичність і незалежність.

Як і на початку століття, нині перед Росією стоїть велике питання: демократія чи імперія, демократична Росія і незалежна Україна чи збереження недемократичного СРСР?

Якщо Україна залишиться сьогодні в складі Союзу (в тому числі й співдружності суверенних держав), завтра державний наступ Росії на Україну стане ще потужнішим. Дух «Великої Росії» ширяє сьогодні не тільки в мареннях В. Жириновського.

Горбачовська демократія наскрізь великодержавна — достатнім свідченням цього є проекти Союзного договору, породжені центром. Борис Єльцин переміг на хвилі антикомуністичної стихії — не конче демократичної щодо національно-державних прав неросійських республік. Уже перед заколотом Росія Б. Єльцина у ставленні до Союзного договору помітно наближалася до Росії М. Горбачова, а після поразки путчу вона раз у раз заявляє про свої претензії на роль центру.

Так з ким же укладати договір про Союз?

У договірному процесі щодо національно-державної перебудови СРСР, у тому числі й ново-огарьовського та алма-атинського періодів, немає суверенної рівності сторін. Цього достатньо, щоб визнати юридично недійсною угоду між ними — чи про федерацію суверенних республік, чи про союз суверенних держав.

Висновок. Для українського народу національна свобода можлива лише в умовах власної незалежної держави і невходження у державний чи міждержавний союз із Росією. Не ставши незалежними як окрема держава, ми не зможемо відродитись як повноцінна нація.

Механізм виходу зі становища. Перший етап. Український народ мав свою державу давно. В епоху Київської Русі вона охоплювала всі етнічні українські землі. Ми втрачали державність не з власної волі і не раз її відновлювали, через що й не було юридичної необхідності підтверджувати Акт про незалежність України референдумом. Власне, логічніше було ставити питання про відновлення української державності.

Одначе Акт 24 серпня цього року — це вже історична реальність. Він знову заклав юридичні підвалини нашої державної самостійності. Проблема полягає в тому, щоб сформувати загальнонаціональну політичну волю народу України на користь власної державної незалежності і виразити цю волю референдумом 1 грудня.

Сподіваємось, що наш народ успішно складе іспит на історичну зрілість і ствердить Акт проголошення державної незалежності України, доведе всьому світові, що він господар своєї землі і своєї долі.

Другий етап виходу з ситуації. Після поразки путчу, більшість республік СРСР проголосила себе незалежними державами. Союзні органи влади було реформовано — половинчастим чином. Незалежність Балтійських республік центр визнав. З юридичного погляду становище двозначне: СРСР як держава існує (є Конституція і Президент СРСР, діють формально деякі союзні органи влади) і не існує (маємо цілком законні декларації про державний суверенітет республік і акти про їхню державну незалежність, три колишні суб'єкти СРСР опинилися поза політико-територіальним простором Союзу).

Треба якнайскоріше виходити з такого стану. Тим паче, що центр перешиковує ряди (тепер уже під «демократичним» прапором) і мобілізовує сили для збереження імперії бодай у неповному складі.

Ще навесні цього року старший науковий співробітник Інституту держави і права АН України Віталій Крюков запропонував українській секції Демократичного Конгресу виступити з ідеєю проведення Наради про безпеку і співробітництво суб'єктів СРСР, яка в міжнародно-правовому розумінні відповідала б Нараді про безпеку і співробітництво в Європі. Така Нарада мала б розглянути й розв'язати проблеми національно-політичної перебудови СРСР відповідно до нових історичних реалій.

На жаль, пропозицію не було належно осмислено й оцінено. А може, для неї ще не визріли були історичні умови.

Проте сьогодні саме час повернутися до ідеї Наради. Здається, нині це єдиний спосіб цивілізовано й гідно завершити розпад більшовицької імперії, забезпечивши співробітництво і добросусідські стосунки між республіками колишнього СРСР.

Пропоную Президії Верховної Ради України ще до референдуму 1 грудня виступити з ініціативою проведення Наради про безпеку і співробітництво держав, суб'єктів колишнього СРСР, узяти на себе таку ініціативу, розпочавши консультації з керівництвом учорашніх союзних республік щодо порядку денного, змісту й механізму організації та проведення Наради. Місцем, де вона мала б відбутися, треба запропонувати Київ.

Нарада повинна підвести риску під історією держави, що називалася Радянським Союзом (СРСР), оголосити про припинення чинності Конституції і повноважень Президента СРСР, про взаємне визнання державної незалежності і непорушності кордонів колишніх союзних республік, виробити механізми й домовитися про терміни економічного, адміністративного й військового «розлучення» з центром, прийняти Декларацію про безпеку і співробітництво країн — суб'єктів колишнього СРСР тощо. У центрі уваги Наради, безперечно, стояли б проблеми економічні та військові, зокрема ядерної зброї.

Третій етап виходу з ситуації. Нарада, сповідуючи принципи свободи, демократії, миру й співробітництва між державами та народами, заманіфестувала б входження нових держав у загальноєвропейський процес державних взаємин, розпочатий у Гельсінкі 1975 року. Але таке входження має відбутися й формально та практично. Тому логічним завершенням державно-політичної перебудови СРСР була б Нарада про безпеку й співробітництво Європі та Азії — у складі 35 учасників Гельсінської наради і всіх суб'єктів колишнього СРСР.

З ініціативою скликати таку Нараду повинна виступити Україна, запропонувавши місцем її проведення Київ. Якби Нарада відбулася, в історію Європи ввійшло б нове явище і нове поняття — Гельсінсько-Київський процес. Згадаймо при цьому, що Фінляндія входила колись до «нашої» імперії, з якої вирвалася на початку століття, а географічний центр Європи міститься на українській землі.

Нарада розглянула б усі аспекти Гельсінського процесу, органічно і якнайефективніше прилучивши до нього країни Східної Європи, а також, у статусі асоційованих членів, азіатські республіки колишнього СРСР. У її рамках найкращим чином знайшли б своє розв'язання такі гострі й актуальні проблеми світового масштабу, як доля ядерної зброї на території колишнього СРСР і допомога новим східноєвропейським державам у подоланні економічної кризи та створенні ринкової економіки. Прагнення України бути без'ядерною державою з невеликою професійною армією відразу стало б на реальний грунт, бо наша республіка завдяки Нараді безпосередньо включилась би в загальноєвропейський процес роззброєння, а розміщена на території України ядерна зброя, яка так хвилює Захід, опинилась би під політичним контролем світового співтовариства уже на самому початку розбудови самостійної Української держави.

Успішне проведення Наради могло б завершитися прийняттям Європейської хартії свободи і миру. Це означало б психологічне та морально-політичне об'єднання Європи, відкрило б нову сторінку в історії континенту і світу — епоху взаєморозуміння і співробітництва між народами та державами, мирного змагання до кращого життя.

Юрій БАДЗЬО,
голова Національної Ради Демократичної партії України.

ЕКОНОМІКА ЗРОБИТЬ І ПОЛІТИКУ

Якщо подивитись на держави Спільного ринку, то там за економічною інтеграцією крокує інтеграція політична. У нас поки що політика йде попереду економіки. Створена насильницьким способом політична надбудова формує й відповідний, безликий, єдиний для всіх націй і народів, економічний базис. Він не може бути для них ненасильницьким.

Ми повинні нарешті зрозуміти: якщо всі без винятку національні утворення нашого померлого Союзу не стануть економічно незалежними і не будуть власниками всього національного багатства на своїх територіях і не вступлять між собою як власники в конкуренцію, ніхто з них не вийде з економічної кризи. Адже вони не створять у цьому разі ринкової економіки і, природно, так і залишаться сировинним додатком розвинених держав. Справа в тому, що ринок— це фінансова, виробничо-господарська і соціально-екологічна система, якою управляють економічно й політично вільні конкуруючі виробники й покупці. Бути рівноправним суб'єктом у ринковій економіці означає бути самоврядованим, розпоряджатися самим собою. Ось чому Україна повинна реально підпорядкувати все своє національне багатство, а також встановити валютну окупність для всіх інофірм (і для СП також), розташованих у республіці, розмір орендної плати у валюті за відчуження землі, і насамперед тієї, по якій пролягли нафто- і газопроводи.

Роздержавлення економіки повинно початися передусім з ліквідації численних міністерств, відомств, із заміни їхніх наказних, розпорядних функцій науково-рекомендаційними. Якщо ми хочемо побудувати демократичну Україну, то головний зміст роздержавлення — це заміна державної власності загальною приватною власністю, коли кожен працюючий є власником (співвласником) засобів виробництва, наслідків своєї праці. Роздержавлення повинно також супроводжуватися створенням конкуруючих виробництв, підприємств, фірм, організацій. Інакше ринку не бачити.

Темпи інфляції в багатьох республіках досягли двозначних цифр. У той же час на Україні вони в 6—7 разів нижчі. Але, як це не парадоксально, трагедія зубожіння для республіки та її народу полягає якраз у відсутності інфляції. Бо це означає, що за одиницю виготовленої продукції за одиницю робочого часу на Україні в середньому одному працівникові видають платні в 6—7 разів менше, ніж у інших сусідніх регіонах. Безсумнівно, однією з причин спаду суспільного виробництва і національного доходу в країні, який сьогодні сягає відповідно межі 8 і 10 відсотків, є єдиний грошовий знак для всіх національних регіонів.

А працюють, погодьмося, не однаково ефективно. Справді, нині, коли диктат центру загинув, багатьом республікам з високим рівнем безробіття, народжуваності, заробітної плати, хочеш не хочеш, треба формувати високі фонди споживання. А це за умови застосування єдиного грошового знаку розхитує насамперед економіку України. Адже маси ділків і безробітних з багатомільйонною сумою інфляційних грошей злітаються на Україну, щоб закупити через наших мафіозі дешевші товари і вигідно перепродати їх. І ніякі купони тут не допоможуть. На Україні ж ці ділки, якщо перепродують свої товари, то за цінами, що перетворюють українських громадян у жебраків. Виходячи хоча б з цих причин та й з багатьох інших, Україна повинна мати свої гроші, свої державні митниці.

Починати треба зі створення внутрішнього ринку в республіці. Це дасть змогу визначити, яких товарів у республіці надлишок, а яких — нестача. І тоді з найвищою ефективністю повинні укладатися зовнішньоекономічні угоди, у тому числі й міжреспубліканські. Таким чином, зовнішня торгівля повинна виростати із внутрішньої, а не навпаки. Фактично ж у нас ніколи не було торгівлі між республіками. І тепер фінансове становище республік таке, що ввійти до міжреспубліканського ринку вони можуть тільки на основі бартерних поставок за розрахунковими світовими цінами. Іншого шляху, щоб запобігти ланцюговій реакції підвищення цін і ліквідації нееквівалентного обміну, просто немає. Щоправда, багато політиків та економістів, зокрема і українських, переконані, що Україні невигідно переходити на світові ціни. Але це неправда. Вигідно, ще й як вигідно! Справді, наша республіка вирощує 52 мільйони тонн зерна, а на свої потреби залишає тільки сімнадцять мільйонів тонн. Але ж, скажімо, тонна пшениці на світовому ринку коштує 180 доларів. Республіка за межі вивозить половину виробленого цукру, тонна якого коштує 340 доларів. Некоректні також твердження про те, що свої потреби в нафті і газі Україна задовольняє на 90 — 93 відсотки за рахунок інших республік. Але ж виробнича структура в нашій республіці практично на 80—90 відсотків формується за вказівкою центральних відомств. І якщо наша республіка як суверенна держава, виходячи з соціально-економічних і екологічних потреб українського народу, сформує якісно нову структуру економіки, то потреба в енергоносіях зменшиться як мінімум у 2—3 рази.

Отже, за умов ринкової економіки республікам не потрібен центральний уряд. Справді, хіба це не розвалювання ще не створеного ринку, коли союзний уряд згідно зі своїм проектом встановлюватиме 92 відсотки цін, а республіки— тільки 8. Тобто, на шляху до ринкової економіки доцільно укласти тільки конфедеративний договір.

У такій Конфедерації питання, які необхідно розв'язувати тільки разом (а для України — це Чорнобиль, володіння атомною й водневою зброєю, стратегічна оборона, одержання енергії на основі термоядерного синтезу, дослідження космосу, створення нових авіалайнерів, розв'язання глобальних проблем світової політики тощо), розглядалися б за дорученням Верховних Рад республік, Радою Конфедерації.

Та справа не тільки в цьому. Як відомо, СРСР займає одне з провідних місць у світі в таких галузях, як космічні дослідження, військове літакобудування, ядерний синтез тощо. А це не тільки валюта, а й показник високого світового технічного й економічного розвитку держави. І якщо Україна разом з Росією та іншими республіками не створять Конфедерації незалежних держав, то всі інші програми будуть загальмовані, бо жодна з республік неспроможна забезпечити їх розвиток самостійно.

Анатолій ЛАСКАВИЙ, кандидат економічних наук, доцент.

Політпрогноз

ХТО БУДЕ ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНИ?

Трьох китів, на яких стоїть світ, називають Політика, Азарт і Любов. Всі вони плавають в одному океані. Зветься цей океан Гра. Саме гру ми й пропонуємо вам перед першими в історії України виборами президента. Не відкладайте цю анкету і не кажіть, що вам набридла політика. Якщо ви не займетеся політикою, то політика займеться вами.

Отже, ми вибираємо президента і маємо можливість зіграти в цікаву гру. Американці ніколи не відмовляють собі в такому задоволенні, тим більше, що можна виграти чималеньку суму. Вони вже знають, що політпрогноз - це вияв політичної активності народу, а політична активність - це і є запорука повноцінності і свободи націй. Ми залишаємося у виграші в будь-якому разі. Але якщо Ви хочете перевірити свою інтуїцію і політичне чуття, - заповняйте анкету і 1 грудня чекаємо вас на виборчих дільницях!

А

Ваш вік _____ стать ______ проживаєте у місті (селі)
до якої категорії працюючих Ви себе відносите:

- ☐ працівник сільського госп. ☐ працівник науки та освіти.
- ☐ робітник на виробництві. ☐ службовець.
- ☐ інженерно-тех.працівник. ☐ військовослужбовець.

Потрібне - виділіть

1. Яка кількість (в % від тих, хто візьме участь у голосуванні) скаже "Так" на референдумі 1 грудня 1991 р.? ☐ %
2. Яка кількість (в % від внесених у списки для голосування) візьме участь у виборах президента України 1 грудня 1991 року? ☐ %
3. Вкажіть прізвища трьох претендентів, що наберуть найбільше голосів "ЗА". Вкажіть, скільки процентів голосів від тих, хто взяв участь у голосуванні, набере кожен з цих претендентів?

1. ________ ☐ %
2. ________ ☐ %
3. ________ ☐ %

4. Вкажіть яка кількість (в % від внесених у списки виборців) візьме участь у голосуванні у другому турі? ☐ %
5. Вкажіть прізвища двох претендентів, що візьмуть участь у другому турі виборів. Вкажіть, скільки процентів голосів "ЗА" від тих, хто взяв участь у голосуванні, набере кожен з цих претендентів.

1. ________ ☐ %
2. ________ ☐ %

Б

1. Яка кількість (в % від тих, хто візьме участь у голосуванні) скаже "Так" на референдумі 1 грудня 1991 р.? ☐ %
2. Яка кількість (в % від внесених у списки для голосування) візьме участь у виборах президента України 1 грудня 1991 року? ☐ %
3. Вкажіть прізвища трьох претендентів, що наберуть найбільше голосів "ЗА". Вкажіть, скільки процентів голосів від тих, хто взяв участь у голосуванні, набере кожен з цих претендентів?

1. ________ ☐ %
2. ________ ☐ %
3. ________ ☐ %

4. Вкажіть яка кількість (в % від внесених у списки виборців) візьме участь у голосуванні у другому турі? ☐ %
5. Вкажіть прізвища двох претендентів, що візьмуть участь у другому турі виборів. Вкажіть, скільки процентів голосів "ЗА" від тих, хто взяв участь у голосуванні, набере кожен з цих претендентів.

1. ________ ☐ %
2. ________ ☐ %

Після підведення результатів голосування з питань отримання виграшу звертайтесь на адресу: м. Львів, 290005, просп. Шевченка, 23, Фонд "Молода Україна", тел. (0322) 72-36-33

Як правильно заповнити анкету:

1. Чітко напишіть прізвища та числа в анкетах "А" та "Б".
2. Анкету "А" виріжте і покладіть до конверту разом із повідомленням про перерахування 5 крб. на рахунок N 16102/345329 в ЗУКБ МФО 325622. На конверті напишіть адресу: м. Львів, 290005, просп. Шевченка, 23. Фонд соціальної служби молоді "Молода Україна", а також свою зворотню адресу.
3. Штемпель на конверті про відправлення має бути датованим не пізніше 28 листопада.
4. Анкету "Б" залишаєте в себе і зберігаєте до оголошення кінцевих підсумків голосування.
5. Якщо Ваш прогноз виявиться вірним у перших трьох пунктах Ви отримаєте 1000 крб. Правильне передбачення результатів у всіх пунктах анкети -це виграш 25000 крб.
6. Якщо результати виборів будуть закінчуватися на 0,5 %, ми заокруглюємо їх до більшого.
7. Визначення переможців та виплата виграшів почнеться через 10 днів після офіційного оголошення кінцевих результатв олосування і триватиме протягом 30 днів.
8. Якщо Ви розмножите анкету на ксероксі або на друкарській машинці, то Ваші шанси зростуть, а витрати зменшаться. За 5 анкет в одному конверті треба перерахувати лише 20 крб.

Наш телефон для довідок: (0322) 72-36-33

СУБОТНІЙ ВИПУСК

Експрес-новини

Учора в Загребі розпочалися переговори представників сил оборони Хорватії та федеральної армії щодо умов припинення вогню. Президент Хорватії Туджман повідомив, що дав наказ начальнику штабу збройних сил республіки зустрітися з регіональними командирами і обумовити час початку перемир'я. Спеціальний посланник ЄС лорд Каррінгтон повідомив про досягнення угоди щодо розташування в Хорватії міжнародних миротворчих сил.

* * *

Прем'єр-міністр Ізраїлю Шамір прибув до Сполучених Штатів Америки з метою поліпшити американо-ізраїльські відносини, напруженість в яких з'явилася у зв'язку з труднощами мирного процесу на Близькому Сході. Шамір виступить перед єврейськими общинами в кількох американських містах, зустрінеться з президентом Бушем. Серед основних питань, що обговорюватимуться у Вашингтоні, кредитні гарантії США на суму 10 мільярдів доларів для реалізації програми абсорбції колишніх радянських євреїв. Ізраїльський прем'єр висловив надію, що під час його візиту буде розв'язано суперечності щодо місця проведення наступного раунду арабо-ізраїльських переговорів.

* * *

Міністр закордонних справ Японії Ватанабе заявив, що його країна не зможе приступити до здійснення великомасштабної допомоги Радянському Союзу доти, доки в цій країні не буде чітко визначено та розмежовано повноваження центру, суверенних республік та інших адміністративних одиниць.

Погляд

КРАСА І МОВА

Розширення зовнішніх зв'язків, процес переходу до ринкових відносин, здійснення Монголією відкритої економічної політики вносять свої корективи в навчальну програму загальноосвітніх шкіл. І навіть ця тендітна дівчина, учасниця показу мод 1991 року в Улан-Баторі, не бачить для себе перспективи виходу на міжнародну арену без знання кількох іноземних мов. Навчаючись у випускному класі столичної школи з поглибленим викладанням іноземних мов, вона оволоділа вже чотирма, а саме: японською, китайською, корейською та французькою. Але їй, напевне, доведеться вивчити ще й російську, бо завдяки цій мові, монгольська молодь одержує науково-технічну, технологічну та іншу інформацію із зовнішнього світу.

Фото ТАРС.

ДОЛЯ РОЗВІДНИКА

З катівні гестапо — до в'язниці НКВС

46 років чекав відновлення справедливості А. Гуревич, який у роки другої світової війни нелегально працював на Заході.

Мабуть, тепер він напише книгу про те, як усе було насправді. Тепер — можна. Тепер його повністю реабілітовано і з нього знято винесене в 1947 році Особливою нарадою при МДБ ганебне звинувачення у зраді батьківщині.

— Ви зробили те, чого я чекав усе життя, — сказав Анатолій Гуревич, коли 8 серпня 1991 року головний військовий прокурор СРСР вручив йому довідку про реабілітацію.

Гуревич, якому Розвідуправління присвоїло псевдонім Кент, був одним з керівників найбільшої підпільної мережі, що діяла в роки другої світової війни на території Німеччини, Франції, Угорщини, Бельгії та Іспанії й дістала в гестапо назву «Червона капела».

З поля зору свого оточення він зник непомітно, після того, як у 1937 році ним, молодим випускником одного з ленінградських інститутів, зацікавилися кадровики Розвідупра РСЧА. Першим завданням була робота перекладачем на бойовому підводному човні, екіпаж якого діяв проти іспанських та німецьких морських цілей.

Через деякий час у Бельгію прибув 27-річний уругвайський бізнесмен Венсен Сьєрра, він же Гуревич. Його супроводжував успіх, і акціонерне товариство «Симексо», де він був одним з директорів, почало швидко процвітати. До послуг фірми вдавалися навіть постачальники вермахту, а її філіали було відкрито в Німеччині, Швейцарії, Чехословаччині. Кент встигав побувати всюди. У березні 1940 року він передав у центр інформацію про те, що Гітлер готується до війни проти СРСР...

Відтепер — не таємно

Коли в Берліні було арештовано практично всю радянську агентуру, абверу вдалося розшифрувати велику кількість радіограм, в яких фігурувало «Симексо». До справи підключилося гестапо. Кента, який пішов у підпілля, схопили в листопаді 1942 року в Марселі.

— Я не уявляв, що радянський розвідник такий молодий, — сказав шеф гестапо групенфюрер СС Мюллер, коли Гуревича ввели до нього в кабінет на Принц-Альбрехтштрасе в Берліні.

Понад два з половиною роки німецька контррозвідка намагалась перевербувати Кента, який знаходився у камері смертників. Гуревич, у свою чергу, намагався заплутати слідство, він вигадав легенду про розвідмережу, якою нібито керував у Бельгії. Гестапо так і вважало його уругвайцем, який працював на Москву. Є достовірні факти, що в'язень не видав жодного відомого йому імені та адреси.

Але німці, які мали шифри «Червоної капели», затіяли радіогру. Коли Гуревич переконався, що від його імені в центр надходить дезинформація, він вирішив почати нову гру. Відновивши контакт з радянською розвідкою, він одержав завдання завербувати супротивника. Вермахт тим часом зазнав нищівних поразок на всіх фронтах, і начальник німецької зондеркоманди Пановіц, під наглядом якого Кент перебував уже у Франції, вирішив купити спасіння за співробітництво з переможцями.

У травні 1945 року він з двома підлеглими з гестапо, стосом важливих документів і Гуревичем з'явився до представника радянського командування в Парижі. У Москві біля трапу літака їх чекали співробітники НКВС...

Після гестапівської камери смертників 20 років таборів — ось вирок Гуревичу. У жовтні 1955 року його звільнили, але через три роки — знову роба зека. Лише в 1960 році до нього нарешті прийшла свобода. Але не реабілітація.

Протягом 46 років жоден з його соратників по Іспанії, жоден з найближчих друзів дитинства, навіть його дружина не знали, ким він був насправді. Йому наказали мовчати. Мовчало і його минуле.

— Тепер, — каже Гуревич, — я ніби знову народився. Кент знову став самим собою. Йому повернули чесне ім'я.

Сергій БИКОВСЬКИХ.

Інформ-шоу

ДИПЛОМАТІЯ ВИМАГАЄ ЖЕРТВ

Після бліц-візиту міністра закордонних справ ПАР Рулофа Боти до Прибалтики, України та Росії, було заявлено, що незабаром там з'являться південно-африканські консульські представництва. Але ще невідомо, у скільки це обійдеться платникам податків ПАР. Бо вже зараз МЗС країни жахається від того, скільки коштів іде на утримання, приміром, у Москві лише секції інтересів. Вона все ще розташована в готелі, бо, за словами газети «Санді стар», «у російській столиці майже неможливо знайти квартиру, будинок чи приміщення дя представництва». Щодня за проживання чотирьох співробітників місії в номерах, розрахованих на чотири персони, доводиться платити більш як три тисячі доларів. А глава секції інтересів Герріт Олів'є скаржиться, що в Москві за приміщення для представництва вимагають уп'ятеро більше, ніж у Нью-Йорку. Самому йому, бідолашному, доводиться використовувати спальню як робочий кабінет. Втім, Преторія навіть розглядає можливості закриття дипломатичних місій у кількох країнах, аби мати змогу оплачувати великі рахунки в СРСР. Справи того варті.

ДІДИ НАМ — НЕ ПРИКЛАД

Ще в 1971 році федеральний уряд Канади почав фінансування спеціальної загальнонаціональної програми залучення населення до занять спортом. Тоді реклама стверджувала, що 60-річний швед знаходиться в кращій формі, ніж 30-річний канадець. Дуже багатьох це зачепило за живе. І що? Через двадцять років після початку програми Канадський інститут фізкультури та способу життя встановив, що нині майже дві третини населення регулярно займаються фізичною працею або фізичними вправами. До того ж сьогоднішні канадці менше п'ють і палять, ніж попередні покоління. Тому, напевне, і проживуть більше.

ЯК Я УМРУ, ТО НЕ ХОВАЙТЕ...

Недавно ЦК Компартії Китаю прийняв постанову про... «реформу церемонії поховання найвищих керівних працівників». У документі, зокрема, зазначається, що останніми роками було висунуто багато пропозицій щодо цього. Так, приміром, ще два роки тому 27 членів ЦК звернулись до секретаріату з вимогою спростити церемонію і навіть висловили готовність дозволити використати свої тіла після смерті для медикодослідних цілей «відповідно до корінного прагнення комуніста цілком віддати себе служінню народові».

Віднині, після заклику Центрального Комітету КПК до керівних працівників «стояти на аванпостах партії і всього суспільства в проведенні цієї перебудови», відміняються траурні мітинги у зв'язку з кончиною відомих діячів. Публікуватимуться лише короткі траурні оголошення організацій, де вони працювали. Тіла померлих кремируватимуть, за винятком тих осіб, для яких з санкції ЦК проводитимуть національні або релігіозні панахиди. Урни з прахом вирішено встановлювати у загальному порядку в місцевих колумбаріях без окремого місця поховання і надгробка.

Еврика!

БУДЬМО ОПТИМІСТАМИ

Уже 10 років учені всього світу намагаються вирішити проблему СНІДу. Але поки ще не існує ні вакцини, ні панацеї лікування так званої «чуми XX століття».

Як спалах надії розглядають сьогодні результати досліджень двох американських учених. У своїх пошуках вони користувалися двома новими препаратами, які сприяли посиленню імунного захисту організму. Наслідки цієї терапії вразили: значно поліпшився стан тяжкохворих на СНІД, і їхнє життя продовжилося.

На думку вчених, хвороба XX століття буде переможена протягом 10 наступних років.

ЛАВАНДА ЗАМІСТЬ ТАБЛЕТОК

За даними досліджень англійських медиків, олія лаванди краще, ніж хімічні препарати, допомагає тим, хто страждає безсонням. Крім того, вона зовсім не виявляє побічних дій. Щовечора лікарі однієї з клінік розприскували в палатах олію лаванди, внаслідок чого всі пацієнти з чутливою нервовою системою почали почувати себе спокійнішими, а хворі на безсоння навіть відмовилися від порошків.

Зі світу — по факту

● Уряд Німеччини не перестає турбуватися про громадян країни. Так, недавно, він вирішив обладнати всі автозаправочні станції спеціальними «пістолетами», які крім того, що заповнюють баки бензином, ще й усмоктують його пари. Отже, і паливо заощаджується, і навколишнє середовище не забруднюється.

● Головне податкове управління Південної Кореї вимагає від засновника та почесного голови концерну «Хьонде» Чон Чу Єна (до речі, одного з найзаможніших людей країни) безпрецедентного штрафу — 181,5 мільйона доларів. Справа в тому, що 75-річний бізнесмен, дев'ять його родичів та десять дочірніх компаній «Хьонде» постійно ухилялись від сплати податку на спадок та корпоративного податку. Втім, «акула бізнесу» відразу ж сформувала свою «слідчу групу» для вивчення звинувачень і збирається звернутись до суду. Не втрачати ж обличчя чесної людини!

● Чого тільки не трапляється в Африці! Приміром, лікарі одного з госпіталів міста Дурбан (ПАР) аж підхопилися, коли з рани на нозі індійця Ганасена Рагавана полізли... голки та шматки дроту. За повідомленням газети «Санді таймс», нога колишнього бармена видає такі сюрпризи вже давно. Родичі хворого впевнені: тут замішана чорна магія. Медики пояснити феномен не змогли, але прописали Ганасену сеанси психотерапії.

● Державний комітет КНР у справах освіти дуже пильно стежить за мораллю учнів шкіл. Тому і ввів спеціальне «Зведення правил поведінки молодших школярів», яке у римованій, але обов'язковій формі наказує дітям поважати державний герб і прапор, любити літніх людей і молодших за віком, шанувати батьків і суворо забороняє «брати участь у феодальній діяльності та підтримувати релігійні забобони».

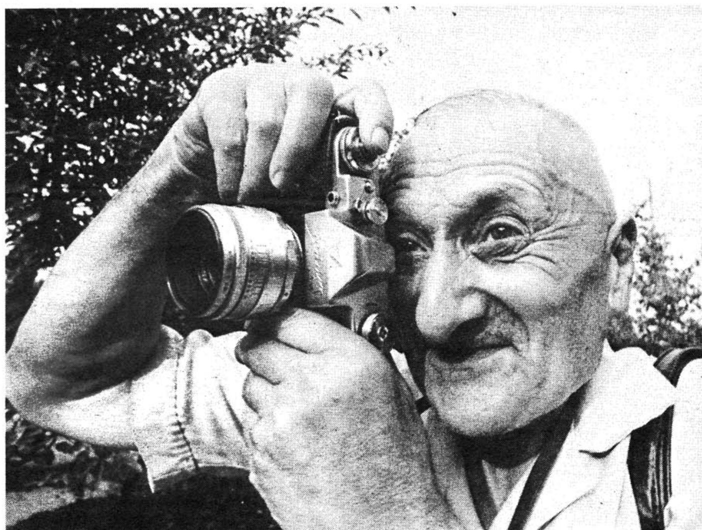
● Одного разу жителі Гельсінкі, повертаючись після вихідних додому на машинах, дуже здивувались, коли біля одного із світлофорів до них підбігли вродливі дівчата в міні-спідницях і запропонували... пиво! А поліцейські, що стояли поряд, не звертали на це уваги. Замаскована облава? Ні. Реклама безалкогольного напою дозволена поліцією. Водіям начебто ненав'язливо радили: якщо не можеш без пива, то пий безалкогольне. А то...

● Ворони почали «завойовувати» Танзанію, розорюючи гнізда інших, більш корисних птахів. От і був уряд країни змушений пообіцяти 50 шилінгів за кожну «чорнодзьобу». Для одного з безробітних це стало золотою жилою. За шість тижнів він знищив 700 ворон і відповідно одержав 40 тисяч шилінгів — майже тримісячну зарплату міністра — та ще й мав рекламу в місцевій пресі як дуже ділова людина.

● Авіакомпанія «Ейр Канада» асигнувала в цьому році 12 мільйонів доларів на... подарунки пасажирам. Купивши квитка, ті, як у лотерею, можуть виграти оплачену відпустку або ще парочку додаткових квитків. Але ж і конкуренти не сплять. Наприклад, «Сінгапур ейрлайнз» теж пропонує клієнтам можливість виграти путівку на подорож по островах Карібського моря або басейну Амазонки чи Волги. Здається, рекламні кампанії перетворюються на масовий підкуп пасажирів.

Сторінку підготував Олексій ЄВСІКОВ.

НЕ МИ ВИБИРАЄМО, НАС ВИБИРАЮТЬ

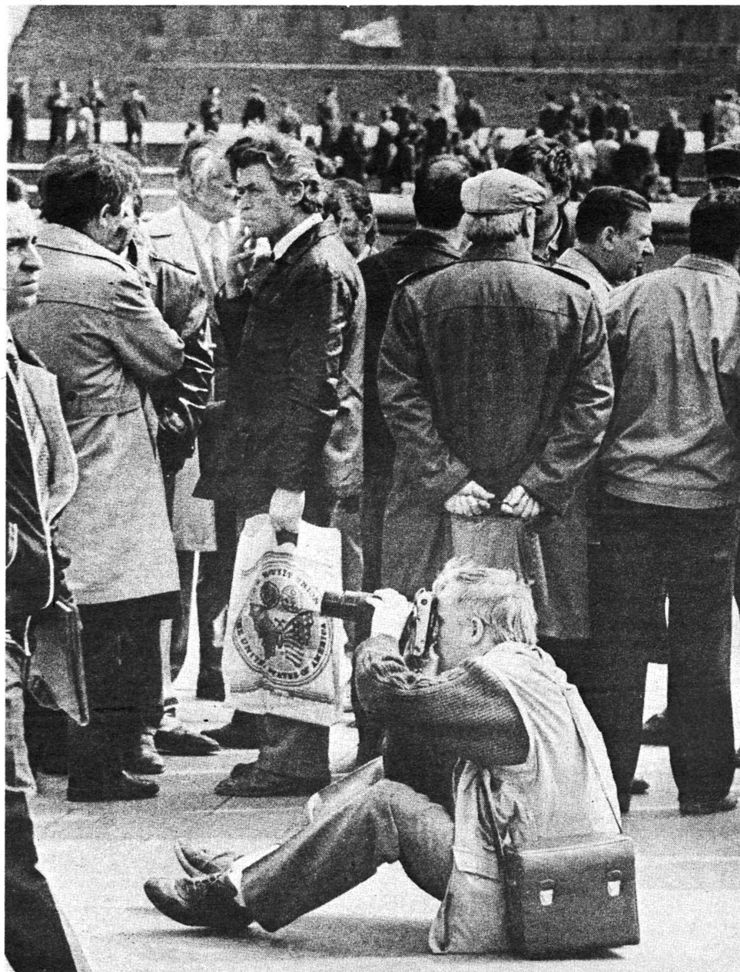
Ще зовсім недавно робота фотокореспондента влаштовувалася просто: на будь-якому об'єкті начальство само вибирало вам натуру і, як жартує один з фотокорів «ГУ», залишалось лиш не переплутати ім'я бика-рекордиста з іменем передового зоотехніка, котрий гордо стояв поруч.

Нині змінилося, здається, не дуже багато: вже ніхто не вибирає для нас «натуру», але не скажеш, що вибираємо її ми самі. Натура, незапланована й часом неждана, з власної ініціативи зазирає до нашого об'єктива.

Позувати вона не вміє й не хоче.

І ніхто не підкаже, як раніше, — що тут передове, а що ні...

Фото Олександра Клименка, Сергія Ковальчука, Станіслава Забарного, Івана Титаренка.

Резонанс

ЛІКУВАЛЬНА МЕККА — У ЖДАНІВЦІ

Несподівано Жданівська дільнична лікарня стала медичною Меккою для хворих району й області. Сталося це завдяки головному лікарю Володимиру Байдику, який свого часу дістав у Києві сучасне обладнання, що забезпечує безмедикаментозне терапевтичне лікування. Щоправда, воно тривалий час лежало мертвим вантажем, бо головний районний лікар Петро Корицький ставив колезі палиці в колеса: то з посади увільнив, то вмовив директора Жданівського цукрозаводу Михайла Сологуба (гроші за обладнання платило підприємство) забрати дорогоцінну апаратуру і на певний період покласти в склад. Довелося втрутитися в справу газеті. Після публікації «..А головний б'є байдиків» (№ 103 за 30 травня цього року) справедливість відновлено.

Нещодавно я мав розмову з головним лікарем Жданівської дільничної лікарні. Володимир Макарович із задоволенням зазначив:

— Щодня приймаємо по 30—35 пацієнтів.

Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Жданівка Хмельницького району Вінницької області.

А ви і не знали

АЛЕРГІЯ ВІДСТУПИТЬ!

Галокамеру — установку для профілактики і лікування алергічних захворювань та бронхіальної астми розроблено і виготовлено на малому підприємстві «Крок», засновником якого стали профспілкові комітети металургійної і гірничорудної промисловості Кривого Рога. Галокамера діє за принципом зміни мікросередовища, утворюючи «суху» туманність і сприяючи ефективній корекції дихання.

Укрінформ.

Змилосердьтеся!

МАМИ ПЛАЧУТЬ ПІД ДВЕРИМА

Напевне, то тільки в кіно лікарі летять у тундру, у тайгу, щоб врятувати одне-єдине життя. Нашого ж онука в центрі міста не врятували. Десять днів у реанімації — і немає дитини. Я не медик, тож не знаю, чи можна було щось вдіяти. Але що не можна, а треба було — пустити до сина маму. Не пустили. Хлопчик помер у чужих стінах серед чужих людей. Ми плакали, благали, та чули у відповідь: «Не можна...», «Ви нічим не допоможете...». Душевної догоди лікарі не враховують. Діти хворіють. Діти вмирають. А матері плачуть під дверима. Чи це — гуманість?

Катерина ПАНАСЕНКО.
с. Медведівка Чигиринського району Черкаської області.

Людина, яка хоч раз мала справу з лікарсько-трудовою експертизною комісією, при одній згадці про неї хапається за серце. ЛТЕК є щит, яким держава захищається від тих, у кого забрала здоров'я. Щоб пройти ЛТЕК, кажуть хворі, треба бути здоровою людиною. І це правда. Але не тільки хворі стають жертвами системи, а й самі лікарі, бо поставлені в умови, за яких вимушені щоденно коїти злочин проти людяності. Д. Мережковський колись сказав, що буває момент, коли серце повинно або розбитись, або скам'яніти. У когось воно розбивається, а частіше кам'яніє.

Ще не так давно навіть не дозволялося писати про ті знущання, які терплять хворі від горе-експертів. Тепер дозволяється, але що від того змінилось? Як і раніше, система захищає не людину від держави, а державу від людини. Матеріали, які пропонуємо вашій увазі, ще раз про те свідчать. Ми і надалі будемо висвітлювати сферу стосунків між ЛТЕК і хворими, для чого і відкриваємо підрубрику «ЛТЕК «прописала».

ЛТЕК «прописала»...

ХОДІННЯ ПО МУКАХ

протягом 17 років випало на долю київського робітника. Хто допоможе!

Павло Іванюк мав відмінне здоров'я, коли після служби на флоті прийшов на Київський авіаційний завод № 410. Робота трапилась не з легких. Цілими днями — з пневматичним молотком.

За кілька років вібрація поглинула все здоров'я хлопця. Мав би двічі на рік проходити медогляд, та, каже, ніхто про це не попереджав. Проспали його заводські медики, не виконали свій професійний обов'язок. Коли ж сам відчув себе негаразд, вони жахнулися: «До чого ви себе довели?!».

«Легку» роботу дали в акумуляторному цеху. Вентиляції ніякої. Іванюк нахапався отруйної свинцевої пари. З роботи забрала «швидка». Трапилося це в 1962 році.

Перелік хвороб — на цілу сторінку. ЛТЕК дала йому II групу за профзахворюванням з втратою працездатності на 100 відсотків. 12 років завод доплачував різницю між пенсією і колишньою зарплатою, давав путівки, а потім якийсь бос з адміністрації вирішив: досить. Іванюк — який зухвалець, правда? — написав до республіканського комітету галузевої профспілки. «Ах, ти так!» — обурилось заводське начальство. І хутенько направило інженера з техніки безпеки в Київський НДІ гігієни праці та профзахворювань, де Іванюка у свій час обстежували. Подальшу долю робітника той візит, схоже, і визначив.

Іванюк на завод за довідкою-характеристикою робочого місця для чергового обстеження — не дають. Він до інституту, а там, раз довідки немає, новенький висновок: стан здоров'я з виробництвом не пов'язаний. Так, так, в сірка очі позичили й написали, хоч раніше там же писали протилежне. Отакі медики! Чи вони не знають, що вібраційна хвороба є виключно професійним захворюванням, що ця хвороба в IV стадії може бути виліковною, про що написано в довідниках, у двох випадках із ста? Та й то в перші три роки після захворювання. Чи для славних лікарів з Київського НДІ гігієни праці і профзахворювань ці знання — таємниця за сімома печатками?

Лікарі з ЛТЕК Залізничного району Києва виявились ще професійнішими і тих «знавців» переплюнули. Записали Іванюкові, що в нього жодного інвалідизуючого захворювання немає.

«Працездатний» Павло Григорович знову пішов на завод. Давайте роботу! Та заводська поліклініка не допустила до праці. Чудова логіка! Довідки про робоче місце у свій час на заводі не дали, загнали справу в кут. Але розуміють же, що чоловік непрацездатний. Так і ходить Іванюк по муках ось уже 17 років. Адміністративні «доброзичливці» вже й за психічно хворого намагалися його видати. Не вийшло. Цілий ряд інститутів підтвердив: інвалідність цього чоловіка пов'язана з вібраційною хворобою і свинцевою інтоксикацією. Але що їх висновки, коли за інструкцією провідними для ЛТЕК є саме висновки згаданого вже Київського НДІ гігієни праці та профзахворювань. Який і прописав своїми висновками метод лікування для Іванюка — вмерти з голоду. У директора цього інституту Ю. Кундієва, членкора АН СРСР, академіка АН України (цікаво, за які заслуги?!), за 17 років не знайшлося часу, щоб прийняти Іванюка. «Юрій Іванович у нас не лікар, а відомий гігієніст», — так пояснили робітникові в інституті причину того, що директор хворих не приймає.

Хто розірве тенета, розставлені кундієвими і їм подібними? Хто з адміністрації заводу і згадуваного НДІ з власної кишені сплатить робітникові за завдані моральні і матеріальні збитки? А саме так, на нашу думку, треба сьогодні ставити питання. А крапку в цій історії має поставити не тільки Міністерство охорони здоров'я, а прокуратура й суд.

Семен СЛИНІН.
м. Київ.

ЗАЛИШАЄТЬСЯ ПОМИРАТИ

Доброго дня, вельмишановні! Звертаюся до вас з бідою. По-всякому траплялося у житті, та якось вибирався. А цього разу не вибратися з глухого кута.

Справа ось у чім. У лютому минулого року почав я хворіти на стенокардію. Спочатку лікувався амбулаторно — легше не стало. Поклали в кардіологічне відділення Дружківської районної центральної лікарні, потім направили до Донецької обласної, а там і до Києва, в Інститут кардіології Стражеско, де і поставили остаточний діагноз. Не буду переобтяжувати вас спеціальною термінологією, а скажу тільки, що, виписуючи додому, лікар сказав: маю остерігатися розвитку гострого інфаркту — такий стан серця.

З тим і прийшов я на ЛТЕК у Красноармійську. Встановили III групу інвалідності. Я не погодився, бо працювати не можу. Але рішення місцевої підтвердила обласна ЛТЕК. А бачили б ви, як ставляться там до хворих..! Стоїш роздягнений у холодній кімнаті, а лікарі — і про ціни, і про моди. Ледве дочекаєшся, доки в них до тебе черга дійде. Таке враження, що вони не розуміють: йдеться про людську долю. Ось мене женуть на роботу, а яка робота коли по кілька приступів на день? Жінка теж хвора, має пенсію близько 90 карбованців. Як жити?

Попросив показати мені ті документи, якими користуються експерти, визначаючи ступінь працездатності. І що ж? Ви, сказали мені, маєте право подивитися, та ми не маємо права показувати.

То що ж мені тепер, лягти і помирати?

Микола МОСКАЛЮК.
Дружківка Донецької області.

Генофонд б'є на сполох

«СПАДКОВІСТЬ І ЗДОРОВ'Я НАРОДУ УКРАЇНИ»

— цей фонд може підтримати кожний, кому небайдуже майбутнє держави

Як ми вже повідомляли, в Києві проходила наукова конференція «Здоров'я та відтворення народу України». Піддавши аналізові дані, що характеризують здоров'я наших співгромадян, особливо тих, яких стосуються ушкодження спадкового апарата, конференція зазначила, що в державі склалися вкрай загрозливі для генофонду людини обставини. З 1991 року відбувається зменшення кількості населення у зв'язку з переважанням числа померлих над кількістю народжених. Інтенсивно зростає захворюваність дітей, збільшується кількість природжених вад, у клінічно здорових людей спостерігаються порушення в імунній системі, що призводить до виникнення гострих та хронічних інфекційних захворювань, алергічних реакцій, онко- та аутоімунних захворювань тощо.

Конференція констатувала, що держава, органи влади недостатньо дбають про здоров'я народу. З метою оптимізації демографічного розвитку України, поліпшення стану здоров'я населення, збереження його генофонду вона звернулася до Верховної Ради та Кабінету міністрів з проханням прискорити прийняття законів та впровадження реформ, які так чи інакше позначаються на здоров'ї громадян України, виділити асигнування на програми, спрямовані на поліпшення соціальних та екологічних умов життя народу, сприяти розвиткові галузей науки, які займаються проблемами генофонду.

Конкретні пропозиції щодо цього надіслано міністерствам охорони здоров'я, охорони навколишнього середовища, статистики тощо. Про те, як вони впроваджуватимуться в життя, ми будемо вас інформувати, для чого вводимо спеціальну рубрику. А поки що маємо повідомити: у справі збереження генофонду України може взяти участь кожний, кому небайдуже її майбутнє. Вашого внеску чекає фонд «Спадковість і здоров'я народу України», президентом якого обрано депутата Верховної Ради, голову Підкомісії по збереженню генофонду народу України Любомира Пирога. За довідками звертатись по телефону 295-22-70.

Марина ДЯТЛОВА.

Розпорядження є. Ще б діла трохи...

Листи до редакції, в яких порушується тема судочинства, для нас не новина. Але якщо раніше це були переважно скарги на ті чи інші рішення судів, то останнім часом ми одну за одною отримуємо скарги, звернення тощо від цілих колективів служителів Феміди, які прохають захисту і відновлення справедливості.

Уже сам факт звернень по таку допомогу — красномовне свідчення того, у якому стані перебуває будівництво нашої правової держави. Адже судова влада, згідно із концепцією правової держави, має бути рівною серед влад законодавчої і виконавчої.

Що ми не говорили б про цивілізованість нашого суспільства, нам до неї буде далеко, доки судочинство залишатиметься у тому жалюгідному стані, в якому воно було у засуджувані нами часи і почасти є сьогодні.

Ми дожилися до того, що й у самих служителів Феміди увірвався терпець. Деякі з них просто застрайкували, інші замість судових розглядів узялися уважніше розглядати соціальну і правову політику суверенної України. Не з доброго життя, звісно.

Чого ж домагаються судочинці, що їх не влаштовує? Характерним з цього приводу є звернення конференції суддів Чернівецької області до Верховної Ради України, копію якого автори надіслали до редакції.

На думку авторів, уже давно назріла потреба вирішити питання конституційного закріплення судової влади, створення Конституційного суду України, прийняття законів про статус суддів та судоустрій республіки. Вони також вважають за необхідне введення порядку призначення суддів Президентом України довічно, одноосібного розгляду суддями нескладних категорій справ і складення мотивувальної частини рішень з цивільних справ тільки на прохання хоча б однієї із сторін. І, звичайно ж, підвищення заробітної плати, докорінного поліпшення матеріально-технічного стану установ.

Ці вимоги активно підтримують судочинці з інших областей республіки. Особливо після того, як подекуди на місцях виконавча влада, на їхню думку, почала нехтувати розпорядженням Голови Верховної Ради України про пріоритетну передачу приміщень колишньої компартії органам правосуддя. У Броварах Київської області районний суд змушений здійснювати судочинство у чотирьох непристосованих для цього, розташованих у різних місцях кімнатках. У Ромнах Сумської області міський та районний суди займають стару, ще дореволюційну, хатину. А в Гайвороні, що на Кіровоградщині, приміщення районного суду і юрконсультації просто небезпечні для життя людей. Однак у всіх цих випадках місцева влада вважає за необхідне надавати компартійні палаци іншим органам та організаціям.

Залишається сподіватися, що реагування Голови Верховної Ради на ці тенденції не забариться. Нагадаю, що тим же розпорядженням Міністерство юстиції зобов'язано поінформувати в березні Президію Верховної Ради про хід його виконання. «Голос України» планує подати коментар з приводу розв'язання цих проблем голови Комісії Верховної Ради Ярослава Кондратьєва. А сьогодні, продовжуючи розмову про становлення судової влади на Україні, пропонуємо вашій увазі міркування судочинців-практиків з місць.

Анатолій БЕНЬ,
спеціальний кореспондент з прав людини «Голосу України».

ВЧОРА—«НА ДНІ». А ЗАВТРА?

Сьогодні ми інші. А кому, запитаймо себе, була потрібна незалежна судова влада ще в недалекому вчора?

Звичайно, теоретично необхідність її визнавалася як демократичними, так, хоч і крізь зуби, консервативними силами, а практично? Практично ж законодавчо-представницькій владі незалежний суд виявився непотрібним, бо вона сама намагається стати над усіма владами, в тому числі і над судовою, особливо, якщо згадати акт про амністію обвинувачених, ще не визнаних винними судом. Або ж згадаймо, яким «непробивним щитом» захищені її представники, котрі нерідко в своїй діяльності нехтують правовими нормами, прийнятими ними ж.

І виконавча влада, в свою чергу, намагається стати над законом. Яскравим прикладом цього є антиконституційний заколот, який відбувся у країні за змовою між високопоставленими її представниками і такими ж можновладцями законодавчої влади з метою утвердження абсолютизму виконавчої влади. Контроль за виконавчою владою різних рівнів з боку судової — істотна допомога суспільству.

А чи на руку незалежний суд міліції і попередньому слідству?..

Ось і виходить, що ще вчора жодній з державних структур незалежна судова влада не була потрібна. Чи не тому становлення її у країні в цілому, і в республіці зокрема, практично припинено?

На мою думку, головним у судовій реформі є становлення суверенної судової влади, а не тільки незалежного суду.

Для цього, насамперед, необхідно наділити суд конституційним правом критичного ставлення до будь-якого правового акта в процесі судочинства, якщо в нього виникне сумнів щодо його відповідності Конституції. Причому боятися за верховенство законодавчої влади немає підстав, бо воно забезпечуватиметься як підзаконністю судової діяльності, так і формуванням найвищих судових органів парламентом республіки.

Сьогодні очевидно й інше: суду необхідно конституційно надати можливість впливати на виконавчу владу всіх рівнів з метою попередження зловживань з її боку. І не треба боятися вседозволеності суду, про що чуєш звідусіль, бо для нього будуть обов'язковими, крім законів, ще й нормативні акти виконавчої влади, прийняті згідно з Конституцією і законами, а контингент обласних, районних судів формуватиметься саме нею (Президентом республіки).

І нарешті, судова влада обов'язково повинна мати конституційне право прийняти заяву громадянина з приводу оскарження будь-якого правового акта, крім Конституції, який на думку того, зазіхає на його законні права і свободи.

Тільки за таких умов особа у суспільстві зможе знайти реальний правовий захист від будь-якого, в тому числі й державного, свавілля.

Суверенність судової влади та її носіїв-суддів необхідно не тільки проголосити в Конституції, а й обов'язково забезпечити в ній шляхом встановлення єдиної системи судів (без окремої військової юстиції, спецсудів тощо) пожиттєвого призначення суддів, участі громадян у відправленні правосуддя тільки як присяжних, щорічного визначення саме на утримання цієї влади конкретної суми бюджету.

Суди, як і багато інших сфер у державі, до кінця випили гірку чашу «залишкового» принципу фінансування. Немає жодної державної служби, яка в матеріально-технічному плані була б доведена до такого жебрацького стану. І річ не в тому, що юристи відірвалися від прогресу, а в тому, що судам тоталітарна система упродовж усіх років відводила місце «на дні».

Судді, звільнившись від «телефонного права», підпали під вплив «мітингового права, права натовпу». Їх примушують погодинно змінювати рішення, про що повідомлялось у пресі, приміщення судів ламають і палять, викрадають справи, суддям погрожують, їх шантажують, вчиняють замахи на їх життя.

Ця проблема може бути вирішена лише конституційним закріпленням спеціальної охоронної служби судів, як це зроблено у США, ФРН й інших цивілізованих країнах.

Але судова влада, навіть незалежна від влад законодавчої і виконавчої, влади натовпу, все ж буде малоефективною, якщо не зміниться форма існуючого судочинства.

Створений після 1917 року в нашій державі суд не міг бути неупередженим тільки через те, що він мав яскраво виражений класовий характер, а зміна існуючого тоді змагального процесу на слідчий і ревізійний наблизила його до середньовічних процесуальних форм. Суд, в якому суддя перш за все виконує функції слідчого, обвинувача, захисника в кримінальній справі, позивача і відповідача в цивільній справі і лише потім функції судді, суд, який порушує кримінальну справу і зобов'язаний доводити обвинувачення, позовні вимоги й одночасно збирати докази, які заперечують цей позов, та ще й нести відповідальність за повноту і доброякісність зібраних доказів, практично позбавлений можливості бути об'єктивним.

Тільки суд, який базується на змагальності процесу, звільнений від обвинувальних функцій у будь-яких справах, у тому числі й приватного обвинувачення, від відповідальності за збирання і якість доказів, може стати дійсно судом незалежним, в обов'язок якого входитиме лише прийняття неупередженого справедливого і законного рішення в справі.

Намагання ж запровадити лише окремі елементи з усієї названої сукупності, наприклад, присяжних засідателів, не тільки не приведе нас до цивілізованого суспільства, а навпаки — ускладнить процес, зробить його ще громіздкішим і тривалішим, що може собі дозволити лише марнотратник.

Сергій КІПЕНЬ,
голова Волинського обласного суду.

РЕАБІЛІТУЙМО НАШИХ СУДДІВ

Як відомо, народні суди переобтяжені значною кількістю справ, розгляд яких у багатьох випадках невиправдано затягується. Це призводить до моральних і матеріальних втрат, до помилок суддів внаслідок фізичної неспроможності «осягнути неосяжне», а досить часто і до нервового виснаження, апатії, ранніх захворювань, передчасного залишення роботи за станом здоров'я. Небагато залишилося суддів зі стажем роботи 10—15 і більше років, і поодинокими є випадки, коли суддя на цій посаді досяг пенсійного віку.

Кількість судів і суддів згідно з чинним законодавством визначається Президією Верховної Ради за поданням міністра юстиції, але така практика себе не виправдала і навіть у межах Києва неспроможна забезпечити однакового навантаження на суди і суддів.

Було б неправильно стверджувати, що до цього часу в цьому напрямі нічого не зроблено. За останні десять років кількість народних суддів у Києві збільшилася з 79 до 120, хоча й такий захід не тільки не вирішив проблеми, а й навіть і не наблизив до її розв'язання. Кілька разів робилися спроби знайти вихід з такого становища. Але методологічною помилкою щоразу було те, що вся ця робота зводилася до суто механічних підрахунків, до спроб якось пронормувати роботу судів і суддів, що практично неможливо. Якщо навіть узяти кілька справ однієї категорії, приблизно однакового обсягу і складності, то ні за яких обставин їх не можна розглянути в судовому засіданні за однаковий час.

Звернемося до досвіду найбільш демократично розвинутих країн світу, таких, як США, Англія, ФРН і деяких інших. Системи судів низової ланки в цих країнах різні. Але при всіх розбіжностях підхід до формування корпусу суддів майже однаковий: на десять тисяч жителів обирається чи призначається один суддя (в Іспанії, наприклад, така норма закріплена законодавчо).

Для порівняння — в Києві, де мешкає понад два мільйони 602 тисячі громадян, у районних судах мають працювати тільки 120 народних суддів, до того ж з них 22 посади вакантні.

Чи можуть при такій кількості суддів усі справи розглядатися вчасно? Де ж вихід?

Зазначу наперед: навряд чи можна визнати правильною практику, коли на посади суддів рекомендуються вчорашні випускники юридичних навчальних закладів або ті, хто упродовж одного-двох років був на стажуванні в суді. Як правило, такі кандидати не мають не тільки достатнього досвіду правозастосовчої роботи, а й необхідного життєвого досвіду, розсудливості тощо. Такі особи при бажанні працювати суддями могли б готуватися до цього на посадах, наприклад, помічників або молодших суддів, працювати адвокатами тощо.

Слід згадати і про тих суддів, які свого часу залишили судову роботу. Нечесно було б стверджувати, що всі вони не вміли і не бажали працювати. Багато висококваліфікованих і здібних юристів залишили цю роботу з різних причин, в тому числі й з матеріальних міркувань. Не секрет, що суддя, який щодня приймає рішення від імені держави, сам перебуває на найнижчих щаблях соціальної ієрархії. Він, по суті, є безправним і беззахисним, має жалюгідну заробітну плату, залежить від усіх інстанцій відразу у питаннях надання житла, оздоровлення та ін.

Додайте до цього і вже відому проблему неповаги до суддів і судів, що часто також прискорює рішення моїх колег залишити цю роботу.

Вирішення питання про штатну чисельність суддів низових судів зумовило б не тільки збільшення їх кількості і як результат — зменшення навантаження. Це дало б можливість нарешті створити спеціалізовані суди першої інстанції, про що вже давно ведуться розмови. Адже такі суди створені й успішно діють у деяких країнах, наприклад, у Німеччині. Це могли б бути суди, які спеціалізувалися б на розгляді сімейних, трудових, адміністративних справ, конфліктів у галузі винахідництва і авторських прав, тобто розглядали б такі справи, де застосовуються досить специфічні, великі за обсягом і складні галузі чинного законодавства.

У вирішенні деяких кадрових питань могла б допомогти і професійна асоціація суддів України, яку вже давно час створити. Звичайно, питання добору кадрів, їх підготовки до судової роботи має вирішуватися міністерством юстиції та його управліннями. Але у випадках виникнення конфліктів, пов'язаних з достроковим звільненням суддів від виконання обов'язків, остаточний висновок робила б саме асоціація. Так само, з допомогою спеціальних колегій, на зразок нині діючих кваліфікаційних, асоціація робила б висновок щодо професійної придатності кандидата в судді, рівня його кваліфікації. Така форма діяльності асоціації була б міцною гарантією реальної незалежності суддів.

Станіслав КУКСА,
голова Печерського районного народного суду міста Києва.

I ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КІНОФЕСТИВАЛЬ
1991 • КИЇВ ЧЕРНІВЦІ
присвячений пам'яті І. МИКОЛАЙЧУКА

І ПАТРІАРХ ЙОГО БЛАГОСЛОВИВ

Прийшли, показали, перемогли... Саме так, якщо бути максимально лаконічним, можна сказати про Олеся Янчука та «кіношну команду», з якою він знімав художній фільм «Голод-33». Ім'я цього молодого режисера-постановника до завершення конкурсної програми першого Всеукраїнського кінофестивалю мало кому було відоме. Навіть у кіношному світі. А тут відразу такий успіх: фільм відзначено Головним призом кінофестивалю, а його режисер-постановник — призом газети «Голос України» за плідні пошуки сучасної стилістики українського кіно.

— Олесю, якщо не помиляюся — це ваш перший повнометражний фільм.

— Так, перший.

— Але, очевидно, були кінематографічні роботи до цього? Принаймні дипломна в інституті.

— Два роки тому я зняв короткометражний фільм-дебют під назвою «У далеку путь» за сценарієм Аркадія Висоцького. Зняв на кіностудії імені Довженка, куди прийшов працювати після закінчення інституту. Йдеться про філософське осмислення нашого призначення на цій землі. Осмислення асоціативною мовою художніх образів. Про фільм схвально відгукнувся відомий режисер Юрій Іллєнко і запросив мене в творче об'єднання «Земля», яке він тоді очолював. Я прочитав усі сценарії, які там були, і зупинив вибір на роботі Сергія Дяченка.

— То був сценарій за мотивами повісті Василя Барки «Жовтий князь», як то значиться у титрах фільму?

— Ні, то був оригінальний сценарій, написаний на основі багатющих документальних матеріалів, зібраних Сергієм Дяченком в українських селах, які на собі спізнали трагедію. Сценарій професійно зроблений, доволі експресивний. Але я постійно ловив себе на думці, що в цій літературній першооснові чогось бракує. Мабуть, заважала ота зайва публіцистичність, яка в художньому кіно дуже шкодить. І вже коли я натрапив на повість «Жовтий князь», то зрозумів: обійти її не зможу, настільки образи цього твору заполонили мою творчу уяву. Я зрозумів, що можливе поєднання, від чого сценарій тільки виграє. Так, мені здається, і сталося.

— То все вийшло випадково?

— Певною мірою так, але мені дуже допоміг письменник і режисер Лесь Танюк. Він свого часу перекладав цей твір російською мовою для журналу «Дружба народов». Спільно ми і розробили нову концепцію майбутнього фільму. Олесь Степанович став ще й співавтором сценарію.

— Наскільки я знаю, режисери, приступаючи до екранізації того чи іншого літературного твору, зустрічаються з його автором, проводять, так би мовити, апробацію свого творчого задуму: Чи не виникало у вас бажання зустрітися з Василем Баркою?

— А я з ним і зустрічався у передмісті Нью-Йорка влітку минулого року. Наша розмова тривала п'ять годин — то надзвичайно цікава людина. І коли я почув авторську концепцію повісті «Жовтий князь», почув думки Василя Барки стосовно того, яким він уявляє свій твір на екрані, то набагато виразніше зрозумів, що маю сказати людям про той жорстокий час, про сутність людської натури, яка опиняється в екстремальних умовах. Наостанку письменник подарував мені книжку «Жовтий князь» зі своєрідним благословенням мого творчого задуму.

То була незабутня для мене зустріч, і тепер я мрію про той день, коли патріарх української літератури побачить роботу «Голод-33». До речі, американська преса, на відміну від нашої, кілька разів розповідала про роботу над фільмом. Такий інтерес до нашої зйомочної групи викликаний, очевидно, ще й тим, що науковим консультантом «Голоду-33» є відомий учений Джеймс Мейз, який протягом кількох років очолював комісію, створену при американському Конгресі для дослідження причин голоду в Україні в 1933 році.

А Василь Барка буде для мене найголовнішим критиком і суддею.

— Де ви знімали фільм?

— В основному на Полтавщині. Там знайшли кілька опустілих, занедбаних сіл, які багатьма прикметами нагадували колгоспне село 30-х років. І людей знайшли, яких ви бачили у масових сценах. Таких облич, які зафіксувала там кінокамера, в Києві, очевидно, немає. То є не тільки свідки того жахливого штучного голодомору, а й багато з них чудом вирвалися з лабет невблаганної голодної смерті.

— На одній з прес-конференцій, які влаштовували організатори першого Всеукраїнського кінофестивалю, ви згадали про ті труднощі, з якими зіткнулися в процесі роботи над фільмом.

— Справді, їх не бракувало. То немає бензину, щоб виїхати на зйомки, то вчасно нам паровоз для зйомок не підігнали...

Але чинилися й іншого гатунку перешкоди. Скажімо, приїхала наша група в село Худоліївка, що в Семенівському районі, а тут уже є «представники» з райцентру. І до місцевої влади: «Ви знаєте, що вони знімають? Одну антирадянщину». Або такий випадок у Білій Церкві, де ми знімали епізод, коли вбита горем Дарка виходить з Храму Божого, оскверненого «буксирниками» і гепеушниками, які там влаштували корчму і катівню. Так ось, під'їжджає якийсь номенклатурний «уазик», виходить з нього вгодований чиновник і грізно до нас: «Що ви тут робите? Хто дозволив?». Аж тут побачив обшарпаний лозунг над входом у церкву: «Плани партії виконаємо!», замовк. І вже поблажливо: «А-а, знімайте, знімайте, хлопці!»

— Під час перегляду «Голоду-33» в мене виникла думка, що це фільм-молитва за мільйони невинних людей, знищених сталінсько-більшовицькою системою, хоча в ньому дуже мало реплік. Та набагато виразніше промовляють до нас людські обличчя, людські очі.

— То правда. Бо тепер, коли ми готуємо субтитри англійською мовою, — а фільм хочуть побачити в США, Канаді, Англії, — я видрукував усі діалоги й монологи, які звучать, і вийшло заледве десять сторінок машинописного тексту, хоча стрічка йде більше як півтори години.

Для мене природа кіно — це передусім зображення в кадрі. Я не люблю і не сприймаю фільмів, які нагадують радіовиставу. Кіно вимагає зовсім іншого. І ми в процесі зйомок до цього прагнули — вже на знімальному майданчику знаходили рішення, коли вистачає однієї лаконічної репліки, одного слова.

— А чим ви, Олесю, перевіряли, так би мовити, якість такої імпровізації?

— Не повірите, але дуже просто. Коли в самого очі починали блищати від сльози — значить не фальшивимо. Бо серце не обдуриш.

— Важко було підібрати акторів на головні ролі?

— Їх у фільмі лише двоє: Дарка і Мирон Катраники. Ми пробували кількох акторів і зупинили свій вибір на Галині Сулимі з Києва і Георгії Морозюку з Дрогобича.

Набагато важче довелося з кандидатами на дитячі ролі. До речі, переглянули десь більше двох тисяч дітей, заки знайшли тих, які нам були потрібні.

— Серед тих колективів, які офірували гроші на зйомки фільму, я не побачив полтавців. В основному це представники західного регіону нашої республіки.

— Ні, були й полтавці. Ми, на жаль, не змогли всіх згадати у титрах, бо це забрало б мінімум ще хвилин двадцять. Отож подякували загалом усім, хто підтримав фінансами наші творчі наміри. Сподіваюся, що люди зрозуміють це правильно й не образяться.

— А головним спонсором картини, якщо не помиляюся, є комерційний «Лісбанк».

— Так, саме закарпатці виділили для створення фільму дев'ятсот тисяч карбованців. А ще чотириста тисяч надійшло від інших колективів та жителів нашої республіки. Допомогла валютою й українська діаспора. Таким чином ми змогли придбати кольорову плівку фірми «Кодак», сучасні кінокамери, потрібні фільтри.

Але й цих грошей не вистачило. І так збіглося, що в приймальній керуючого «Лісбанком» я опинився 19 серпня цього року. Що відбувалося тоді в нашій країні, ви добре знаєте. Тут, у Києві, вже в декого почали виникати сумніви, чи варто продовжувати роботу над фільмом, чи не наживемо цим собі неприємностей? А керуючий банком без жодних зайвих слів виписав нам чеке на триста тисяч карбованців. І зробив це, повторюю, 19 серпня цього року.

— А що тепер, Олесю, ви хочете зняти?

— Є в мене один задум... А втім, не буду говорити, щоб не наврочити.

— Тоді бажаю успіху!

Розмову вів Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

Як мало в наш час пишуть листів. І як багато свого часу написали їх класики! Життя стає стрімкішим, жорсткішим, легше набрати номер і сказати все, що думаєш, аніж підшукувати слова і згадувати правила їх написання. І все-таки... І все-таки кожна дівчина мріє одержати від коханого листа, щоб перечитувати його безліч разів. Змінюються часи, змінюються люди, зникають старі слова, з'являються нові. Та нових слів кохання ще ніхто не вигадав. Ми вимовляємо їх так само, як вимовляли наші пращури. І відчуваємо те, що відчували вони. І ніякі зміни у суспільстві не в змозі змінити ці почуття.

ЛИСТ ДО КО

Отож до редакції надійшов лист. «Колись я кохала одного хлопця, — писала жінка (прізвище просила не називати),— потім ми посварилися. Мій коханий на той час служив в армії. І ось-ось мав повернутися. Домашньої адреси його я не знала, довелося написати листа, бо він дуже гордий був, певна, що не зателефонував би, повернувшись. Написала буквально кілька рядків: «Привіт! Коли ти повертаєшся? Я хотіла б тебе побачити». І підпис. За кілька днів надійшла відповідь...

Минуло вже 10 років, недавно я перебирала папери і знайшла її. Може, коханий мій теж читає вашу газету і згадає мене. Дуже прошу надрукувати його листа».

Л. К.

І ось лист, який жінка надіслала до редакції. Може, дійсно, озоветься її коханий?

«19.4.80. Привіт, люба!

Я слишком далеко зашел,
Полушутя, полусерьезно...
Опомниться еще не поздно:
Недаром я тебя нашел.
Я знал, что ты ко мне придешь,
С твоим лицом, с твоей душою.
И наглумишься надо мною
За всю мою былую ложь.
Сначала будет грусть и тишь
И боль, и стыд в душе поэта, (вибач)
Потом я обновлюсь. За это
Ты праведно меня простишь...

Писано
«всеросси
паном Іго
(книга вір
ный» з ц
ющий».
прохання)

А прос
дізнатися,
бачити?
цікавість
ти надто
Жартів т
— це мій
лю, оскіл
лійського
тій варіа
нього дум
думаю пр
інакше —
що жебра
льйон —
від щастя
буй від
собі —
днів). І
— виход
де останн
не, я збе
том стан
тальним,
ні сьогод
наговорит
рих дурн
вишукано
віть ім'я
моя, прос
Чи будеш
кінці чер
трохи, а
мацію
твоєї по
низливо,
Боже мій
знала!.. В

Фо

БЕЗСТРОКОВЕ ВІДРЯДЖЕННЯ

Невигадана історія

Ой і любила ж я свого чоловіка!.. Та й він мене любив. Недарма люди кажуть, що від палкого кохання красиві діти народжуються — подивись-но на моїх жевжиків! Правда ж, що син, що донечка, як писанки? Не думай, я не через те так кажу, що то мої дітки. Ясно, кожній матері своя дитини найкраща, але ж люди задивляються... І що нам пороблено, і хто нам таку долю наврочив? Чи до знахарки якоїсь піти, та що вона вдіє...

Поїхав мій ненаглядний у відрядження до Москви, та й здибав у готелі відьмачку. А чим не відьмачка — від мене чоловіка так просто б не забрала, ти ж подивися: на мене й досі на вулиці оглядаються, хоч уже «із ярмарку» їду, а на неї — страшно глянути. Ти бачила б — маленьке, ноги кривульками, а щось же знайшов. Ото поїхав у відрядження, та й не повернувся. На розлучення подав, навіть не зателефонував — із суду повідомлення надійшло. Не поїхала я на суд — розписку засвідчену послала, що не маю претензій. Які ж можуть бути претензії, коли він мене розлюбив, на іншу проміняв. Най йому буде краще, може, щастя знайшов. А до діток жодного разу не навідався. Інколи гроші надсилав, подарунки до днів народження...

Його мати, як дізналася, померла. Не витримала такого знущання з онуків. У них взагалі до родинних зв'язків завжди з відповідальністю ставилися, доки він не розлучився, жодного випадку в сім'ї не було. Ой, та чи він очі в Сірка позичив, що отаке зі своїми дітьми скоїв?

Як витримала — і досі не знаю. Ми ж минулого літа відпочивали на морі. У сусідніх санаторіях жили. Щодня я малих чепурила, все чекала — а раптом сьогодні обов'язково зайде. І дітки ж

так на та
того щод
своїм —
ходив. А
дівалися.
подивили
шого, та
Лягти б
трохи не
ду довес
своїх сір
тьки, сла
до цього
мерла, а
ло — ду
рий, сам
Ото й р
ми та с
да, тим і

А оце
що люби
лею за н
— долі
мо', йом
че за ме
Хай щас
ка його
Нікому з
Навіть б
ся. Ніч
матимус
матиму
жання м
раз йому

Катер

...х

...ИВ

...одські облич-
Бо тепер,
... субтитри
...ою, — а
...обачити в
Англії, — я
...діалоги й
...учать, і ви-
...десять сторі-
...ого тексту,
... більше як
...рода кіно —
...браження в
...люблю і не
..., які нага-
... Кіно ви-
...ого. І ми
...ова до цього
...на знімаль-
...знаходили
...истачає од-
...реплiки, од-
...Олесю, пе-
...би мовити,
...ровізації?
..." але дуже
...амого очі по-
...ий сльози —
...ивимо. Бо
...ло підібрати
...ні ролі?
...лише двоє:
Катраники.
...кількох акто-
...свій вибір на
...Києва і Ге-
...Дрогобича.
...ч довелося
...дитячі ро-
...переглянули
...тисяч ді-
...тих, які
...колективів,
...гроші на
...не побачив
...новному це
...хідного регі-
...бліки.
...полтавці.
...змогли всіх
..., бо це за-
...ще хвилин
...подякували
...підтриман
...творчі нам-
...що люди
...равильно і
...спонсором
...помиляю-
...«Лісбанк».
...закарпатці
...ження філь-
...карбо-
...риста ти-
...інших ко-
...лів нашої
...могла валю-
...діаспора.
...змогли при-
...плівку фір-
...часні кінока-
...фільтри.
...шей не ви-
...бився, що
...керуючого
...пинився 19
... Що від-
...ший країні,
... Тут, у Ки-
...почали ви-
...чи варто
...оту над фі-
...живемо цим
...стей? А ке-
...ових грошей
...сав нам чек
...карбован-
...повторюю,
...року.
...р, Олесю, ви
...один задум...
... говорити,
...ю успіху!
...розмову вів
... Володимир
...МСЬКИЙ.

Як мало в наш час пишуть листів. І як багато свого часу написали їх класики! Життя стає стрімкішим, жорсткішим, легше набрати номер і сказати все, що думаєш, аніж підшукувати слова і згадувати правила їх написання. І все-таки... І все-таки кожна дівчина мріє одержати від коханого листа, щоб перечитувати його безліч разів. Змінюються часи, змінюються люди, зникають старі слова, з'являються нові. Та нових слів кохання ще ніхто не вигадав. Ми вимовляємо їх так само, як вимовляли наші пращури. І відчуваємо те, що відчували вони. І ніякі зміни у суспільстві не в змозі змінити ці почуття.

ЛИСТ ДО КОХАНОЇ

Отож до редакції надійшов лист. «Колись я кохала одного хлопця, — писала жінка (прізвище просила не називати),— потім ми посварилися. Мій коханий на той час служив в армії. І ось-ось мав повернутися. Домашньої адреси його я не знала, довелося написати листа, бо він дуже гордий був, певна, що не зателефонував би, повернувшись. Написала буквально кілька рядків: «Привіт! Коли ти повертаєшся? Я хотіла б тебе побачити». І підпис. За кілька днів надійшла відповідь...

Минуло вже 10 років, недавно я перебирала папери і знайшла її. Може, коханий мій теж читає вашу газету і згадає мене. Дуже прошу надрукувати його листа».

Л. К.

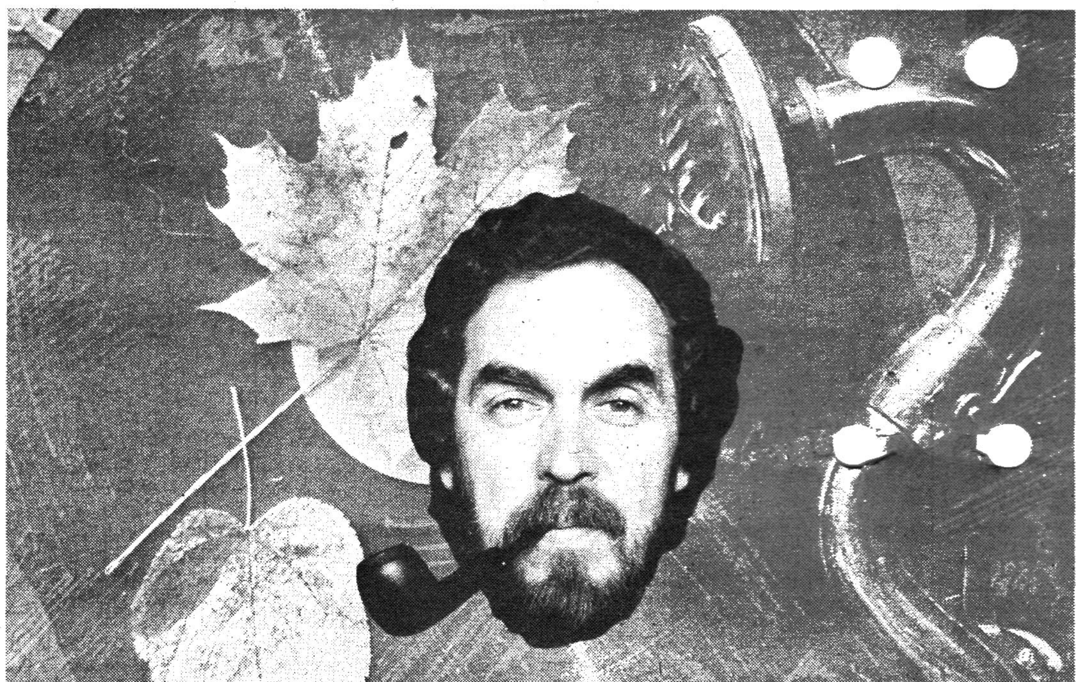
І ось лист, який жінка надіслала до редакції. Може, дійсно, озоветься її коханий?

«19.4.80. Привіт, люба!
Я слишком далеко зашел,
Полушутя, полусерьезно...
Опомниться еще не поздно:
Недаром я тебя нашел.
Я знал, что ты ко мне придешь,
С твоим лицом, с твоей душою.
И наглумишься надо мною
За всю мою былую ложь.
Сначала будет грусть и тишь
И боль, и стыд в душе поэта, (вибач)
Потом я обновлюсь. За это
Ты праведно меня простишь...

Писано тому 65 років «всеросним егофутуристом» паном Ігорем Северяніним (книга віршів «Тост безответный» з циклу «Бал зацветающий». У дужках — моє прохання).

А просто мені хотілося б дізнатися, навіщо тобі мене бачити? Згадувану жіночу цікавість відкидаю відразу — ти надто розумна для цього. Жартів типу «Познайомся — це мій чоловік» я не терплю, оскільки не люблю англійського гумору. Існує третій варіант, та я боюся про нього думати (щиро кажучи, думаю про нього весь час, інакше — все). Це все одно, що жебраку подарувати мільйон — можна збожеволіти від щастя. Добре, мила, спробуй від[illegible]ти (хо[illegible] мені, собі — [illegible]игнеш, [illegible]е 58 днів). І не дуже знущайся — виходячи з усього, це буде останній твій лист до мене, я збережу його — раптом стану колись сентиментальним, згодиться. І ще мені сьогодні дуже хотілося наговорити тобі безліч добрих дурниць, та ти була так вишукано лаконічна — навіть ім'я моє забула. Мила моя, прости! Напиши, добре? Чи будеш ти у Києві наприкінці червня, та й про себе трохи, а то я отримую інформацію [illegible]е обм[illegible]) від твоєї по[illegible]жки, а це [illegible]к принизливо, бридко, боляче — Боже мій, якби ж ти тільки знала!.. Все».

Фотоколаж Михайла САЧКА.

БЕЗСТРОКОВЕ ВІДРЯДЖЕННЯ

Невигадана історія

Ой і любила ж я свого чоловіка!.. Та й він мене любив. Недарма люди кажуть, що від палкого кохання красиві діти народжуються — подивись-но на моїх жевжиків! Правда ж, що син, що донечка, як писанки? Не думай, я не через те так кажу, що то мої дітки. Ясно, кожній матері своя дитини найкраща, але ж люди задивляються... І що нам поробленo, і хто нам таку долю наврочив? Чи до знахарки якоїсь піти, та що вона вдіє...

Поїхав мій ненаглядний у відрядження до Москви, та й здибав у готелі відьмачку. А чим не відьмачка — від мене чоловіка так просто б не забрала, ти ж подивися: на мене й досі на вулиці оглядаються, хоч уже «із ярмарку» їду, а на неї — страшно глянути. Ти бачила б — маленьке, ноги кривульками, а щось же знайшов. Ото поїхав у відрядження, та й не повернувся. На розлучення подав, навіть не зателефонував — із суду повідомлення надійшло. Не поїхала я на суд — розписку засвідчену послала, що не маю претензій. Які ж можуть бути претензії, коли він мене розлюбив, на іншу проміняв. Най йому буде краще, може, щастя знайшов. А до діток жодного разу не навідався. Інколи гроші надсилав, подарунки до днів народження...

Його мати, як дізналася, померла. Не витримала такого знущання з онуків. У них взагалі до родинних зв'язків завжди з відповідальністю ставилися, доки він не розлучився, жодного випадку в сім'ї не було. Ой, та чи він очі. в Сірка позичив, що отаке зі своїми дітьми скоїв?

Як витримала — і досі не знаю. Ми ж минулого літа відпочивали на морі. У сусідніх санаторіях жили. Щодня я малих чепурила, все чекала — а раптом сьогодні обов'язково зайде. І дітки ж так на тата чекали... Замість того щодня бачили, як він із своїм — від тієї — на море ходив. А до нас... Марно сподівалися. Ото лиш здалеку подивилися ми на татуся нашого, та й додому вернули. Лягти б мені до лікарні, хоч трохи нерви та серце до ладу довести, так на кого я своїх сіромах лишу? Мої батьки, слава Богу, не дожили до цього горя, його мати померла, а на батька надії мало — дуже вже хворий старий, самому догляд потрібен. Ото й розриваюся між дітьми та свекром, може, правда, тим і тримаюся...

А оце недавно дізналася, що любий мій із своєю кралею за кордон жити подався — долі кращої шукає. А, мо', йому ця земля ноги пече за мене та діточок наших? Хай щасливим буде, і донька його хай здорової росте. Нікому зла не зичу. А мої... Навіть без аліментів лишилися. Нічого, може, краще триматимусь, бо більше клопоту матиму віднині. Єдине бажання маю — до смерті хоч раз йому у вічі подивитися...

Записала Катерина ОСІЄВСЬКА.

Наталя ДЗЮБЕНКО

ГОЙДАЛКА ДЛЯ МОЄЇ БА...

ОТО КЛЯТА баба, не встиг Прокіп своїм возиком завернути у Гальчин двір, як вона вже хвостом мете. Думає, що я не знаю, чого ото вона вже третій раз дзеркало витирає. Аякже, пилюка... На мармизу свою заглядається. Вже і хламиду свою натягає. Зараз до Гальки дремене.

— Мотре, а, Мотре, коли обідати подасиш? Голодом надумала мене заморити.

— Тю, на тебе, старий, коли ж це ти так рано обідав. Ще ж тільки дванадцята.

— Дванадцята не дванадцята, а їсти хочу. Вареників з пампушками. А то борщ та борщ, і бульбою щодня давися.

— Йой, людиньки, ви тільки послухайте, що він верзе! Ви тільки послухайте! Борщ, бачите, йому не подобається. Марципанів забракло. А ти би постояв на кухні над тими марципанами, варенику кожному вклонився. А що пальці у мене не згинаються, ти про те подумав? Клятий драпічок, щоб ти скрипів та не змовкав.

Кричи... Кричи... А все одно ніде не дінешся. Зараз скинеш свою святешню куфайку та й хвартухом підперезешся. Отак воно ліпше. А то одні гулі в голові. І так щодня з Галькою язиками чешуть, подружки знайшлися. І про що вони вже сімдесят год теревенять? Та таки ж сімдесят, бо їхні матері разом їх у сповиточку носили, разом дітваки і попискували десь під снопом на пару.

А сосна вже підсохла. Ач, як рубанок виспівує: вжик-вжик. Навжикався-таки за свої літа, спина ниє, не робітник уже з мене. А було... Скільки дверей, лиштов, віконниць настругав за свій вік. Вважай всеньке село в моїх оздобах. Та тільки тепер уже ніхто не просить старого майстра. Молоді теслі попідростали. Та тільки що вони тямлять у справжньому ремеслі? Стук-грюк, аби з рук.

А через криві вікна хіба сонце по-справжньому загляне? Двері погнуті — то й щастя рідко через них входить. Все суєта.

— Іди, нечиста сило, обідати, кому кажу, — баба, пов'язана біленькою хустинкою, махає рукою від вікна.

Щоб тобі позакладало, чую ж, не глухий... Ач, розторопна яка. Не встиг загадати, а вона, як та вивірка. Та не сімнадцятка ж. Нема, щоб помаленьку, потихеньку, а там і до вечора, а там, може, і Прокопа винесе. Не до ночі ж гостюватиме...

Дід довго хлюпається в миснику, довго миє сухі жилаві руки, повагом витирається білосніжним вафельним рушничком і по дорозі до дверей чіпко розглядається: до чого б прискіпатися. Але на подвір'ї всюди лад: перевальцем бродять кури, сито рохкає підсвинок, яблука поскладені в дерев'яні ящики і притрушені тирсою. Баба дзеленькоче дійницею, але то для неї завиграшки, не встигнеш оглянутись, а вона — тут як тут, у руках глечик парного молока:

— То ти, стара гикавка, ще й за стіл не сідав? Чого ж мене підганяв, як на пожар? Ану сунься за стіл, морочитися мені з тобою цілий день! Що носом кривиш? Вареники мої йому не наравляться. Все життя наравились, а тут, виходить, розучилась я вареники ліпити? Так? Їж, кажу, бо поб'ю зараз миски на твоїй лисині.

...Плаче. Ото, їй Богу, наказаніє...

— Та їм же я, їм. Бачиш, усі стеребив. То ж я, Мотре, пожартував. Ну хто за тебе може кращі вареники приготувати!

— Добрі мені жарти. Я старалася, колінкувала, а воно така дяка замість «спасибі». Газдиня з мене для нього погана стала на старості. Може, то твій язик споганів, зовсім скривило його!

Йой, ледве осилив. Вжик-вжик. І як воно з набитим нутром роботу робити. Тепер би ото на бокову, та й подрімати часину... Але ні, то другим разом. Сьогодні закінчу, а завтра відісплюся. А не завтра — то на тім світі таки точно. Що роблю, що роблю? А то не бабського ума діло. Нічого заглядати, як кісточка в масточку. Сказано, секрет. Ти куди оце виряжаєшся? Знову на гулі. А вечерю хто готуватиме? Наївся я твоїми варениками, знову від голоду в животі бурчить. Здурів? Нічого не здурів. Годуєш мене, як отого миршавого кота. Мужчина я чи не мужчина? Працюю, бач, то й їсти хочу. Щоб мені пироги сьогодні були. Коли ти останній раз пироги з капустою пекла? Вчора кажеш? Не було такого. Не пам'ятаю. Значить пироги були кепські, раз не пам'ятаю...

...О, замовкла, навіть не відсварюється. Місить тісто знову. Господи, що би таке придумати, щоб вона довше поморочилась. А то до голови нічого не приходить.

— Мотре, чуєш, Мотре, киселю кажу тобі навари. Киселю давно не коштував. Що? Що? Людською мовою кажу тобі — ки-се-лю. От лихо з горохом, мовчить клята баба. Ліпше би шкабурчала, дойняло видко. Ніс у борошні, а очі на мокрому місці. І що воно за манери, чуть що — і роса солона. Та не хочу я твоїх пирогів, і киселю, щоб мої очі не бачили. Хочу, щоб до Прокопа не вілась. Воно, звісно, Прокіп був видним хлопцем, і так і сяк підбивав клинці замолоду. Але ж вибрала мене, ото й мене тримайся. А то очима стріляє і спідницею по селі мете, як молодуха.

— Та йду ...
І як ото ...
подужати? ...
Але треба, ...
таке у війну ...
мурюся і ...
Якось пере...
не усміхне...
чортиця. І ...
мовити. Зли...
перетерплю ...
день.
Вжик-вжик...
зле чогось ...
реників та ...
ж іще не ...
там поробля...
ду витягнула...
Що це за на...
су голову. ...
Гальки, то я...
маю, чим б...
Знов дзерка...
тирай-витира...
гріш. Вже ...
на зігнута, ...
тому Про...
своя жінка...
А в нас ні...
тували сирот...
моя баба з...
ках, мішки ...
ла, так і не ...
вже є, як ...
вати? Не вб...
рю, небо б...
шкодував її...
труду моз...
зміг. Не ...
в шевйотах...

Чарівниця

Яєчний жовток (а для жирної шкіри — білок) змішати з однією чайною ложкою меду, додати 1/2 ложки (чайної) квіткового пилку і обережно змастити одержаною сумішшю очищену шкіру обличчя і шиї. Через 15—20 хвилин маску зняти, як завжди. Повторювати не частіше одного разу на тиждень — квітковий пилок дуже активний і може викликати подразнення. Після зняття маски шкіра пом'якшується кремом.

Зварити н...
трохи борош...
розкачати, ...
змастити зво...
дачею на ст...

ГОЛОС України

...АНОЇ

...у 65 років
...эфутуристом»
... Северяніним
...Гост безответ-
...«Бал зацвета-
...жках — моє

...ні хотілося б
...що тобі мене
...вану жіночу
...аю відразу —
...на для цього.
... «Познайомся
...ік» я не терп-
...е люблю анг-
...у. Існує тре-
... я боюся про
...щиро кажучи,
...о весь час,
... Це все одно,
...дарувати мі-
...а збожеволіти
...е, мила, спро-
...(хо... мені,
...еш, ...е 58
...е знущайся
...усього, це бу-
...й лист до ме-
...його — рап-
...сь сентимен-
...ься. І ще ме-
...е хотілося
... безліч доб-
... ти була так
...ічна — на-
...забула. Мила
...пиши, добре?
... Києві напри-
...а й про себе
...римую інфор-
...бм...) від
...а це...к при-
..., боляче —
...ж ти тільки

...ж Михайла
САЧКА.

...али... Замість
...или, як він із
...і — на море
... Марно спо-
...иш здалеку
...на татуся на-
...ому вернули.
... лікарні, хоч
... серце до ла-
... на кого я
...ишу? Мої ба-
...у, не дожили
...його мати по-
...ька надії ма-
...е хворий ста-
...гляд потрібен.
...ося між діть-
... може. прав-
...юся...
...но дізналася,
...із своєю кра-
...жити подався
... шукає. А,
...емля ноги пе-
...точок наших?
... буде, і донь-
...оровою росте.
...зичу. А мої...
...ентів лишили-
...е, краще три-
...льше клопоту
.... Єдине ба-
...до смерті хоч
... подивитися...

Записала
...СІЄВСЬКА.

ОТО КЛЯТА баба, не встиг Прокіп своїм возиком завернути у Гальчин двір, як вона вже хвостом мете. Думає, що я не знаю, чого ото вона вже третій раз дзеркало витирає. Аякже, пилюка... На мармизу свою заглядається. Вже і хламиду свою натягає. Зараз до Гальки дремене.

— Мотре, а, Мотре, коли обідати подасиш? Голодом надумала мене заморити.

— Тю, на тебе, старий, коли ж це ти так рано обідав. Ще ж тільки дванадцята.

— Дванадцята не дванадцята, а їсти хочу. Вареників з пампушками. А то борщ та борщ, і бульбою щодня давися.

— Йой, людиньки, ви тільки послухайте, що він верзе! Ви тільки послухайте! Борщ, бачите, йому не подобається. Марципанів забракло. А ти би постояв на кухні над тими марципанами, варенику кожному вклонився. А що пальці у мене не згинаються, ти про те подумав? Клятий драпічок, щоб ти скрипів та не змовкав.

Кричи... Кричи... А все одно ніде не дінешся. Зараз скинеш свою святешню куфайку та й хвартухом підпережешся. Отак воно ліпше. А то одні гулі в голові. І так щодня з Галькою язиками чешуть, подружки знайшлися. І про що вони вже сімдесят год теревенять? Та таки ж сімдесят, бо їхні матері разом їх у сповиточку носили, разом дітваки і попискували десь під снопом на пару.

А сосна вже підсохла. Ач, як рубанок виспівує: вжик-

Наталя ДЗЮБЕНКО

ГОЙДАЛКА ДЛЯ МОЄЇ БАБИ

вжик. Навжикався-таки за свої літа, спина ниє, не робітник уже з мене. А було... Скільки дверей, лиштов, віконниць настругав за свій вік. Вважай всеньке село в моїх оздобах. Та тільки тепер уже ніхто не просить старого майстра. Молоді теслі попідростали. Та тільки що вони тямлять у справжньому ремеслі? Стук-грюк, аби з рук.

А через криві вікна хіба сонце по-справжньому загляне? Двері погнуті — то й щастя рідко через них входить. Все суєта.

— Іди, нечиста сило, обідати, кому кажу, — баба, пов'язана біленькою хустинкою, махає рукою від вікна.

Щоб тобі позакладало, чую ж, не глухий... Ач, розторопна яка. Не встиг загадати, а вона, як та вивірка. Та не сімнадцятка ж. Нема, щоб помаленьку, потихеньку, а там і до вечора, а там, може, і Прокопа винесе. Не до ночі ж гостюватиме...

Дід довго хлюпається в мисника, довго миє сухі жилаві руки, повагом витирається білосніжним вафельним рушничком і по дорозі до дверей чіпко розглядається: до чого б прискіпатися. Але на подвір'ї всюди лад: перевальцем бродять кури, сито рохкає підсвинок, яблука поскладені в дерев'яні ящики і притрушені тирсою. Баба дзеленькоче дійницею, але то для неї завиграшки, не встигнеш оглянутись, а вона — тут як тут, у руках глечик парного молока:

— То ти, стара гикавка, ще й за стіл не сідав? Чого ж мене підганяв, як на пожар? Ану сунься за стіл, морочитися мені з тобою цілий день! Що носом кривиш? Вареники мої йому не наравляться. Все життя наравились, а тут, виходить, розучилась я вареники ліпити? Так? Їж, кажу, бо поб'ю зараз миски на твоїй лисині.

...Плаче. Ото, їй Богу, наказаніє...

— Та їм же я, їм. Бачиш, усі стеребив. То ж я, Мотре, пожартував. Ну хто за тебе може кращі вареники приготувати!

— Добрі мені жарти. Я старалася, колінкувала, а воно така дяка замість «спасибі». Газдиня з мене для нього погана стала на старості. Може, то твій язик споганів, зовсім скривило його!

Йой, ледве осилив. Вжик-вжик. І як воно з набитим нутром роботу робити. Тепер би ото на бокову, та й подрімати часину... Але ні, то другим разом. Сьогодні закінчу, а завтра відісплюся. А не завтра — то на тім світі таки точно. Що роблю, що роблю? А то не бабського ума діло. Нічого заглядати, як кісточка в масточку. Сказано, секрет. Ти куди оце виряжаєшся? Знову на гулі. А вечерю хто готуватиме? Наївся я твоїми варениками, знову від голоду в животі бурчить. Здурів? Нічого не здурів. Годуєш мене, як отого миршавого кота. Мужчина я чи не мужчина? Працюю, бач, то й їсти хочу. Щоб мені пироги сьогодні були. Коли ти останній раз пироги з капустою пекла? Вчора кажеш? Не було такого. Не пам'ятаю. Значить пироги були кепські, раз не пам'ятаю...

...О, замовкла, навіть не відсварюється. Місить тісто знову. Господи, що би таке придумати, щоб вона довше поморочилась. А то до голови нічого не приходить.

— Мотре, чуєш, Мотре, киселю кажу тобі навари. Киселю давно не коштував. Що? Що? Людською мовою кажу тобі — ки-се-лю. От лихо з горохом, мовчить клята баба. Ліпше би шкабурчала, дойняло видко. Ніс у борошні, а очі на мокрому місці. І що воно за манери, чуть що — і роса солона. Та не хочу я твоїх пирогів, і киселю, щоб мої очі не бачили. Хочу, щоб до Прокопа не віялась. Воно, звісно, Прокіп був видним хлопцем, і так і сяк підбивав клинці замолоду. Але ж вибрала мене, ото й мене тримайся. А то очима стріляє і спідницею по селі мете, як молодуха.

— Та йду вже, йду.

І як ото ті кляті пироги подужати? Геть сили немає. Але треба, що зробиш. Не таке у війну витримував. Зажмурюся і один за одним. Якось перемелю. А воно й не усміхнеться, злюще, як чортиця. І слово страшно мовити. Злись. Я вже якось перетерплю сьогоднішній день.

Вжик-вжик. А мені таки зле чогось стало від тих вареників та пирогів. А сонце ж іще не сідало. Що воно там пороблює? Знову хламиду витягнула — не дай Боже. Що це за напасть на мою лису голову. Як рушить до Гальки, то я вже й не придумаю, чим би її спинити. О. Знов дзеркало витирає. Витирай-витирай, совісті ні на гріш. Вже голова сива, спина зігнута, потрібна вона тому Прокопові, в нього своя жінка є, і діти, і внуки. А в нас нікого. Так і пролітували сиротами. Надірвалась моя баба замолоду на буряках, мішки вергала, стоги клала, так і не дав Бог діток. Та вже є, як є. Що тут шкодувати? Не вберіг я свою Мотрю, небо би прихилив, так шкодував її, а остерегти від труду мозольного так і не зміг. Не походила вона ні в шевйотах, ні в маркизетах.

Оце вчора дивиться вона на ту скриньку, що телевізором називається, а там фільм показують — діти на гойдалках гойдаються. То вона, значить, і каже:

— А я, старий, так ні разу на гойдалці і не гойдалася. Все біда та лихо мене гойдали... А тепер сира земля скоро приколише.

Зажурилась та й замовкла. А воно таки так. Лихо та біда...

Щось не видно й не чутно. Що б ото значило. Невже заснула? Слава Богу! Поспи, поспи. А там і вечір настане.

Колеса скриплять. Невже ж то Прокопів возик за ріг завертає.

— Діду, діду, ти чого це навприсядки скачеш, здурів геть?

— Хочу та й скачу. Весело мені. Маю я право потанцювати, коли весело? Йой, щось у спині закололо, та постукай же, бо не розігнуся. Пройшло ніби... А йди-но сюди, стара, та не сюди, а до груші старої. Сідай, кажу. Куди, куди, та сюди ж сідай! Що, не бачиш? Гойдалка. Го-й-дал-ка — кажу. Для кого? Для тебе ж виstругав. Бачиш, яка велика, спинку приладнував, під ноги штахетини, щоб не звалилася. Ціла тобі колиска. Сідай, бабо, а я погойдаю. Та не плач, нечиста сило, що це за напасть, не плач, хочеш, я ще цілого пирога з'їм. Тільки не плач...

Бував

ЯК ЦЕ НИНІ РОБИТЬСЯ

Я стояла біля станції метро «Більшовик», чекаючи на друзів, які мали ось-ось підійти. Було близько дев'ятої години вечора. Коли набридло чекати, пішла до телефонів — нагадати друзям про своє існування.

...Мене перепинив хлопець років двадцяти.

— Слухай, мала, хочеш за п'ять хвилин заробити п'ятдесят карбованців? Вибач, що я до тебе так звернувся, — очевидно, роздивився, що на «малу» я мало схожа, ну, хіба зростом. — Мене звуть Ігор, все буде нормально, не бійся.

— І що я маю зробити?

— Майже нічого. Підійти до мужика і сказати: «Ось я». Далі — мої базари. Твоє діло — мовчати.

Тут до мене «дійшло», що маю справу з сутенером-початківцем. Цікаво, що буде далі? І я погодилась.

Ігор підвів мене до трьох (замість одного) таких же юних громадян, від яких тхнуло горілкою.

— Ось Наталя, вона піде з вами, так що давайте гроші.

Один з претендентів на «кохання» витяг з кишені сто карбованців однією купюрою. Ігор пспросив розміняти гроші, і вони вдвох пішли на світло. Я попрямувала за ними. Ті, що залишалися, спробували мене втримати, але, увійшовши в роль, я кинула: «Маю йти за шефом». Вони заспокоїлись. «Шеф» розміняв гроші, знову підвів мене до «претендента», запевнив, що все буде гаразд. Потім попросив мене «на пару слів» — під пильним наглядом «покупця».

— Слухай уважно. Ось твої п'ятдесят карбованців, — показав затиснуті в руці гроші. — Рівно через п'ять хвилин я чекатиму тебе біля першого кіоска. Я відповідаю. Ти береш гроші і швиденько зникаєш у метро

— А як я від них втечу?

— Ну, спробуй. Невже не зможеш? Не підводь мене.

Цікавість зникла. Стало ясно, звідки береться певний відсоток згвалтувань: дівчина, спокусившись на легкі гроші, потрапляє в пастку. Немає ніякого сумніву, що такий от «Ігор» відразу ж зникає. Навіщо йому віддавати комусь половину «заробітку». Можливі два варіанти подальшого розвитку подій. Перший — дівчині вистачає розуму втекти, і «покупці» лишаються без грошей і без ніжності, а любителька пригод залишається без грошей, зате живою і здоровою. Другий варіант: «покупцям» вдається затримати свою здобич, і вони гвалтують її, обурені тим, що жертва за їхні ж гроші ще й пручається... Третього не дано.

Протягом кількох років у пресі та по телебаченню часто розповідали про технологію роботи «наперсточників». Дуже схожа ситуація, чи не так? Відмінність лише в тому, що під час гри наївні громадяни втрачають гроші, а в даному разі одна сторона ризикує життям... Часи міняються...

Мене не обходить, як пояснив Ігор покупцям моє зникнення. Припускаю, що його могли навіть «провчити». Та то вже його ризик, так би мовити, професійний. Шкодую лише, що не змогла взяти в нього інтерв'ю, — надто вже бридко було, хоча, мабуть, цікаво. Що ж, доведеться зачекати іншого разу. Може, пощастить...

Катерина ВОРОНЕНКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

ТІЛЬКИ ВІН ТА ВОНА

— Любий, я загубила обручку!

— Не плач, куплю тобі іншу.

— Ти що, зовсім дурний? Це страшна прикмета, з нами трапиться щось зле! Шукай!

— Сама шукай, коли така розумна. Треба не бути роззявою.

— Якби ти мені її не подарував, то й губити було б нічого. Завжди через тебе неприємності маю. Коли ж це скінчиться?!

— Завтра: я подаю на розлучення.

Чарівниця

Яєчний жовток (а для жирної шкіри — білок) змішати з однією чайною ложкою меду, додати 1/2 ложки (чайної) квіткового пилку і обережно змастити одержаною сумішшю очищену шкіру обличчя і шиї. Через 15—20 хвилин маску зняти, як завжди. Повторювати не частіше одного разу на тиждень — квітковий пилок дуже активний і може викликати подразнення. Після зняття маски шкіра пом'якшується кремом.

Смачного!

КАРТОПЛЯНІ «ПОРОСЯТА»

Зварити картоплю, зробити пюре. Коли пюре охолоне, додати трохи борошна. Розділити масу на рівні частини, кожну з них розкачати, покласти в середину шматочок свинини, загорнути, змастити зверху яєчним жовтком і запекти в духовці. Перед подачею на стіл посипати зеленню. Подавати страву гарячою.

Конкурс «Голосу України»

ВІЙСЬКОВА ФОРМА ТА ЗНАКИ РОЗРІЗНЕННЯ ДЛЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Необхідність створення власних збройних сил на Україні сьогодні практично вже ні в кого не викликає сумніву. Підтвердженням цьому є створення Міністерства оборони України.

Окрім розв'язання суто технічних і політичних проблем, пов'язаних з організацією національного українського війська, існує ще одна, далеко не остання, — запровадження єдиної форми.

В усі часи військовий однострій традиційно вважався своєрідним обличчям армії. Адже від того, наскільки добре продумана, функціональна, зручна, добре скроєна і пошита армійська уніформа в значній мірі складається думка про державу.

Отже, Міністерство оборони України і редакція «Голосу України» вирішили привернути увагу не лише фахівців, а й широких кіл громадськості до проблеми розробки військового однострою та знаків розрізнення для Збройних Сил України.

Просимо надсилати до редакції виконані в кольорі:

1) ескізи польової та парадної уніформ (піхота, військово-морський флот, військово-повітряні сили) для солдатів та офіцерів;

2) знаки розрізнення;

3) військова форма та знаки розрізнення повинні враховувати і традиції Збройних Сил України, і все краще в сучасних арміях світу.

До конкурсу запрошуються художники, модельєри одягу, всі, кому небайдужа ця проблема.

Кращі роботи буде відзначено нагородами: 1-а премія — 3 тисячі карбованців, 2-а — 2 тисячі карбованців, 3-я — тисяча карбованців.

Завершення конкурсу — 22 січня 1992 року.

Кращі ескізи будуть опубліковані на сторінках «Голосу України».

НЕ ПІДНІМЕМО ЗБРОЇ НА СУСІДІВ

Молдова — Україна: добрі сусіди. Саме так на сторінках «Голосу України» (№ 113, 1991 р.) визначено зміст розмови, що відбулася 12 червня ц. р. між Президентом Республіки Молдова Мірчею Снегуром та Головою Верховної Ради України Леонідом Кравчуком.

Леонід Макарович, зокрема, вніс пропозицію щодо виступів представників Молдови в українських виданнях.

Сьогодні на шпальтах «Голосу України» на запитання відповідального секретаря Молдавського братства Тараса Шевченка Миколи Новицького відповідає член Вищої Ради Безпеки Республіки Молдова, генеральний директор Державного департаменту з військових питань Ніколає Штефан Кіртоаке.

Національне військо

М. Н. Ви щойно повернулись із засідання Вищої Ради Безпеки, чи розглядалися там питання, які викличуть інтерес і в українського читача?

Н. К. Розглядали концепцію розбудови війська Молдови. Відзначалось про збіг позицій Молдови та України в питаннях військового будівництва.

Цілісність територій Республіки Молдова неодноразово проголошувалась у заявах парламенту республіки. Військова доктрина не несе в собі територіального навантаження. А сталінська міна уповільненої дії в питаннях південних та північних територій Буковини та Бессарабії, певно, буде знешкоджена свого часу цивілізованими методами, в повному порозумінні з Україною.

Концепція створення війська Молдови виключає його участь у єдиному військовому просторі Союзу, передбачається повернення військовослужбовців Молдови з територій Союзу. Офіцери з частин Одеського військового округу, які дислокуються на території Молдови, залишаться на місцях служби. Для цього необхідно прийняти громадянство Республіки Молдова і присягнути на вірність нашій державі.

Окремо створено Лігу офіцерів запасу. Розглянуто питання про альтернативну службу. Повідомлено про виділення Румунією 75 стипендій для підготовки офіцерських кадрів Молдови.

Нам подобаються конструктивні, послідовні, виважені дії будівничих війська самостійної України. Здається, на перший погляд, незначна подія: газета «Народна армія» отримала статус центрального друкованого органу Міністерства оборони України. Але ж пам'ятаймо Івана Франка, який казав, що слово варте десяти армій.

М. Н. Імперська армія зветься радянською. Однак на кожного, хто спробує з'ясувати, яке відношення має армія до Рад, чекає поразка. В чому причини?

Н. К. Панівному класові партпрацівників високого польоту не відмовиш у завбачливості. Усвідомлюючи, що їхня ідеологія може протриматися тільки на багнетах та концтаборах, вони забезпечили собі міцні тили. Тому саме армія не раз ставала і може ще стати останнім аргументом нині підпільної КПРС. Верхівка війська підкорялася ЦК, у кожній військовій частині за рахунок народу утримувались особові відділи, які були армійською філією КДБ.

Військо у такому вигляді, як його створив комуністичний апарат, — страшна загроза для громадян СРСР і небезпека для всього людства. Юнаки, які виконують свій «священний обов'язок» у такій армії піддаються фізичному («дідівщина») та моральному (обов'язкове вивчення марксизму-ленінізму) каліцтву. Використовуючи закон про обов'язкову службу, апарат штовхає молодих людей на шлях кривавих злочинів (Новочеркаськ, Чехо-Словаччина, Афганістан, Тбілісі, Вільнюс...)

Сьогодні Молдова, Україна створюють нові армії незалежних держав на нових засадах, готуючи їх для захисту кордонів та інтересів своїх народів.

М. Н. На яких традиціях нині маємо виховувати юнаків, призваних до війська?

Н. К. Сьогодні необхідно повернутись обличчям до наших святинь, до нашої історії, вчитися слухати високе, відтворити традиції справді народних армій.

І тут є приклад з України. Дуже допомагають створенню війська, наприклад, свята козацької слави — 340-річчя битви під Берестечком та 500-річчя козацтва. Значення їх величезне. Тому не дивно, що участь у них брали Голова Верховної Ради України Леонід Кравчук, Святійший Патріарх Київський і всієї України Мстислав (до речі, старшина для спеціальних доручень Головного отамана Симона Петлюри).

Згадували на цих святкуваннях і запорозького ватажка молдаванина Івана Підкову. «Легендою став подвиг козаків, котрі воліли загинути, аніж потрапити до ганебного полону, вмерти, але не здатися на милість ворогові. Люди тоді говорили: краще головами полягти, аніж панам бути послушними. Ці слова мають додавати нам сили і снаги». Ці високі слова Л. Кравчук виголосив під Берестечком у присутності 400 тисяч громадян. Оце справжнє патріотичне виховання!

М. Н. Якими будуть завтра відносини між військом самостійної України та армією незалежної Молдови?

Н. К. Вони визначені ще Богданом Хмельницьким 335 років тому...

20 липня 1656 року у Чигирині Богдан Хмельницький заявив у присутності угорського посла Франца Шебеші, що військо Запорозьке перебуватиме у дружніх стосунках з Трансільванією, Молдавією та Валахією.

Зокрема, гетьман сказав: «Ні на чиє доручення чи вимогу ми не піднімемо зброї і не дамо допомоги проти них — ні задля плати, ані з будь-якого іншого приводу, безпосередньо чи посередньо. Ми не дозволимо набирати або виписувати воїнів і не дамо ворогам, що йдуть на н (якщо такі знайшлися б), переходити через наші володіння. Ми ніколи не складемо на їх шкоду договору, трактату чи угоди; навпаки, якщо такі договори дійдуть до нашого відома, ми своєчасно дамо їм знати і свято шануватимемо в усіх справах щиру доброзичливість, приязнь і довір' угод з їх високістю і з його спадкоємцями та підданими і союзниками їх держави, ми накажемо також нашим підданим шанувати їх».

НЕЗВІДАНИМ ШЛЯХОМ

Концепція оборони

Скажемо правду: поки що міністр оборони України генерал-полковник Морозов ніякого впливу на армію не має. Які б гучні фрази про національне військо не звучали з його вуст, фактично всі владні повноваження над армією і флотом у руках Міністерства оборони СРСР, хоч Верховна Рада України прийняла постанову про військові формування, що передбачає підлеглість Верховній Раді України усіх збройних сил, які дислокуються на її території, армія залишається поки що загальносоюзною.

Ясно, що республіка йде незвіданим шляхом. І для цього необхідно визначити перехідний період, позначити його віхами і дати вичерпні пропозиції-настанови, як треба ним рухатися до кінцевої мети. Невизначеність породжує безліч незручностей, а також неминучу конфронтацію.

Останнє особливо небезпечно. Рішення про побудову збройних сил України консолідує націю. Але поки що така бажана мета проблематична.

Проголосити — ще не означає створити національну армію.

Оскільки законопроекти, зокрема схвалена Верховною Радою України концепція оборони і побудови збройних сил України, не показують, як це треба зробити.

На подив, надто слабкий вигляд має в Концепції другий розділ «Основні принципи створення збройних сил України». У самій назві закладено процес, який звичайно має на увазі динаміку дій від початкового стану до бажаного результату. Однак зміст згаданої статті лише називає те, що потрібно змінити. А ось як почати цей процес, який механізм і на які рубежі треба вийти, законопроект відповіді не дає. Цілковита невідомість. Не розставлені акценти в пріоритетах, за винятком єдиного: «Створення системи військового управління відбувається до формування військових структур». Але, закінчивши цю роботу, в якій черговості проводити, що вважати ознакою готовності системи — про це також у концепції нічого не сказано.

Давайте чесно запитаємо: чи спроможні законодавці дати повноцінний нормативний акт? Поки що ні. У самій Верховній Раді немає достатніх сил, щоб займатися такою специфічною проблематикою. Ставка на відповідні структури Кабінету міністрів небажана з двох причин. Поперше, щоб вони не створювали «річ» для себе і під себе. Такі намагання уже видно, і в цьому приховується велика небезпека. По-друге, там також немає в достатній кількості різнопланових спеціалістів з великим багажем спеціальних знань і незалежною від військового відомства позицією.

До роботи над військовими законами потрібно залучати найкращі уми з середовища самих військових, оперативно реагувати на будь-які ситуації, що виникають.

Володимир СМИРНОВ, полковник, кандидат технічних наук.

Фото Вячеслава ПУШКАРЬОВА.

ПРОЕКТ ЗАКОНУ ПРО ХАБАРНИЦТВО І СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ХАБАРНИКІВ

Оскільки останнім часом серед окремих категорій населення поширилася звичка брати і давати хабарі, виникла нагальна потреба підвести під ці дії прогресивну правову базу.

З цією метою вирішено:

1. Скасувати статті Кримінального кодексу, що стосуються хабарництва, оскільки вони не виправдали себе через мізерний відсоток притягнутих за ними до відповідальності.

2. Кваліфікувати хабарі службових осіб як індивідуальну трудову діяльність, про що внести відповідні поправки до чинного законодавства.

3. Запровадити новий вид податку — податок з хабара.

4. Зобов'язати відповідних керівних осіб реєструватися у фінорганах за місцем проживання як суб'єктів оподаткування.

Наш офіціоз

5. Встановити ставку податку у розмірі 66 відсотків від суми кожного взятого хабара. В разі несплати притягати осіб-порушників до підмітання вулиць та іншої суспільно корисної праці.

6. Хабарі, одержані від жителів Закавказзя, вважати інвалютним доходом і встановити на них подвійні податкові ставки.

7. На хабарі у речовій та рідкій (розфасованій у пляшки та сулії) формі податок встановлюється відповідно до рішення місцевих міських та сільських Рад.

8. Дозволити виробничим об'єднанням, кооперативам, СП та іншим суб'єктам підприємництва заносити суми розданих хабарів до статті «витрати виробництва» і враховувати цей показник при визначенні собівартості продукції чи послуг.

9. Кошти, що надходитимуть до бюджету у вигляді податку з хабара, направити на рішучу боротьбу з тіньовою економікою і на викорінення мафіозних структур.

Тимофій ПРОКОПЕНКО, заступник курінного з питань законодавства.

Міні-казка

ЗМІЙ-ГОРИНИЧ У ПАРЛАМЕНТІ

Прилітає Змій-Горинич на засідання Верховної Ради

— Прошу слова! — сичить перша голова.

— Увімкніть третій мікрофон.

— Ні, — дихає жаром друга голова, — ми окремо будемо виступати!

— А мандат один?

— При чому тут мандат! — свистить третя голова. — У нас три альтернативні думки.

— Тоді говоріть одразу по трьох мікрофонах — першому, другому і третьому.

— Але ж тоді ніхто нічого не зрозуміє! — обурилася перша голова.

— А ми весь час так працюємо...

Сергій ГРІН.

Пародія

НЕПІДТВЕРДЖЕНЕ СПОДІВАННЯ

Фонтан Великий.
Літня спека.
Нудний рукопис на столі.
А звідси море недалеко,
Там інший світ,
Там кораблі.

Станіслав СТРИЖЕНЮК
Вірш «Фонтан Великий...», книжка «Квітка долі твоєї».

Фонтан Великий.
Літня спека.
Визнання хочеться, хоч вий!
А звідси мрія недалека:
Що, як рукопис не нудний?!
Що, як думок у ньому — море
Й безмежжя образних глибин?
Мовляв, поет, собі на горе,
Себе ж обмовив без причин.
І зблисне просвіток поету,
Й торкне надія за плече,
Що труд його
Не кане в Лету,
Яка в Одесі й не тече.
Креветки. Пончики,
Шарманки.
Своїм здогадкам
Тет-а-тет
Прийшов до Яшки з Молдаванки
Знайти підтвердження
Поет.
І той, з поваги до таланту,
Наскільки міг, пускав туман.
А під кінець ікнув галантно:
— Рукопис —
Явно не фонтан!

Анатолій БОРТНЯК.
Вінниця.

Альтернативні думки

Коли б ліси не були нашим багатством, їх ніхто б не вирубував!

Ми обов'язково б повернули борги селу, якби самі мали, в кого позичити.

Горе тому, хто знає, що таке щастя.

Немає такої сили, яка б примусила нас поводитися розумно.

Вже скільки десятиріч ми успішно переходимо від слів до діла!

З порожньою головою легше марширувати.

Ніби нічого й не робили, а скільки всього треба переробляти.

Олександр ПЕРЛЮК.
Кіровоград.

ЯК ПЕРЕМОГТИ НА ВИБОРАХ

Поради кандидатам у президенти

До чого ми дожились? Ще недавно голосували за одного-єдиного (неодмінно вірного ленінця) на три і більше крісел, а нині... Хай тому грець, хто натякає на книгу рекордів Гіннесса стосовно кількості кандидатур на посаду президента нашої суверенної і незалежної Зате вибір який! Що не мужик — то й пан.

От, приміром, і ви наважились. Вільному — воля. Як усе чин-чином оформили, сміливо приступайте до передвиборної кампанії. У ній головне показати: я — цяця, конкуренти — навпаки. На всіх, щоправда, духу не вистачить. Тому вибирайте одного, найближчого по округу.

Ваш коник — зустріч з виборцями. Спочатку за методом унтер-офіцерської вдови потрібно самого себе висікти. Не дуже, щоб аж дуже, але... Далі за анкетою з п'ятої графи починайте. Пам'ятайте, у залі сидять не тільки нащадки роду козацького. Отож, ваша прабабця читала без перекладу Адама Міцкевича, бабуня — Шолома-Алейхема, мати — чистокровна Панасенко, а в дружини дівоче прізвище — Коротких (вона навіть наше пиво назива півом, а борщ — щами).

Важливою є графа «віросповідування» (колишня «партійність»). Скажіть, що вірите в Христоса (той спочатку був євреєм, а нині йому моляться і православні, і католики).

Після цього переходьте до особи супротивника. Лупіть його, як сидорову козу. По-перше, чого в нього вранці руки трясуться? Курей, зрозуміло, не крав, але... По-друге, він досить несерйозний. Нещодавно головбуху під час обідньої перерви засунув котяру в шухляду столу. Нещасний заїкається відтоді (не кіт, як ви розумієте).

Найвагомішим має бути політнегатив суперника. Він хоче Одесу і Жмеринку зробити єврейською автономією, Прикарпаття — польською конфедерацією, російськомовні Херсон з Миколаєвом віддати Єльцину, а Вінниччину приєднати до Донеччини, створивши цукрово-вугільний Донбас.

На запитання письмові і від мікрофонів відповідайте чітко і недвозначно.

— Що робив дід під час жовтневого перевороту?

— Облив валеріанкою підходи до вікон панської опочивальні. Почалась така котяча вакханалія, що експлуататор тієї ж ночі дременув геть.

— Ваші улюблені мелодії?

— «Ще не вмерла...», «Еще польська...», «Без двадцяти вісім», перепрошую, «Сім сорок».

— Ваше ставлення до Михайла Сергійовича...

— Коли йдеться про Грушевського — позитивне.

— Чи маєте родичів за кордоном?

— В Литві, Росії, Біробіджані.

— Скільки років прожили?

— 35...

— А за анкетою — 43.

— Так я вісім відсидів. Хіба ж то життя?

І одразу, аби не перепитали, за що саме, процитуйте слова з відомої пісні В. Висоцького:

За что сижу,— по совести, не знаю,
Но прокуроры, видимо, правы.

Останнє — обіцяйте. За вашого президентства курці не купуватимуть цигарки у спекулянтів, хоч в нас те зілля виробляють і в Києві, і в Прилуках, і в Кам'янці-Подільському, і в Одесі, пляшка коньяку не коштуватиме півмісячної зарплати, харчі та всяка одіж з взуттям не вивозитимуться чорті-куди. На інші дефіцити укладете такі договори із торгашами країн «загниваючого», що ті охоче поїдуть на наш ринок. Що українські гривни матимуть ціну не нижчу від долара і платитимуть ними за працю саме стільки, скільки в цивілізованих країнах, а не так, як досі — в десятки, коли не сотні, разів менше...

Ні пуха вам, ні пера!..

Олександр ВОРОНЮК.
Вінниця.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Дайджест «Куреня»

— Німці в селі є?
— Що ви, діду, війна сорок років, як скінчилася!
— Ти ба! А я ще досі поїзди під укіс пускаю!..

З старого анекдоту.

«ВТОРАЯ, ПОСЛЕ СОВЕТСКОЙ, АРМИЯ В ЕВРОПЕ»

Шановний читачу! Пропонуємо вашій увазі кілька цитат.

«В речах украинского руководителя **недвусмысленно** (выделения наше) прозвучало требование о незыблемости существующих ныне между суверенными республиками, составлявшими недавно Союз нерушимый, а особенно между Россией и Украиной границ».

«...амбициозные стремления иных национальных руководителей править морями, быть морскими владыками никак не состыкуются со здравым смыслом. Что из того, что Украина располагает судоремонтной и судостроительной промышленностью».

«Все флоты Отечества на всех его морях испокон веков были российскими. Так уж сложилось».

«Не гетьманы и короли спускали на воды эскадры и флотилии, а правители России...»

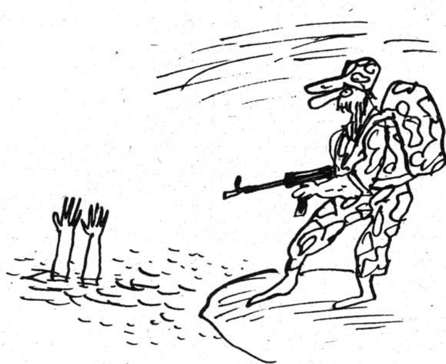
«Теперь вот растаскиваем без зазрения совести по национальным казармам оплот могущества и независимости Вооруженные Силы Союза. Еще вчера они цементировали наше единство».

«И все-таки нельзя не верить: детская болезнь суверенизации не обернется на нашей земле долгой эпидемией!».

Усе це — уривки з матеріалу «Черноморский или Украинский», вміщеного на першій полосі «оновленої» «Правды». Ці нотатки військового оглядача газети В. Ізгаршева присвячені відвідинам Л. Кравчуком міста Севастополя. В якому тоні коментує «Правда» цю подію, а також створення української армії, яка, на думку правдинського публіциста, «тянет на вторую, после Советской, армию в Европе», — неважко здогадатися з наведених цитат. Прочитавши цю публікацію, ми спершу було обурилися, та раптом збагнули: та це ж просто гумор. На жаль, увесь матеріал у «Дайджесті «Куреня» не вмістився, тож запропонували вашій увазі лише уривки. Від коментарів утримаємось, та й чи варто таке коментувати!

Підвідділ зарубіжного гумору «Куреня»

Мал. Анатолія ВАСИЛЕНКА.

Телебіржа інформує

Телебіржа «ХІАЛА» — це різноманітні товари, послуги, миттєві прямі контакти, вигідні контракти.

Ми заощаджуємо ваш дорогоцінний час, до мінімуму скоротивши відстань між продавцем і покупцем, звільняємо від пошуку посередників.

Ввімкніть телевізор у хвилини нашого ефіру і вся інформація сама знайде вас.

Панове бізнесмени! Умови нашої спільної роботи досить прості:

1. Телебіржа приймає всі пропозиції без оплати.

2. Телебіржа приймає для реалізації лише пропозиції на суму понад 50 тисяч карбованців.

3. Заявки приймаються у вигляді завірених телеграм або факсових копій.

4. Неодмінна умова прийняття вашої пропозиції: її дієздатність гарантується протягом не менше 7-ми діб від дня виходу передачі в ефір.

Для приватних осіб неодмінною умовою є нотаріальне засвідчення пропозицій або гарантія юридичної особи.

До вашої уваги частина ділових пропозицій 25-го випуску передачі «Телебіржа інформує».

1. Автомобиль «ГАЗ 2410-03» фургон, 1987 г. выпуска. Цена — 4 тыс. долл. США (нал.)

2. Диски колес литые алюминиевые и магниевые «Снежинка» для всех моделей ВАЗ. Цена — 350 и 400 руб. шт. соответственно.

3. Музыкальный центр «BUSH» (тюнер цифровой). Цена — 11 тыс. руб.

4. Музыкальный центр «GOLD STAR» ФМ22Л. Цена — 11 тыс. руб.

5. Печи СВЧ «GOLD STAR», МА-6515Е, 18 л, Цена — 11 тыс. руб. шт.

6. Дозиметры бытовые «Мастер» и «Мастер-1». Цена — 147 руб. шт. и 189 руб. шт. Мин. — 100 шт.

7. Комплекс группового упаковки марки А5-ФПК (20) 2 для штабелирования и упаковки пачек. Цена — 60 тыс. руб.

8. Множительный аппарат «CANON» FC-2 (Япония), формат А-4. Цена — 56618 руб.

9. Телефаксы «MURATA M900». Цена — 24,5 тыс. руб. шт.

10. Телефакс с автоответчиком PANASONIC KXF 50B. Цена — 65017 руб. шт.

11. Телефакс с автоответчиком PANASONIC KXF 90B. Цена — 81385 руб. шт.

12. Телефон с автоответчиком PANASONIC KXT 2470 B, дисплей, две кассеты, часы. Цена — 17732 руб. шт.

13. Телефон PANASONIC KXT 2365 многооперационный. Цена — 7670 руб. шт.

14. Телефон PANASONIC KXT 2355, 28 номеров памяти. Цена — 6547 руб. шт.

15. Телефон PANASONIC KXT 3250B, вход двух линий, возможность конференции, 28 номеров памяти и др. технические возможности. Цена — 14372 руб. шт.

16. Радиотелефон PANASONIC KXT 3911B, радиус действия до 150 м. Цена — 16142 руб. шт.

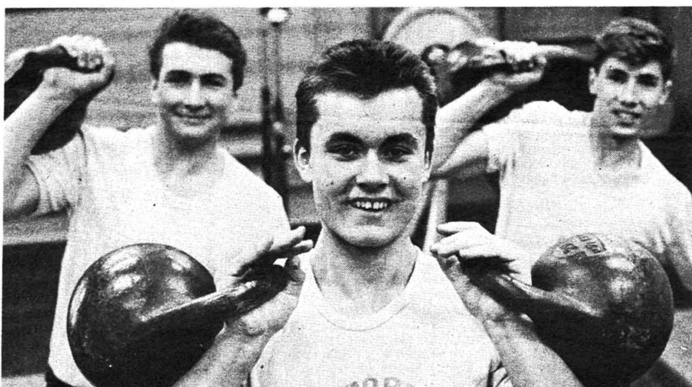
17. Радиотелефон с автоответчиком PANASONIC KXT 4200B, микрокассета. Цена — 19641 руб. шт.

18. Пишущая машинка «CASIO CW16», латинский шрифт, дисплей. Цена — 14549 руб. шт.

19. Кассета с красящей лентой FR20 для пишущей машинки «CASIO CW16», три риббона в упаковке. Цена — 1365 руб.

20. Блок питания для пишущей машинки «CASIO CW 16». Цена — 1000 руб. шт.

Якщо вас зацікавили наші пропозиції, звертайтеся за адресою: 252032, Київ-32, вул. Комінтерна, 5, телебіржа «ХІАЛА». Тел.: 224-61-26, 224-00-45, факс (044) 224-00-45.

«Залізна гра» — це сила і здоров'я!

Фото Миколи БОЧКА.

Баскетбол

Національний чемпіонат — головна турбота

Як уже повідомлялося, збірна республік колишнього СРСР провела перший відбірковий матч чемпіонату Європи-93, фінал якого швидше за все пройде у Франції. До цієї групи входять ще й команди Данії, Англії та Болгарії. А першими суперниками наших баскетболістів стали англійці. Поєдинок у московському спорткомплексі «Динамо» завершився важкою перемогою господарів — 77:74.

— Який рівень англійських баскетболістів і яке враження справила гра збірної господарів? — з цих запитань почав розмову з головним тренером київського «Будівельника» **Зурабом Хромаєвим.**

— Команда Англії ніколи зірок з неба не хапала і є колективом середнього європейського рівня і не більше. В її складі переважають гравці африканського походження, серед них чимало колишніх американських громадян, які натуралізувалися на Британських островах. А вони, як відомо, гарні спортсмени, стійкі витривалі бійці, змогли нав'язати суперникові жорстку оборону. І то надто довго «плавали» і нічого не могли організувати, особливо в атаці. І, якщо б не Олександр Білостінний — колишній гравець нашого клубу, а нині — «Тріера» з Німеччини, то справи господарів і взагалі були б кепськими. Так звана збірна незалежних держав Східної Європи і Азії зіграла досить посередньо. Особливо мене вразило її невміння використати своїх центрових.

— Ви відзначили гру Білостінного. У чому її головні принади?

— Повторюю, на загальному сірому фоні дії Олександра були приємним винятком. У нього чудові фізичні кондиції. Цьому сприяють насамперед відмінні побутові умови, про які наші гравці можуть тільки мріяти. І головне те, що висока майстерність, як кажуть, ніколи не іржавіє. Сашко підтвердив клас олімпійського чемпіона.

— Зурабе, а чому в складі цієї команди не виступав бодай один гравець з нинішнього «Будівельника»?

— Запрошували нашого Євгена Мурзіна — яскравого виконавця. Але він захворів. Викликали на збір Олександра Окунського. Перед цим морочили нам голову, дуже просили. Але потім вирішили, що більше їм підходить Охотников з ЦСКА. Що ж, як кажуть, силою не будеш милою.

— Гаразд, збірна колишнього СРСР нас цікавить, мов торішній сніг. Наші помисли тепер про національну баскетбольну команду України, про український чемпіонат. Чи можемо ми проводити свій турнір на високому рівні?

— Безумовно. Участь у відкритому чемпіонаті Радянського Союзу нас не гріє. Витрачаємо величезні кошти і не більше. Ліпше поїхати на комерційні турніри до Іспанії, Італії тощо. І корисно в плані підвищення майстерності, і гроші можна заробити чималі. А національний чемпіонат розігрувати треба. Він має бути нашим головним турніром. І нехай його починають три, чотири клуби. Головне зробити перший серйозний крок. До речі, нам пропонують об'єднати зусилля клуби Латвії, Литви та Естонії. І цей варіант заслуговує на ретельне вивчення.

— Уявіть, що створено національну збірну України і вона може брати участь у чемпіонатах Європи, світу, Олімпійських іграх. А вас призначили її головним тренером. То чи погодилися б грати за неї Олександр Білостінний, Олександр Волков, Андрій Підковиров та інші наші «іноземці»?

— Ну по-перше, мені якось ніяково, бо ще ніхто не призначав мене на цю посаду. А щодо названих вами гравців, то розмовляв з кожним із них. І всі вони залюбки гратимуть за збірну своєї Вітчизни, вважатимуть це великою честю.

— І останнє запитання: які найближчі плани «Будівельника»?

— З 16 по 28 листопада в Сінгапурі пройде турнір за Королівський Кубок, на який запрошені й ми.

— Що ж, успіху вам. Повертайтеся додому з трофеєм.

— Дякую.

Бесіду провів Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор

Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Анатолій ГОРЛОВ перший заступник головного редактора

Олександр БІЛИК заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН України

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ оглядач, завідуючий відділом культури

Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ редактор відділу кореспондентської мережі

Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

ПЕРША — НА ШЛЯХУ КИЯН

Футбол

Новий етап розиграшу Кубка європейських чемпіонів футболісти київського «Динамо» розпочнуть, як відомо, 27 листопада матчем на своєму полі проти лісcабонської «Бенфіки».

Наводимо візитну картку португальського чемпіона:

Клуб засновано 1904 року. Володар золотих нагород першостей Португалії 1937, 1938, 1942, 1943, 1945, 1950, 1955, 1957, 1960, 1961, 1963, 1964, 1965, 1967, 1968, 1969, 1971, 1972, 1973, 1975, 1976, 1977, 1981, 1983, 1984, 1987, 1989, 1991 років. Двадцять чотири рази володів Кубком країни.

Володар Кубка європейських чемпіонів 1961 і 1962 років.

Виступає на стадіоні «Да Луш» — 120000 місць.

Кольори клубу — червоно-білі.

Для «Бенфіки» виступати на вирішальних стадіях престижних євротурнірів не новина. На початку 60-х років цей клуб порушив гегемонію мадрідського «Реала» з Іспанії, який перед цим незмінно володів Кубком чемпіонів. Утім, ті блискучі перемоги й досі залишаються вагомішими в біографії команди. Однак «Бенфіка» завжди була стабільною на європейському рівні. Тільки протягом останніх десяти років вона двічі виходила до фіналу розиграшів Кубка чемпіонів.

Зрозуміло, наша найпильніша увага до чемпіона Португалії була зумовлена тим, що в її складі нещодавно з'явилися київський динамівець Сергій Юран і московський спартаківець Василь Кульков. І що приємно, обидва стали лідерами на новому місці.

Але не тільки ці футболісти складають іноземний легіон у складі «Бенфіки». За неї виступають троє шведів — захисник Стефан Шварц, півзахисник Йонас Терн і нападаючий Матс Магнуссон, двоє бразильців — гравець оборони Вільям і форвард Ісайас, болівієць Санчес, англієць Пауло Мадейра. Керує командою також іноземець — швед Свен Горан Ерікссон. Йому 43 роки. Цей фахівець прославився тим, що вивів на європейські вершини клуб «Гетеборг». І з такою солідною репутацією Ерікссон подався шукати щастя за кордон. Спершу очолював «Фіорентину» з італійського міста Флоренція. І от тепер успішно працює з «Бенфікою». Саме після того, як вона подолала на своєму шляху одного з фаворитів турніру лондонський «Арсенал», команду з Ліссабона вважають головним кандидатом на вихід до фіналу з групи «Б».

Юрій КАРМАН.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Відповідальний секретар — Віталій Суддя.

Чергові редактори — Людмила Коханець, Володимир Скачко.

Автори макета — Анатолій Мироничев, Леонід Підлужний.

Випусковий — Леонід Клюско.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Тамара Баштанник, Наталія Власик, Людмила Морозова, Людмила Нєсєна, Антоніна Сильверстова, Любов Станачич, Людмила Терещук.

Верстальники: Тетяна Балюк, Ольга Яценко, Алла Будникова, Марія Солодюк, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти: Наталія Позняк, Валентина Чичирко.

* * *

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ 47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 158.700

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 0315222.